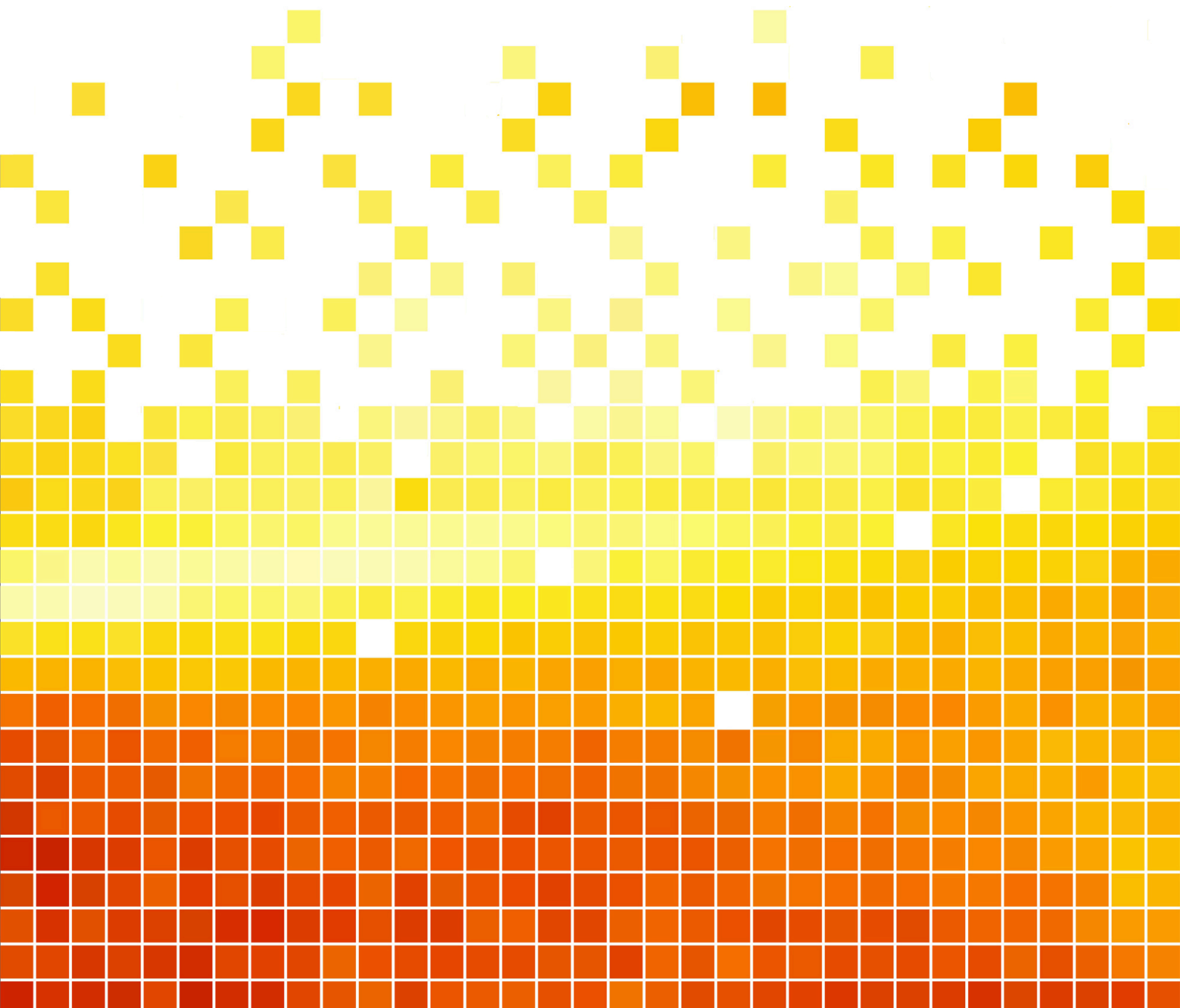

Integreringsbarometeret 2013/2014

A solid orange triangle pointing to the right, located on the left side of the page.

Innvandring og integrering – holdninger og erfaringer blant personer med innvandrerbakgrunn

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Om undersøkelsen	9
Datainnsamling og sammensetning av utvalget	9
Datainnsamling	10
Respons	11
Forskjeller mellom utvalg og populasjon	12
Betydningen av innvandrertvalgenes skjevheter	17
2. Holdninger til innvandring, integrering og mangfold	19
Syn på innvandring	19
Syn på flyktninger	21
Syn på arbeidsinnvandring	23
Syn på integrering	24
Syn på mangfold	27
3. Diskriminering, tilhørighet og tillit	30
Opplevd diskriminering	30
Typer av diskriminering	33
Diskriminering i ulike situasjoner	35
Oppfatning av i hvilken grad innvandrere diskrimineres	37
Tilhørighet	38
Tillit til andre mennesker og til institusjoner	49
4. Verdier og religion	52
Religiøsitet	52
Oppslutning om verdier	53
Syn på andre religioner	60
Holdning til å få svigerbarn med annen religiøs bakgrunn	66
Syn på om foreldre bør engasjere seg i barnas valg av ektefelle	69
Vedlegg	71

FORORD

Integreringsbarometeret er en undersøkelse om holdninger til innvandring og integrering. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har gjennomført undersøkelsen syv ganger siden 2005, i representative utvalg av hele befolkningen. Disse utvalgene har ikke vært store nok til at vi har kunnet gjøre analyser av hva innvandrerne i befolkningen mener.

Derfor har vi denne gang gjennomført undersøkelsen også i representative utvalg av ti ulike innvandrergupper, samt norskfødte barn av innvandrere.

Funnene fra hele befolkningen er allerede publisert. I denne rapporten presenteres resultatene fra innvandrergruppene og deres norskfødte barn – sett opp mot resultatene fra hele befolkningen.

Rapporten gir ny kunnskap om holdninger og erfaringer i ulike grupper. Funnene knytter seg blant annet til erfaringer med diskriminering, opplevd tillit og tilhørighet og syn på personer med ulike religiøs tro.

TNS Gallup har stått for datainnsamling. Analysene er gjennomført av forsker Tale Hellevik ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA.

Send oss gjerne tilbakemeldinger, til post@imdi.no.

God lesning!

Geir Barvik
Direktør i IMDi

A handwritten signature in black ink that reads "Geir Barvik". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

SAMMENDRAG

Kapittel 2: HOLDNINGER TIL INNVANDRING, INTEGRERING OG MANGFOLD

► Holdninger til innvandring generelt

Det er mindre skepsis til innvandring i de fleste innvandrergupper enn i befolkningen generelt. Mellom 50 og 70 prosent i de fleste grupper mener vi bør kunne slippe inn flere innvandrere i Norge. Innvandrere fra Bosnia er mest positive til innvandring.

Flertallet er uenige i at innvandring er en trussel mot den norske velferdsstaten. Blant innvandrere fra Somalia, Pakistan, Bosnia og Chile, og norskfødte barn av innvandrere, er det omkring åtte av ti som tar avstand fra denne påstanden, mot seks av ti i befolkningen generelt.

De fleste mener at innvandring er positivt for norsk økonomi. I seks av innvandrerguppene (Somalia, Irak, Pakistan, Sri Lanka, Polen og Bosnia) og blant barn av innvandrere gjelder det mer enn 80 prosent.

Det er en tendens til at personer med høyere utdanning har mer positive holdninger til innvandring. Innvandrere som har bodd lenge i Norge er mer negative til å slippe inn flere innvandrere enn de med kort botid. Eldre mener noe oftere enn yngre at innvandring er en trussel mot den norske velferdsstaten.

Innvandere fra Thailand skiller seg ut som mest skeptiske, i noen tilfeller mer enn befolkningen generelt.

► Holdninger til innvandring av flyktninger

Det er færre som er positive til at egen kommune skal bosette flere flyktninger, og til etablering av asylmottak i eget nærmiljø, enn til at Norge skal ta imot flere flyktninger. Flertallet i alle grupper mener det bør bli lettere for flyktninger å gjenforenes med ektefelle og barn.

► Holdninger til arbeidsinnvandring

Det er svært høy oppslutning om at personer som er tilbudt ansettelse i Norge må få komme hit for å arbeide uansett hvilket land de kommer fra. Mellom 80 og 90 prosent slutter seg til påstanden i alle landgrupper, med unntak av Thailand med en andel på 68 prosent.

Innvandrere fra Øst-Europa mener i større grad enn andre innvandrere at arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.

► Syn på hvordan det går med integreringen

Innvandrere er mer positive enn befolkningen generelt til hvordan det går med integreringen. I hele befolkningen mener mer enn 40 prosent at integreringen går dårlig, og kun 22 prosent at den går bra. I alle andre grupper, unntatt Skandinavia og Chile, er det langt vanligere å mene at integreringen går bra enn dårlig. Innvandrere fra Pakistan er de som er mest positive: 64 prosent mener integreringen går bra.

► Ansvar for problemer med integreringen

Ansvar for problemer med integreringen plasseres hos både innvandrere, befolkningen og myndighetene. De fleste mener innvandrere har mer ansvar enn befolkning og myndigheter. Det er størst forskjeller mellom gruppene i synet på om problemer med integrering skyldes mangelfull innsats fra innvandreres side: Eksempelvis mener ni av ti i hele befolkningen dette, mot fem av ti blant innvandrere fra Somalia.

Et klart flertall i alle grupper mener at innvandrere selv har hovedansvaret for å bli integrert. Andelen varierer fra 60 prosent blant innvandrere fra Somalia og Polen, til rundt 80 prosent i befolkningen generelt og blant innvandrere fra Danmark og Thailand.

Mindre religiøsitet, lengre botid og høyere utdanning går sammen med økt sannsynlighet for å se negativt på integreringen.

► Holdninger til mangfold

Innvandrere mener i større grad enn befolkningen generelt at innvandrere kan passe inn i det norske samfunnet og samtidig beholde sine tradisjoner. Blant innvandrere fra Bosnia, Sri Lanka, Pakistan, Irak og Somalia, samt norskfødte barn av innvandrere, mener rundt 90 prosent dette, mot 64 prosent i hele befolkningen.

Innvandrere er mindre negative enn befolkningen generelt til å ha egne barn på skole der flertallet av elevene har innvandrerbakgrunn, eller å skulle bo i et område der flertallet har innvandrerbakgrunn. I hele befolkningen, og blant innvandrere fra Skandinavia, er mellom 47 og 60 prosent negative til dette. I de fleste andre innvandrergrupper, og blant norskfødte med innvandrerforeldre, er det mindre enn 40 prosent, og i noen mindre enn 30 prosent, som er negative.

Kapittel 3: DISKRIMINERING, TILLIT OG TILHØRIGHET

► Opplevd diskriminering

Det er flest som har opplevd diskriminering det siste året blant innvandrere fra Irak og Somalia (ca. 75 prosent), etterfulgt av innvandrere fra Pakistan, Sri Lanka og Polen (ca. 60 prosent). Det er færrest som har opplevd diskriminering blant innvandrere fra Sverige og Danmark (ca. 25 prosent), dernest blant innvandrere fra Bosnia (mindre enn halvparten)

Blant norskfødte barn av innvandrere har seks av ti opplevd å bli diskriminert siste året.

Personer med høy utdanning opplever diskriminering noe oftere enn personer med ingen/lav utdanning. Dette gjelder i særlig grad for innvandrere fra Somalia, der kun 13 prosent med høyskole/universitetsutdanning ikke har opplevd å bli diskriminert det siste året, mot 37 prosent av de uten utdanning/grunnskole.

Personer som ikke er religiøse, har mindre sannsynlighet for å oppleve diskriminering enn personer som er svært religiøse, personer over 60 år har mindre sannsynlighet enn personer under 30 år, og menn har større sannsynlighet enn kvinner.

► Diskriminering i ulike situasjoner

Innvandrere opplever mest diskriminering i arbeidslivet. 24 prosent av alle respondenter (unntatt Skandinavia) har opplevd å bli diskriminert på arbeidsplassen i løpet av det siste året, og 12 prosent har opplevd dette tre ganger eller mer. De tilsvarende andelene når det gjelder å søke ny jobb eller stilling er 27 og 15 prosent. Færrest eksempler på opplevd diskriminering finner vi «ved kontakt med politiet» og «ved kontakt med helsevesenet», som er noe færre enn én av ti har opplevd.

Fire av ti innvandrere fra Pakistan, Polen, Somalia og Irak har opplevd diskriminering på arbeidsplassen i løpet av det siste året. Innvandrere fra Polen skiller seg ut med å ha en spesielt høy andel, 23 prosent, som oppgir at dette har skjedd 3 ganger eller mer. Innvandrere fra Bosnia, Thailand og Chile har de laveste andelene.

► Typer av diskriminering

Rundt halvparten oppgir at de har opplevd diskriminering/urettferdig behandling gjennom å bli ignorert eller bevisst oversett, og en tilsvarende andel gjennom å bli utsatt for fornærmende ord eller nedlatende kommentarer. På tredjeplass i forekomst kommer det å ha fått avslag på en søknad.

Innvandrere fra Somalia har opplevd å bli nektet adgang til utesteder atskillig oftere enn de andre innvandrergruppene.

► Tilhørighet

I alle innvandrergrupper er det mange som føler tilhørighet til Norge.

Ni av ti blant innvandrere fra Sverige, Danmark, Thailand og Pakistan, føler sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge. Andelen er lavest blant innvandrere fra Sri Lanka, Polen og Somalia, men også blant disse er det over seks av ti som oppgir sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge.

Ni av ti norskfødte med innvandrerforeldre føler sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge, mens bare to av ti føler sterk tilhørighet til foreldrenes opprinnelsesland.

Innvandrere fra Skandinavia opplever i omtrent like stor grad som hele befolkningen at de blir sett på som likeverdige medlemmer av det norske samfunnet. Av de andre gruppene, er det innvandrere fra Bosnia, Chile og Thailand, samt norskfødte barn av innvandrere, som i størst grad har denne opplevelsen, om lag åtte av ti.

Fire av ti norskfødte barn av innvandrere opplever at de i stor grad blir sett på som likeverdige medlemmer av det norske samfunnet, og tre av ti at de i stor grad blir sett på som norske av folk flest, mot mer enn ni av ti i befolkningen generelt.

Opplevelsen av å bli sett på som et likeverdig medlem av samfunnet eller som norsk av folk flest, varierer betydelig med omfang av opplevd diskriminering. Det er ingen klar sammenheng mellom opplevd diskriminering og følelse av tilhørighet.

Personer med lang botid føler sterkere tilhørighet til Norge enn personer med kort botid. Å ha en høyskole- eller universitetsutdanning, sammenliknet med å ikke ha noen utdanning eller kun grunnskole, har også positiv betydning for tilhørighet til Norge. Personer som ikke er religiøse har høyere sannsynlighet for å føle tilhørighet til Norge enn personer som er sterkt religiøse.

► Tillit til andre mennesker og til institusjoner

I hele befolkningen, og blant innvandrere fra Skandinavia, mener syv av ti at man «kan stole på de fleste». I alle andre grupper er det betydelig færre som uttrykker dette: Fra halvparten blant innvandrere fra Pakistan, til kun to av ti blant innvandrere fra Thailand.

Institusjonene som oppnår lavest tillit er media og politikere, og dernest barnevernet og NAV. De andre institusjonene ligger jevnt over høyt, med Stortinget så vidt bak politi, domstoler, skoler, barnehager og helsevesen. For syv av ti institusjoner er innvandrere fra Polen blant dem med lavest tillit, for innvandrere fra Chile gjelder dette fem av ti institusjoner. Innvandrere fra Bosnia ligger i motsatt ende av skalaen: for fem av ti institusjoner er gruppen blant dem med høyest tillit.

Flertallet av innvandrere fra Somalia, Pakistan og Bosnia, samt norskfødte barn av innvandrere, opplever at bildet av innvandrere som kommer fram i media er for negativt. I resten av landgruppene er det flest som mener bildet i media er balansert. Generelt er det få som synes at innvandrere blir for positivt presentert; høyeste andel finner vi i det representative befolkningsutvalget med 17 prosent.

Kapittel 4: VERDIER OG RELIGION

► Religiøsitet

Religion er viktigere for de fleste innvandrergruppene enn for befolkningen som helhet. Hvor religiøs man er, varierer i stor grad med landbakgrunn. Nesten ni av ti innvandrere fra Pakistan oppgir at religion er svært eller ganske viktig for dem. Andelen som oppgir dette er også høy blant innvandrere fra Irak og Somalia, og blant norskfødte barn av innvandrere.

Personer som har bodd mer enn 30 år i Norge er mindre religiøse enn de som har bodd i landet i mindre enn ti år. Personer med en høyskole-/universitetsutdanning er mindre religiøse enn personer uten utdanning eller kun grunnskole. Religiøsitet øker med alder, og kvinner er mer religiøse enn menn.

► Grunnleggende verdier og religion

Et stort flertall i alle grupper mener det er fullt mulig å dele grunnleggende verdier til tross for ulik religiøs tilknytning.

Flertallet av innvandrere med muslimsk bakgrunn og norskfødte barn av innvandrere mener at verdiene innenfor islam er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet. I hele befolkningen og

blant innvandrere fra ikke-muslimske land er det et mindretall som mener dette.

► Oppslutning om ulike verdier

Over 90 prosent i alle landgrupper svarer at *demokrati* og *vern av barns rettigheter* er viktige verdier. Verdierne *likhet for loven*, *familiesamhold*, *ytringsfrihet*, *personlig frihet*, og *likestilling mellom kjønnene* har også svært høy tilslutning i alle grupper, fra 84 til 99 prosent. Ser man kun på hvor mange som oppgir at en verdi er «svært viktig», blir variasjonen større, både mellom verdier og mellom landgrupper.

Forskjellen mellom landgruppene er størst i synet på hvor viktig det er med respekt for homofile: Andelene som mener det er svært eller ganske viktig varierer mellom 53 (Polen) og 91 (Sverige) prosent. For åtte av tolv grupper er *respekt for homofile* den verdien med lavest tilslutning.

Blant dem med høyere utdanning, er det flere som mener respekt for homofile er en viktig verdi. Andelen synker jo større betydning religion spiller i livet.

Innvandrere fra muslimske land og norskfødte barn av innvandrere mener i større grad enn innvandrere fra ikke-muslimske land at *religionsfrihet* er en «svært viktig» verdi.

Blant innvandrere fra Somalia og Pakistan mener litt over halvparten at *ytringsfrihet* er «svært viktig», mot mer enn åtte av ti blant innvandrere fra Irak – som er det samme nivået som i hele befolkningen.

Det er blant innvandrere fra Sverige og Chile at det er flest, 80 prosent, som mener *likestilling mellom kjønnene* er en «svært viktig» verdi, og færrest, 60 prosent, blant innvandrere fra Somalia og Pakistan. Det er like mange blant norskfødte barn av innvandrere som i hele befolkningen som vurderer likestilling som «svært viktig», 75 prosent.

► Holdninger til personer med ulik religiøs tro

Der er klart flest som er skeptiske til muslimer. Blant innvandrere fra ikke-muslimske land og befolkningen generelt varierer andelen skeptiske fra en tredjedel (Chile) til over halvparten (Thailand) og litt under halvparten (hele befolkningen). Blant gruppene fra muslimske land er det de fra Irak som er mest skeptiske til muslimer (22 prosent). En høy andel av dem svarer at religion overhodet ikke er viktig i livet deres.

Det er mindre skepsis til jøder enn til muslimer i alle grupper. Høyest andel skeptiske til jøder, ca. en fjerdedel, finner man blant innvandrere fra Sverige, Polen, Chile, Thailand og Sri Lanka, samt i hele befolkningen. Blant innvandrere fra muslimske land og norskfødte barn av innvandrere, er det færrest som er skeptiske til jøder. De fleste som er skeptiske til personer med jødisk tro, er også skeptiske til personer med muslimsk tro. Andelen som kun oppgir at de er skeptiske til personer med muslimsk tro ligger jevnt over mye høyere enn andelene som kun er skeptiske til jøder.

I alle landgrupper er det færre som er skeptiske til kristne enn til personer med noen annen tro. Innvandrere fra muslimske land og norskfødte barn av innvandrere er de minst skeptiske.

Flere er skeptiske til «religiøse personer generelt» enn til kristne og jøder i alle grupper. Sammenhengen mellom hvor religiøs man selv er og om man er skeptisk til religiøse personer, varierer mellom landgruppene og etter hvilke religioner det er snakk om. I landgruppene der kristendom er dominerende religion (dvs. Sverige, Danmark, Polen, Chile og i hele befolkningen), innebærer økt religiøsitet at man er mindre skeptisk til personer med jødisk tro. Andelene som er skeptiske til muslimer er høy i hele befolkningsutvalget, uavhengig av religiøsitet. I hele befolkningen og blant innvandrere fra ikke-muslimske land, er kvinner mindre skeptiske enn menn til både muslimer og jøder, og personer under 30 år er mindre skeptiske enn dem over 30.

► Holdninger til potensielt svigerbarn med ulik religiøs tro

Nær seks av ti i hele befolkningen er negative til å få et svigerbarn med muslimsk tro, mens to- tre av ti er negative til svigerbarn med jødisk, hinduistisk eller buddhistisk tro. Også blant innvandrere fra ikke-muslimske landgrupper er det betydelig høyere skepsis til et svigerbarn med muslimsk tro enn med annen tro.

Halvparten av innvandrerne fra Pakistan er negative til et svigerbarn med hinduistisk eller buddhistisk tro, og fire av ti er negative til svigerbarn med jødisk eller kristen tro. Blant innvandrere fra Irak og Somalia er tre av ti negative til svigerbarn med hinduistisk eller buddhistisk tro, mens noe færre er negative til svigerbarn med jødisk tro.

For barn av innvandrere er om lag tre av ti negative til svigerbarn med hinduistisk, buddhistisk eller jødisk tro. Mindre enn to av ti er negative til kristen eller muslimsk tro.

► **Syn på om foreldre bør engasjere seg for å finne ektefelle for sine barn**

Blant innvandrere fra Pakistan mener nær 80 prosent at foreldre bør engasjere seg for å finne en egnet ektefelle for sine barn. Også blant innvandrere fra Sri Lanka og norskfødte barn av innvandrere er det mange som er positive til dette, henholdsvis 68 og 57 prosent. Færrest positive finner man blant innvandrere fra Bosnia, Danmark, Chile og Sverige, mellom 8 og 5 prosent. I hele befolkningen er det kun 4 prosent som deler dette synet.

1. OM UNDERSØKELSEN

Integreringsbarometeret har vært gjennomført syv ganger siden 2005. I de første seks rundene ble spørsmålene stilt i et representativt befolkningsutvalg. Nå er undersøkelsen for første gang også gjennomført i egne utvalg av innvandrere, og deres norskfødte barn.

I denne rapporten presenteres resultater fra alle utvalgene, fordelt på tre kapitler: Holdninger til innvandring og integrering, Diskriminering, tilhørighet og tillit og Verdier og religion. Ikke alle undersøkelsens spørsmål er analysert.

Siden 2005, er spørreskjemaet endret flere ganger. Noen av spørsmålene er imidlertid stilt helt siden starten, som gjør det mulig å si noe om utvikling over tid for befolkningsutvalget. Dette er presentert i en egen rapport fra befolkningsutvalget, som ble publisert i desember 2014, og er tilgjengelig på imdi.no.

Alle respondenter har fått tilsendt det samme skjemaet. Noen få av spørsmålene er kun rettet mot respondenter med innvandrerbakgrunn, og har filtre som: «besvares kun dersom du ikke er født i Norge» eller «dersom dine foreldre ikke er født i Norge».

TNS Gallup har stått for datainnsamling og tilrettelegging av data. Analysene er gjennomført av forsker Tale Hellevik ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA, som også har utarbeidet rapporten i samarbeid med IMDi.

DATAINNSAMLING OG SAMMENSETNING AV UTVALGET

Integreringsbarometerets innvandrerutvalg består av innvandrere fra ti land – Danmark, Sverige, Bosnia-Herzegovina, Polen, Chile, Thailand, Sri Lanka, Pakistan, Irak og Somalia – samt norskfødte med innvandrerforeldre fra de samme ti landene. Landene ble valgt ut fra det hensyn at de skulle representere innvandrergrupper av en viss størrelse. I tillegg ble det lagt vekt på at ulike regioner, lengder på botid og innvandringsårsaker skulle være representert. Med nevnte sammensetning av land omfatter utvalget innvandrere fra alle verdensdeler unntatt Oseania og Nord-Amerika, innvandrere med kort, middels og lang botid, og innvandrere med arbeid, flukt, familiegjenforening og ekteskap med norsk borger som innvandringsårsak. Også kombinasjoner av botid og innvandringsårsak er godt dekket opp.

For at undersøkelsen ikke bare skulle omfatte innvandrere som behersker norsk flytende, ble spørreskjemaet oversatt til ti språk, inkludert engelsk. Med unntak av innvandrere fra Sverige og Danmark, som kun mottok den norske utgaven av skjemaet, fikk respondenter som ønsket det dermed mulighet til å svare på morsmålet sitt.¹ Samtidig ble det satt en nedre grense på minimum tre års botid i Norge for inkludering i utvalget, dvs. tidspunktet da introduksjonsprogrammet i prinsippet skal være gjennomført, ut fra en vurdering av at dette økte sannsynligheten for at en innvandet person kunne svare på alle spørsmålene i skjemaet. Utvalget ble videre avgrenset til å omfatte personer som var 16 år eller eldre på intervjuetidspunktet.

IMDi bestilte og fikk trukket tilfeldige og separate bruttoutvalg fra Folkeregisteret. Hvert av bruttoutvalgene skulle være representative med hensyn til alder og kjønn (dvs. alders- og kjønns sammensetningen i utvalgene skulle gjenspeile sammensetningen i hver av de 11 populasjonene). Målet var å få ca. 300 besvarelser fra hver innvandrergruppe (med svensker og dansker regnet som én (nordisk) gruppe), og fra barn av innvandrere, totalt 3000 besvarelser. På bakgrunn av ulike forventninger til respons varierte de 11 bruttoutvalgene i størrelse, fra 1300 for Sri Lanka, Thailand, Chile, Bosnia og norskfødte med innvandrerforeldre, til 3000 for Somalia. Utvalgene for Sverige og Danmark var på 700 hver. Tabell 1 viser oversikt over alle bruttoutvalgene.

¹ Det finnes ikke registrerte opplysninger om innvandreres morsmål. Respondentene har fått tilsendt skjema oversatt til det/de mest utbredte språket i landet/innvandrergruppen de kommer fra. Det er dette vi henviser til når vi i det følgende bruker begrepet «morsmål». Se tabell 1 for oversikt over hvilke språk spørreskjemaet ble oversatt til.

Grunnet en utvalgsfeil inneholder innvandrertutvalgene noen få personer født i utlandet, men av norskfødte foreldre uten innvandrerbakgrunn. Dette gjelder imidlertid så få personer at det ikke vil ha noen praktisk betydning for resultatene.

Utvalget av norskfødte med innvandrereforeldre er trukket som et tilfeldig utvalg av barn født i Norge med to utenlandsfødte foreldre, fra de ti landene som er med i undersøkelsen. Utvalget er dermed ikke representativt for hele gruppen norskfødte med innvandrereforeldre i befolkningen. Blant norskfødte med innvandrereforeldre over 16 år i hele befolkningen, er barn av pakistanske innvandrere den største gruppen. Dette gjelder også i vårt utvalg, der de utgjør litt over halvparten av utvalget, men sammenlignet med befolkningen er barn av innvandrere fra Pakistan overrepresentert i vårt utvalg. Barn av innvandrere fra Vietnam og Tyrkia, som er de to neste største gruppene blant norskfødte med innvandrereforeldre, er ikke inkludert i vår undersøkelse².

Tabell 1. Brutto- og nettoutvalg, innvandrertutvalgene, samt respons i prosent, etter landbakgrunn³

Landbakgrunn	Språk	Brutto utvalg	Netto utvalg	Respons i prosent
Sverige	Norsk	700	248	37,1
Danmark	Norsk	700	264	38,9
Polen	Polsk	1500	348	25,3
Pakistan	Urdu	1700	278	17,1
Irak	Arabisk/Sorani	1700	367	23,6
Somalia	Somali	3000	228	8,9
Sri Lanka	Tamil	1300	211	16,8
Thailand	Thai	1300	357	29,2
Chile	Spansk	1300	321	26,0
Bosnia-Hercegovina	Bosnisk	1300	362	28,9
Norskfødte med innvandrereforeldre	Norsk	1300	256	20,2
<i>Sum</i>		15.800	3240	

Datainnsamling

TNS Gallup stod for datainnsamlingen, som foregikk på slutten av 2013 og begynnelsen av 2014. Skjema ble sendt ut postalt. De postalutsendte skjemaene kunne også besvares på Internett, men da kun på norsk eller engelsk. Postalrespondentene ble orientert om web-muligheten i utsendingsbrevet.

3240 spørreskjema ble besvart, altså noe flere enn det som var målsettingen, men antallet varierer en del mellom innvandreregruppene. Utvalget omfatter færrest personer fra Sri Lanka og Somalia, og flest fra Irak og Bosnia (tabell 1). Innvandrere fra Sverige og Danmark utgjør til sammen 512 personer – et betydelig større antall enn målsettingen.

Datainnsamling med postalutsending tar gjerne fire-seks uker, inklusive påminnelse. Datainnsamling blant innvandrere er imidlertid mer krevende enn for standard befolkningsutvalg. Det ble derfor lagt opp til en relativt lang datainnsamlingsperiode totalt sett, inklusive telefon- og SMS-påminnelse til respondenter som ikke besvarte den første postale påminnelsen.

Undersøkelsen ble sendt ut uke 38, 2013:⁴

- Innvandrertutvalgene mottok første påminnelse i uke 41

² SSB-rapporten «Unge med innvandrerbakgrunn i arbeid og utdanning 2013» viser at norskfødte barn av innvandrere fra Pakistan utgjør 27 prosent av alle norskfødte barn av innvandrere i Norge, i alderen 16-34. I tilsvarende aldersgruppe i vårt utvalg, utgjør norskfødte barn av innvandrere fra Pakistan 54 prosent.

³ Respons i prosent viser til returnerte utfylte spørreskjema av de utsendte skjemaene som antas å ha nådd fram til respondenten (dvs. minus skjema som ble returnert på grunn av uriktig adresse).

⁴ Tidspunkt for utsendelse gjelder for både det generelle befolkningsutvalget og innvandrertutvalgene. For mer informasjon om datainnsamlingen til den representative befolkningsundersøkelsen, se TNS Gallups notat «Undersøkelsesdesign», som ble publisert som vedlegg til undersøkelsen (tilgjengelig på imdi.no).

- Telefonpåminnelse ble påbegynt i uke 48, 2013, og varte frem til februar 2014. Spørreskjema og lenker til web-skjema ble sendt ut fortløpende, på det språket respondenten selv ønsket.
- SMS-påminnelse ble sendt ut til telefonkontaktede respondenter uke 51
- Endelig ble det sendt ut postalt brev, med lenke til undersøkelsens web-skjema, til fire respondentkategorier med lav respons (innvandrere fra Pakistan, Somalia og Sri Lanka og norskfødte med innvandrerforeldre), i uke 9, 2014. Feltarbeidet ble avsluttet i uke 11, 2014.

Da undersøkelsen ble sendt ut til innvandrerrutvalgene, gikk utsendingen med oversatt skjema og følgebrev, inklusive informasjon om at undersøkelsen kunne besvares på norsk og engelsk via internett, men ved en feil uten vedlagt norsk tekst og spørreskjema på norsk. Dette vakte en del reaksjoner blant respondenter som mente at de behersket norsk godt, som ikke var i stand til å lese språket som skjemaet var tilsendt på, og ellers personer som mente at dette var stigmatiserende. Påminnelse ble derfor sendt ut tidligere enn normalt (uke 41), og med større volum enn opprinnelig planlagt. Samtidig ble beklagelsesbrev, invitasjonsbrev med norsk/engelsk tekst, og norsk spørreskjema, vedlagt forsendelsen. En konsekvens av dette designet kan være at morsmålsskjema er benyttet i større utstrekning enn hva som hadde vært tilfelle om både morsmålsskjema og norsk skjema ble sendt ut samtidig i den første henvendelsen.

Om lag halvparten av personene som mottok spørreskjema på morsmål, benyttet denne muligheten. Andelen utfylte morsmålsskjema er noe høyere blant innvandrere fra Polen (85 prosent) enn i de øvrige gruppene. Den er lavest blant innvandrere fra Somalia, som også viser den laveste responsen generelt sett. Andelen som har benyttet det norske skjemaet er for øvrig jevnt stigende med botid i Norge, fra 30 prosent blant dem med inntil 9 års botid, til 69 prosent blant dem med 30 eller flere års botid i Norge.

Det engelske skjemaet er bare i liten utstrekning anvendt blant dem som har levert nettbesvarelse, uavhengig av landbakgrunn.

De som ikke besvarte postalutsendelsen, ble oppringt av intervjuere som kunne kommunisere med respondentene både på norsk, engelsk og deres antatte morsmål.

Respons

- Antall *utsendte* skjema ble som nevnt tilpasset forventet respons i de ulike landgruppene, og varierer fra 700 blant innvandrere fra Sverige og Danmark, til 1700 blant innvandrere fra Irak og Pakistan.
- Andelen skjemaer returnert grunnet feil adresse, utgjør 5,8 prosent, og er lavest blant norskfødte med innvandrerforeldre (2,7 %), blant innvandrere fra Danmark (3,1 %) og Sri Lanka (3,4 %), mens den er høyest blant innvandrere fra Polen (8,2 %), Irak (8,4 %) og Somalia (14,2 %). Returen på grunn av feil adresse er samlet sett dobbelt så høy i innvandrerrutvalgene, som i den postale utsendelsen for befolkningsutvalget.
- Ved utsending av påminnelse var 9 prosent av skjemaene returnert i utfylt stand.
- Ved iverksetting av telefonoppfølging, var responsen økt til 10 prosent.
 - 83 prosent av de opprinnelige innvandrerrutvalgene, fratrukket retur grunnet adressefeil, ble sendt til påføring av telefonnummer. Av disse ble 69 prosent nummersatt.⁵ Variasjonene i andelen telefonmatchede er ikke svært store etter landbakgrunn. Best treff finner vi for innvandrere fra Bosnia og Danmark (78 prosent), mens den er dårligst blant innvandrere fra Polen, Irak og blant norskfødte med innvandrerforeldre (63-66 prosent).
 - Under oppringningene ble det oppnådd kontakt med 32 prosent av utvalget. De vanskeligste å nå var innvandrere fra Somalia og Pakistan (ble oppnådd kontakt med 19 prosent og 23 prosent henholdsvis).
 - Nye spørreskjema, alternativt brev med link til undersøkelsens nettbaserte skjema, ble sendt ut fortløpende etter avsluttet telefonintervju. Tre av ti bekreftet at de hadde undersøkelsens spørreskjema, men ennå ikke hadde fylt det ut. 4 prosent hevdet at skjemaet allerede var returnert i utfylt stand. Halvparten ba om nytt skjema/link – hvorav

⁵ Andelen nummersatte er i dette utvalget noe høyere enn for utvalg der hele innvandrerbefolkningen er med. Nummersettingen påvirkes både av hvilke landkategorier innvandrere som inngår i utvalget, og deres relative størrelse i utvalget.

de aller fleste (78 prosent) på norsk. Fem av hundre intervjuede ønsket der og da ikke å være med videre i undersøkelsen.

- Etter avsluttet telefonpåminnelse var responsen økt til 19 prosent.
 - I forsøk på å fange respondenter som i telefonpåminnelsen bekreftet deltakelse, men som ennå ikke hadde returnert utfylt skjema (52 prosent), fikk disse tilsendt SMS-påminnelse, med teksten «Har du besvart undersøkelsen Integreringsbarometeret 2013, fra IMDi? Du kan fortsatt delta. Vennlig hilsen TNS Gallup.»
 - Endelig ble brev, med lenke til undersøkelsens web-skjema, sendt ut til de fire målgruppene som hadde lavest respons: Norskfødte med innvandrerforeldre, samt innvandrere fra Pakistan, Somalia og Sri Lanka.
- Ved datainnsamlingens avslutning, ble besvarelsene gjennomgått:
 - Postalutvalget viste seg å inneholde 57 duplikater. Duplisering er dels en konsekvens av at datainnsamlingen strakk seg over flere måneder, inklusive flere ulike typer påminnelser. Enkelte besvarelser ble levert både via postalskjema og web. Andre leverte to postalskjema. Samtidig representerer enkelte duplikate respondent-id'er åpenbart forskjellige personer. Det antydes f.eks. at ektefelle til den uttrukne respondenten også kan ha svart. Det ble valgt å beholde 15 duplikate respondent-id'er, som etter all formodning representerer unike respondenter, selv om de i utgangspunktet ikke var trukket som del av utvalget.
 - Endelig ble utfyllingenes kvalitet vurdert. Noen respondenter påbegynner spørreskjemaet, uten å fullføre. For å maksimere utvalget er 12 respondenter, som har fylt ut inntil halve spørreskjemaet, inkludert i utvalget.

Svarprosenten for hele innvandrerutvalget samlet er 22 prosent. Innvandrere fra Sverige og Danmark har høyest svarprosent (hhv. 37 og 39 prosent), innvandrere fra Somalia, Sri Lanka og Pakistan lavest (hhv. 9, 17 og 17 prosent).

Forskjeller mellom utvalg og populasjon

Lave og varierende svarprosent gjør at vi ønsker å se nærmere på i hvilken grad innvandrerutvalgene skiller seg fra populasjonen på noen utvalgte bakgrunnsvariabler.

Integreringsbarometeret inneholder informasjon om respondentenes kjønn, alder, utdanningsnivå og hovedaktivitet (yrkesaktivitet), som gjør det mulig å sjekke fordelingen på disse variablene i den enkelte innvandrergruppe i utvalget opp mot fordelingen i de tilsvarende populasjonene.

Fra SSB har IMDi mottatt tabeller som gir fordelinger på 1) kjønn og alder, 2) kjønn og utdanningsnivå, og 3) kjønn og yrkesaktivitet i populasjonen til hver av de ti innvandrergruppene, avgrenset til å gjelde personer over 16 år og med minimum tre års botid i Norge, og i populasjonen til barn av innvandrere fra de samme ti innvandrergruppene, avgrenset til å gjelde personer over 16 år. Fordelingene gjelder bosatte i Norge i 2014; utdanningsnivå er per 1. oktober 2013 og arbeidsmarkedsstatus per 4. kvartal 2013.

Vi starter med å sammenlikne kjønnsfordelingen i underutvalgene med populasjonene (tabell 2). Som hovedtendens ser vi at kvinner er noe overrepresentert og menn noe underrepresentert (gjelder 9 av 11 grupper). Forskjellene er imidlertid gjennomgående små. Den største differansen gjelder norskfødte med innvandrerforeldre, der det er 9 prosentpoeng flere kvinner og tilsvarende færre menn i utvalget sammenliknet med populasjonen.

Tabell 2 viser for øvrig at det er nokså jevn kjønnsfordeling i disse innvandrerpopulasjonene, med to unntak: Blant innvandrere fra Polen er det en klar overvekt av menn, og blant innvandrere fra Thailand, en enda større overvekt av kvinner. At det er 11 prosent menn blant innvandrere fra Thailand i barometerets utvalg stemmer altså helt overens med virkeligheten, men dette innebærer at det kun er 40 thailandske menn med i undersøkelsen.

Tabell 2: Prosent menn og kvinner i utvalg (TNS Gallup) og populasjon (SSB), og differansen mellom utvalg og populasjon

Landbakgrunn	Utvalg		Populasjon		Differanse utvalg-populasjon*
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	
Danmark	44	56	51	49	-7
Sverige	45	55	49	51	-4
Bosnia	43	57	49	51	-6
Polen	61	39	66	34	-5
Chile	47	53	52	48	-5
Thailand	11	89	12	88	-1
Sri Lanka	59	41	52	48	7
Pakistan	53	47	51	49	2
Irak	55	45	57	43	-2
Somalia	49	51	54	46	-5
Barn av innvandrere	42	58	51	49	-9

* Her med fortegnet for menn

I tabell 3a/3b ser vi aldersfordelingen i underutvalg og populasjoner for hhv. menn og kvinner, og differansene mellom disse. I de fleste innvandrergroppene er tendensen at de yngste aldersgruppene er noe underrepresentert og de eldste noe overrepresentert (negative differanser/ underrepresentasjon er markert med rødbrune farger, positive differanser/overrepresentasjon med grønne farger). Mønsteret er tydeligst for menn. Underrepresentasjon av unge mennesker er vanlig i spørreundersøkelser.

Det er flere eksempler på prosentdifferanser av en viss størrelse i tabell 3a/3b enn tilfellet var når vi kun så på kjønnsfordelingen. For menn er det seks av innvandrergroppene som har prosentdifferanser på 10 prosentpoeng eller mer, for kvinner, fire grupper. Thailand skiller seg ut med et spesielt skjevt mønster for menn. Mens det i populasjonen av thailandske menn er 67 prosent som er under 30 år, gjelder dette kun 23 prosent i utvalget, altså en differanse på hele 44 prosentpoeng. Som vi husker er det kun 40 menn med i utvalget, som betyr at tilfeldigheter får et stort spillerom her (et 95 prosent konfidensintervall er på +/- 13 prosentpoeng).

Tabell 3a: Prosent i ulike aldersgrupper blant menn i utvalg (TNS Gallup) og menn i populasjon (SSB), og differansen mellom utvalg og populasjon

Landbakgrunn	Utvalg menn				Populasjon menn				Differanse utvalg-populasjon			
	16-29	30-44	45-59	60+	16-29	30-44	45-59	60+	16-29	30-44	45-59	60+
Danmark	6	33	37	24	5	28	32	35	1	5	5	-11
Sverige	13	39	27	21	15	41	27	17	-2	-2	0	4
Bosnia	10	31	37	22	20	31	31	18	-10	0	6	4
Polen	11	47	37	6	14	56	27	3	-3	-9	10	3
Chile	9	27	43	21	11	31	42	17	-2	-4	1	4
Thailand	23	43	30	5	67	26	6	1	-44	17	24	4
Sri Lanka	8	23	57	12	13	29	49	9	-5	-6	8	3
Pakistan	6	44	34	16	14	39	28	20	-8	5	6	-4
Irak	20	35	36	9	32	40	23	5	-12	-5	13	4
Somalia	22	48	24	5	35	41	20	3	-13	7	4	2
Barn av innvandrere	76	23	1	0	76	20	4	1	0	3	-3	-1

Tabell 3b: Prosent i ulike aldersgrupper blant kvinner i utvalg (TNS Gallup) og kvinner i populasjon (SSB), og differansen mellom utvalg og populasjon

Landbakgrunn	Utvalg kvinner				Populasjon kvinner				Differanse utvalg-populasjon			
	16-29	30-44	45-59	60+	16-29	30-44	45-59	60+	16-29	30-44	45-59	60+
Danmark	7	22	34	37	5	18	28	49	2	4	6	-12
Sverige	21	35	29	15	18	37	23	22	3	-2	6	-7
Bosnia	18	34	28	20	20	30	30	20	-2	4	-2	0
Polen	19	53	19	10	23	51	20	6	-4	2	-1	4
Chile	10	27	43	20	13	32	38	16	-3	-5	5	4
Thailand	10	40	42	8	16	54	27	3	-6	-14	15	5
Sri Lanka	8	55	33	3	13	45	34	9	-5	10	-1	-6
Pakistan	12	41	31	17	16	41	29	14	-4	0	2	3
Irak	23	45	24	8	37	40	18	4	-14	5	6	4
Somalia	30	47	19	4	38	44	14	3	-8	3	5	1
Barn av innvandrere	81	15	4	1	76	19	4	1	5	-4	0	0

Den største forskjellen mellom barometerets utvalg og innvanderpopulasjonene finner vi for utdanningsnivå (tabell 4a/4b). Barometerets innvanderutvalg har betydelig større andeler av personer med høyskole- eller universitetsutdanning, og personer med videregående skole som sitt høyeste nivå, enn tilfellet er i tallene fra SSB for populasjonene, og tilsvarende lavere andeler med kun grunnskoleutdanning. Tendensen er i tråd med det som er vanlig i spørreundersøkelser, om enn ikke i like stor grad som her.

Tabell 4a: Prosent i ulike utdanningskategorier blant menn i utvalg (TNS Gallup) og menn i populasjon (SSB), og differansen mellom utvalg og populasjon

	Utvalg menn				Populasjon menn				Differanse utvalg-populasjon			
	Ingen /ubes v.	Grunn skole	Vid.g. skole	Høysk /Univ.	Ingen /uopp g.	Grunn skole	Vid.g. skole	Høysk /Univ.	Ingen /uopp g.	Grunn skole	Vid.g. skole	Høysk /Univ.
Danmark	6	10	28	56	13	22	35	30	-7	-12	-7	26
Sverige	9	9	33	49	20	12	34	35	-11	-3	-1	14
Bosnia	6	3	42	48	4	20	45	31	2	-17	-3	17
Polen	10	4	66	21	33	11	42	14	-23	-7	24	7
Chile	14	6	36	45	9	27	37	27	5	-21	-1	18
Thailand	15	20	33	33	9	65	19	7	6	-45	14	26
Sri Lanka	10	12	59	19	11	36	32	21	-1	-24	27	-2
Pakistan	13	25	26	37	15	43	22	20	-2	-18	4	17
Irak	10	27	19	44	10	47	20	23	0	-20	-1	21
Somalia	15	13	43	29	16	58	17	10	-1	-45	26	19
Barn av innv.	6	24	37	33	4	52	26	18	2	-28	11	15

Tabell 4b: Prosent i ulike utdanningskategorier blant kvinner i utvalg (TNS Gallup) og kvinner i populasjon (SSB), og differansen mellom utvalg og populasjon

	Utvalg kvinner				Populasjon kvinner				Differanse utvalg-populasjon			
	Ingen /ubesv.	Grunnskole	Vid.g. skole	Høysk /Univ.	Ingen /uopp g.	Grunnskole	Vid.g. skole	Høysk /Univ.	Ingen /uopp g.	Grunnskole	Vid.g. skole	Høysk /Univ.
Danmark	7	13	26	54	5	18	34	43	2	-5	-8	11
Sverige	8	8	30	54	11	11	32	46	-3	-3	-2	8
Bosnia	6	4	37	53	6	22	39	33	0	-18	-2	20
Polen	5	3	38	54	18	14	32	37	-13	-11	6	17
Chile	12	8	39	41	8	26	36	30	4	-18	3	11
Thailand	17	36	23	25	18	48	19	15	-1	-12	4	10
Sri Lanka	6	14	49	31	12	39	29	21	-6	-25	20	10
Pakistan	16	22	34	28	24	44	18	15	-8	-22	16	13
Irak	16	22	28	34	19	45	18	19	-3	-23	10	15
Somalia	29	25	35	11	29	52	14	6	0	-27	21	5
Barn av innv.	6	20	45	28	4	42	30	23	2	-22	15	5

¹ SSBs variabel for utdanningsnivå har kategoriene «Ingen/uoppgitt», «Grunnskole», «Videregående», «Universitet/høgskole kort», «Universitet/høgskole lang», mens kategoriene i barometerets spørsmål om høyeste fullførte utdanning er «Ingen utdanning», «Grunnskole/ungdomsskole/realskole», «Videregående skole/gymnas/yrkesskole», «Høgskole/ universitet inntil 4 år», «Høgskole/universitet 5 år eller mer». De to siste kategoriene er slått sammen i begge oversiktene. Personer med ubesvart eller missing i barometeret er plassert sammen med de som har svart ingen utdanning, for å gjøre inndelingen så lik SSBs som mulig.

Når det gjelder utdanningsnivå er tallene fra SSB beheftet med en viss usikkerhet. Utdanning som tas i det norske utdanningssystemet blir innberettet av utdanningsinstitusjonene til SSB (tidligere samlet inn gjennom Folke- og boligtellinger). Dette gjelder imidlertid ikke utdanning tatt utenfor Norge. Her har SSB hentet inn opplysninger via spørreskjema. Skjemaene har blitt sendt til personer der man mangler informasjon om utdanningsnivå (siste gang i 2011 ifølge SSBs nettsider). At det er snakk om spørreundersøkelser betyr nødvendigvis at det kan forekomme innrapporteringsfeil eller misforståelser hos de som har svart. For skjema som ikke blir levert, blir personen stående med uoppgitt i statistikken. Kategorien er gruppert sammen med «ingen utdanning», sannsynligvis med tanke på at de som faller fra i spørreundersøkelser ofte har lavt utdanningsnivå.

Hva denne innsamlingsmetoden betyr for utdanningsnivået som rapporteres i SSBs statistikk for innvandrerbefolkningen er usikkert. En mulighet er at statistikken viser et lavere utdanningsnivå blant innvandrere enn det som er det reelle nivået, hvis det er slik at en del innvandrere står registrert med en utdanning de har tatt i Norge som sin høyeste, samtidig som de har en høyere, uregistrert, utdanning fra utlandet. I så tilfelle kan noe av forklaringen på det høyere utdanningsnivået i utvalget være at barometeret i større grad fanger opp utdanning fra utlandet.

Det er også mulig å tenke seg forhold som virker i motsatt retning, dvs. til et høyere utdanningsnivå i SSBs statistikk enn tilfellet er i virkeligheten. For eksempel kan det tenkes å være en tendens til at personer overdriver/pynter på eget utdanningsnivå i besvarelsene. Men dette vil i så tilfelle gjelde spørreundersøkelser generelt, inkludert barometeret, og derfor ha liten betydning som forklaring på forskjellene vi finner i tabell 4a/4b.

Uansett er det all grunn til å tro at differansene i tabellen viser betydelige reelle forskjeller i utdanningsnivå mellom utvalg og populasjon. Ettersom utdanning er en egenskap som gjerne har stor betydning for individers holdninger, er denne skjevheten noe som må tas med i betraktningen når resultatene fra undersøkelsen tolkes.

Siste sammenlikning av utvalg og populasjon gjelder fordelingen på kategorier for arbeidsmarkedsstatus/yrkesaktivitet (tabell 5a/5b). Størrelsen på differansene likner de vi fant for aldersgrupper, dvs., brorparten av forskjellene er relativt små (under 10 prosentpoeng), men det er også en del tilfeller av større forskjeller både blant kvinner og menn.

Andelen arbeidsledige er tilnærmet lik i underutvalg og populasjoner. For de fleste gruppene er også andelen yrkesaktive relativt lik, men særlig for menn er det noen eksempler på litt større forskjeller (tre av fire i retning av en underrepresentasjon av yrkesaktive). Generelt er det flere ubesvarte/missing i barometerutvalget enn det er individer med uoppgitt i SSBs statistikk. Underutvalget som skiller seg mest fra populasjonen er norskfødte barn av innvandrere. Utvalget har færre yrkesaktive og flere i gruppen «andre kategorier». En mer detaljert oversikt viser at utvalget inkluderer en langt høyere andel studenter enn det som finnes i populasjonen.

Tabell 5a: Prosent i ulike kategorier for arbeidsmarkedsstatus blant menn i utvalg (TNS Gallup) og menn i populasjon (SSB), og differansen mellom utvalg og populasjon

	Utvalg menn				Populasjon menn				Differanse utvalg-populasjon			
	Yrk. aktiv	Arb. ledig	Andre kat.	Ubesv.	Yrk. aktiv	Arb. ledig	Andre kat.	Uoppg	Yrk. aktiv	Arb. ledig	Andre kat.	Uoppg
Danmark	74	1	23	3	66	1	21	12	8	0	2	-9
Sverige	71	0	21	7	78	2	17	2	-7	-2	4	5
Bosnia	66	3	28	4	64	2	29	4	2	1	-1	0
Polen	79	5	8	8	79	5	16	0	0	0	-8	8
Chile	69	3	21	7	69	4	26	1	0	-1	-5	6
Thailand	70	0	20	10	57	4	39	0	13	-4	-19	10
Sri Lanka	64	2	27	8	77	3	20	1	-13	-1	7	7
Pakistan	49	4	39	8	64	2	32	2	-15	2	7	6
Irak	44	7	40	8	49	8	42	1	-5	-1	-2	7
Somalia	45	7	36	13	42	9	48	0	3	-2	-12	13
Barn av innv.	34	1	57	7	57	3	41	0	-23	-2	16	7

Tabell 5b: Prosent i ulike kategorier for arbeidsmarkedsstatus blant kvinner i utvalg (TNS Gallup) og kvinner i populasjon (SSB), og differansen mellom utvalg og populasjon

	Utvalg kvinner				Populasjon kvinner				Differanse utvalg-populasjon			
	Yrk. aktiv	Arb. ledig	Andre kat.	Ubesv.	Yrk. aktiv	Arb. ledig	Andre kat.	Uoppg	Yrk. aktiv	Arb. ledig	Andre kat.	Uoppg
Danmark	56	1	34	9	51	1	26	22	5	0	8	-13
Sverige	74	2	18	7	73	1	20	6	1	1	-2	1
Bosnia	61	2	29	7	62	2	30	6	-1	0	-1	1
Polen	64	3	24	9	70	5	24	1	-6	-2	0	8
Chile	56	2	31	11	63	3	32	2	-7	-1	-1	9
Thailand	63	3	26	8	71	3	26	0	-8	0	0	8
Sri Lanka	61	5	23	11	64	5	29	2	-3	0	-6	9
Pakistan	45	7	40	8	33	5	60	2	12	2	-20	6
Irak	32	5	49	13	36	8	55	1	-4	-3	-6	12
Somalia	25	9	53	14	27	7	66	1	-2	2	-13	13
Barn av innv.	31	5	58	6	53	2	44	0	-22	3	14	6

¹ SSBs variabel for arbeidsmarkedsstatus har kategoriene «Lønnstaker», «Selvstendig næringsdrivende», «Helt ledig», «Ikke yrkesaktiv (utenfor arbeidsstyrken)», «Uoppgitt», mens kategoriene i barometerets spørsmål om hovedaktivitet er «Er i arbeid (inkludert midlertidig fravær fra arbeid)», «Studerer», «Deltar på arbeidsmarkedstiltak», «Deltar i introduksjonsprogrammet», «Er arbeidsledig», «Er ufør», «Er pensjonert», «Er i militær- eller siviltjeneste», «Er hjemmeværende husmor/husfar», «Annet». For å gjøre inndelingene så like som mulig, er følgende gjort: For SSB er lønnstaker og selvstendig næringsdrivende slått sammen til én yrkesaktiv kategori, for barometeret er militær-/siviltjeneste lagt til de yrkesaktive i tråd med SSBs inndeling, ellers er alle kategorier utenom de arbeidsledige slått sammen for å tilsvare SSBs kategori «ikke yrkesaktiv (utenfor arbeidsstyrken)».

Det er også mulig å få en indikasjon på hvorvidt individene i utvalget skiller seg fra universet når det gjelder botid i Norge og hvilket fylke de bor i gjennom de 11 bruttoutvalgene som ble trukket fra Folkeregisteret. Som tidligere nevnt er disse tilrettelagt som tilfeldige befolkningsutvalg. Vi kan dermed anta at de langt på vei speiler den demografiske sammensetningen i populasjonene. I tillegg til kjønn, alder og landbakgrunn, kjenner vi også botid og bosted for personene som er inkludert i bruttoutvalgene. TNS Gallup har sammenliknet fordelingene i netto- og bruttoutvalgene for disse to variablene. For bostedsfylke er det små avvik mellom brutto- og nettoutvalgene, kun et par av innvandrergруппene har en prosentdifferanse som er så høy som 5-6 prosentpoeng (begge gjelder for Oslo, men med motsatt fortegn). Totalt for alle innvandrergруппene er avviket størst for Oslo, i form av en underrepresentasjon på 5 prosentpoeng. For botid, inndelt i fire kategorier, er det ingen eksempler på prosentdifferanser som overstiger 10 prosentpoeng, men seks innvandrergруппer har en differanse på mellom 7 og 9 prosentpoeng. De aller fleste forskjellene ligger imidlertid på mellom 0 og 3 prosentpoeng. Gallups konklusjon er da også at det er rimelig god overensstemmelse her mellom brutto- og nettoutvalg.

Betydningen av innvandrertutvalgenes skjevheter

Synkende villighet i befolkningen til å delta i spørreundersøkelser er en generell tendens som har gitt opphav til bekymring i mange fagmiljøer. Lav svarprosent er imidlertid ikke ensbetydende med skjevheter som gjør et datamateriale ubrukelige.⁶ Spørsmålet er for det første om det er tilfeldig eller systematisk hvem som blir eller ikke blir med i undersøkelsen (altså om bortfallet overhodet er skjevt, og hvor skjevt det er), og for det andre om en eventuell skjevhet gjelder egenskaper som har sammenheng med det man er interessert i å undersøke. Det er til og med slik at selv om man har et utvalg der grupper er klart over- og underrepresentert, og det er forskjeller mellom disse gruppene i fordelingen på relevante variabler, så vil dette likevel ikke nødvendigvis ha så stor betydning for resultatene som kommer fram. Hellevik (2015) gir flere eksempler på dette i sin artikkel.

For Integreringsbarometeret har vi sjekket hvordan utvalget skiller seg fra populasjonen i kjønnsfordeling, aldersfordeling, fordeling på arbeidsmarkedsstatus og fordeling på utdanningsnivå innenfor hver av de 11 underutvalgene. Vi har også sett på forskjeller mellom utvalget og de tilfeldig trukne bruttoutvalgene i fordelingen på bosted (fylke) og botid. For alle bakgrunnsvariablene unntatt utdanning er avvikene mellom underutvalg og populasjoner/bruttoutvalg såpass små at det trolig vil ha begrenset betydning som forklaring på mønstre/funn som kommer fram i analyser av materialet. Skjevheten i utdanningsnivå er mer problematisk, både fordi den er atskillig større enn tilfellet er for de andre bakgrunnsvariablene, og fordi utdanning er en egenskap hos respondenter som gjerne har sterk sammenheng med holdninger og oppfatninger. Undersøkelsen kan derfor komme til å gi et overdrevent inntrykk av forekomsten av holdninger, oppfatninger eller opplevelser som er mer typisk for høyt utdannede individer.

Som et eksempel viser analyser at i vårt materiale er innvandrere fra Somalia en av de to gruppene som oppgir flest eksempler på at de har blitt diskriminert eller urettferdig behandlet i ulike situasjoner i løpet av siste året. Samtidig har innvandrere fra Somalia den sterkeste sammenhengen mellom opplevd diskriminering og utdanning, der personer uten utdanning eller med kun grunnskoleutdanning rapporterer langt færre slike opplevelser enn personer med videregående utdanning som sitt høyeste nivå, som igjen rapporterer færre opplevelser enn de med høyskole-/universitets utdanning. Når vi nå vet at utvalget av innvandrere fra Somalia også har en svært stor underrepresentasjon av de med grunnskoleutdanning og overrepresentasjon av de to høyere utdanningskategoriene, betyr dette at for gruppen totalt sett ville nivået på diskrimineringen ligget lavere med et utvalg som var mer representativt med hensyn til utdanningsnivå. Ved å vekte utdanningsgruppene i tråd med deres fordeling i populasjonen kan vi se hvor mye skjevheten betyr for resultatet. For eksempel oppgir 37 prosent av innvandrerne fra Somalia i utvalget å ha blitt diskriminert mer enn fem ganger siste året – den høyeste kategorien. Vektet ut fra utdanningskategorier synker andelen til 30 prosent, altså en klar reduksjon på 7 prosentpoeng.

Dette er et ekstremt tilfelle, både når det gjelder grad av skjevhet på en variabel og denne variabelens betydning for den avhengige variabelen vi er interessert i å måle omfanget av. Slik sett kan man også

⁶ Se f. eks. Hellevik, O (2015). "Hva betyr respondentbortfallet i intervjuundersøkelser?". Tidsskrift for Samfunnsforskning. 56-2: 211-231.

hevde at reduksjonen er overraskende liten, og betryggende for tilliten til andre utvalgsresultater der skjevheten er mindre og sammenhengen svakere.

I analysene som følger har vi valgt å ikke benytte vektorer for å korrigere for skjevheter. For å rette opp den mest problematiske skjevheten i vårt materiale, dvs. utdanningsskjevheten, ville det være nødvendig med svært store vektorer, noe som generelt anses som uheldig. Det øker utvalgsusikkerheten, og innebærer at fordelingen i små, underrepresenterte grupper kan få stor betydning for totalresultatet. Vi velger i stedet å understreke at undersøkelsen har en overrepresentasjon av personer med høy utdanning og en underrepresentasjon av personer med lav utdanning, og ha dette in mente dersom resultatene kan tenkes å reflektere forholdet.

For en del analyser er vi opptatt av å se på betydningen av utdanning, dvs. at vi deler inn utvalget i utdanningskategorier og ser på forekomst av holdninger/oppfatninger innenfor hver kategori. Når det på denne måten kontrolleres for utdanning, får utdanningskjevheten mindre betydning.

I analyser hvor innvandrergroppene deles inn etter andre bakgrunnsvariabler kan grunnlaget for analysene til dels bli svært små grupper. Ut fra hensynet til signifikans vil vi vektlegge hovedtendenser, store forskjeller og tydelige utslag. Dette vil også redusere faren for at de forskjellene/mønstrene som rapporteres vil skyldes utvalgsskjevheter.

En siste skjevhet i barometerets innvandrerrutvalg som ikke har vært diskutert så langt gjelder landbakgrunn. Landkategoriene som er inkludert i innvandrerrutvalget representerer innvandrergropper med svært ulik størrelse i befolkningen. Den i særklasse største gruppen er innvandrere fra Polen, mens innvandrere fra Chile og Sri Lanka utgjør relativt små grupper. Hvis vi forholder oss til «våre» populasjoner – dvs. personer over 16 år med minimum tre års botid – er det for eksempel nærmere åtte og en halv gang så mange innvandrere fra Polen som fra Chile i Norge. I utvalget ønsket vi imidlertid at innvandrergroppene skulle være omtrent like i størrelse; her er da også den største gruppen (Irak) ikke mer enn litt over halvannen gang så stor som den minste gruppen (Sri Lanka).

Dersom man skulle vektet innvandrergroppene i tråd med deres reelle størrelse i befolkningen i de analysene som gjøres samlet for innvandrergroppene, ville svarene til innvandrere fra Polen komme til å dominere resultatene i stor grad, mens innvandrere fra Chile og Sri Lanka ville få relativt liten innflytelse. Vi har i stedet valgt å betrakte landkategoriene her som enheter som skal telle omtrent like mye for fordelingene, og vektorer derfor heller ikke ut fra landbakgrunn. For resultater som rapporteres for landkategoriene hver for seg, har dette forholdet ingen betydning.

2. HOLDNINGER TIL INNVANDRING, INTEGRERING OG MANGFOLD

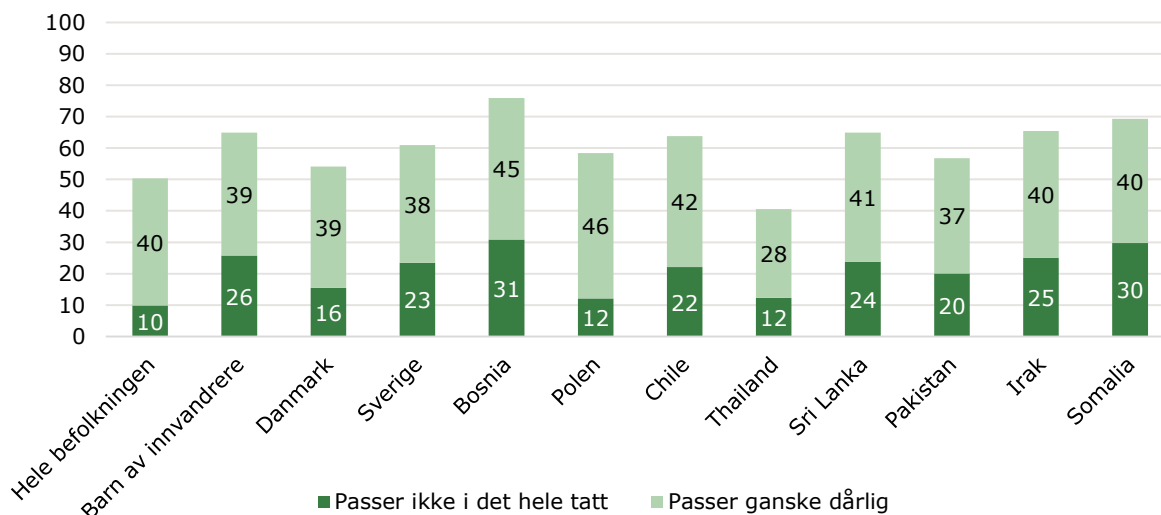
SYN PÅ INNVANDRING

Påstanden «Vi bør ikke slippe inn flere innvandrere i Norge» deler det representative befolkningsutvalget på midten, der halvparten støtter utsagnet og halvparten ikke gjør det. Figur 1 gjør det klart at også innvandrergруппene og norskfødte barn av innvandrere har betydelige andeler som uttrykker skepsis til innvandring slik det kommer til uttrykk i dette spørsmålet. Andelen som svarer at påstanden ikke passer («passer ikke i det hele tatt» eller «passer ganske dårlig»), dvs. som mener at vi bør kunne slippe inn flere innvandrere i Norge, ligger på mellom halvparten og to tredjedeler i flertallet av gruppene. Innvandrere fra Bosnia og Thailand skiller seg ut i hver sin ende av skalaen; innvandrere fra Bosnia er mer positive til innvandring enn de andre gruppene, innvandrere fra Thailand mer negative (er også eneste gruppe som er mer negative enn befolkningsutvalget).

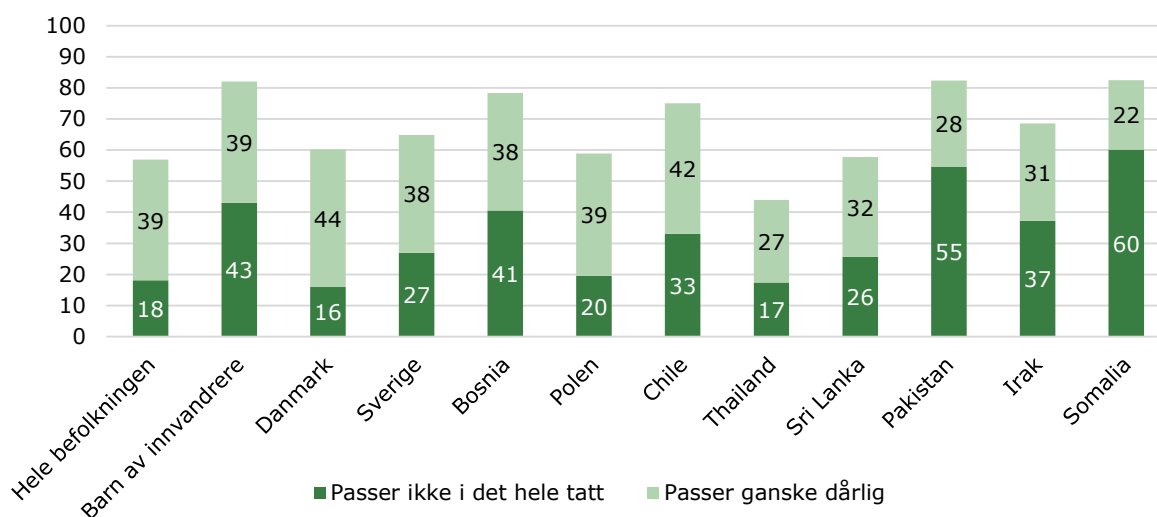
Generelt er det flere som uttrykker en positiv holdning til innvandring når spørsmålet dreier seg om hvorvidt innvandring er en trussel mot den norske velferdsstaten (figur 2). Mest positive (dvs. med den høyeste andelen som svarer at påstanden ikke passer) er innvandrere fra Somalia, Pakistan, Bosnia, Chile og norskfødte barn av innvandrere. Den eneste gruppen som er mer negative enn det representative befolkningsutvalget, er igjen innvandrere fra Thailand.

På spørsmål om innvandring er positivt for norsk økonomi, er det enda noen flere som har en positiv holdning (figur 3). I seks av innvandrergруппene (Somalia, Irak, Pakistan, Sri Lanka, Polen og Bosnia) og blant barn av innvandrere svarer mer enn åtte av ti at utsagnet passer helt eller ganske godt. Blant innvandrere fra Danmark og i befolkningsutvalget er det også et flertall som mener at innvandring er positivt for norsk økonomi, men en lavere andel: om lag seks av ti. Innvandrere fra Thailand har den laveste andelen positive, om lag fire av ti. For spørsmålene i figur 1–3 er det en tendens til at andelen med positiv holdning øker med høyere utdanningsnivå. I sterkest grad gjelder dette spørsmålet om innvandring er en trussel mot velferdsstaten, der tendensen er til stede i alle innvandrergруппene med unntak av Irak (men ikke signifikant for Polen, Pakistan og Somalia). For spørsmålet om vi ikke bør slippe inn flere innvandrere, gjelder tendensen innvandrere fra Sverige, Danmark, Bosnia, Chile, Sri Lanka og Somalia, og for spørsmålet om innvandring er positivt for norsk økonomi, innvandrere fra Sverige, Danmark, Polen, Chile, Sri Lanka og Pakistan. Siden alle innvandrergруппene har en overrepresentasjon av personer med høy utdanning, betyr denne sammenhengen at de positive andelene ville sunket noe for nevnte landkategorier dersom vi hadde vektet etter utdanning.

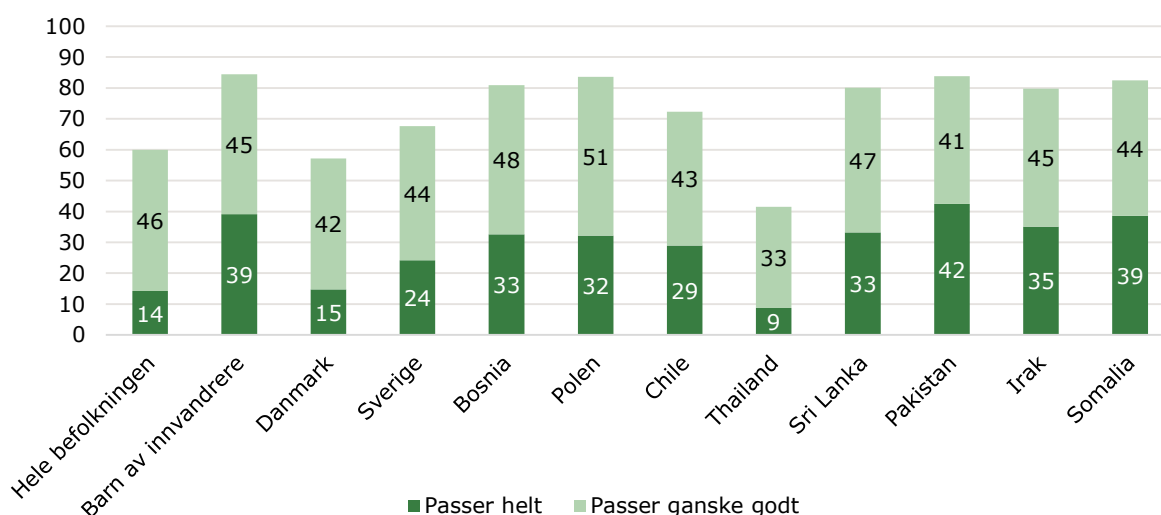
Figur 1: Vi bør ikke slippe inn flere innvandrere i Norge

Figur 2: Innvandringen er en trussel mot den norske velferdsstaten

Figur 3: Innvandring er positivt for norsk økonomi

¹ N for figur 1-3 = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Vi har sett på sammenhengen mellom syn på innvandring (dvs. spørsmålene i figur 1 og 2) og ulike variabler som botid, religion og alder i en multivariat analyse. Analysen viser at personer med høyskole-/universitetsutdanning, i større grad mener at vi bør kunne slippe inn flere innvandrere i Norge og at innvandring ikke utgjør noen trussel mot velferdsstaten enn personer uten utdanning eller med kun grunnskole. Innvandrere som har bodd lenge i Norge er mer negative til å slippe inn flere innvandrere enn de som har kommet til landet relativt nylig. Når det gjelder religiøsitet, er sannsynligheten for å mene at vi ikke bør slippe inn flere innvandrere, størst blant personer som svarer at religion er ganske viktig eller ikke så viktig (altså i midtkategoriene). Botid og religiøsitet har ingen signifikant sammenheng med synet på om innvandring er en trussel mot den norske velferdsstaten, men det er en tendens til at eldre mener dette noe oftere enn yngre aldersgrupper.⁷

Landbakgrunn har sammenheng med holdning for disse spørsmålene også etter at de andre forklaringsfaktorene er lagt til analysen.

⁷ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 1)

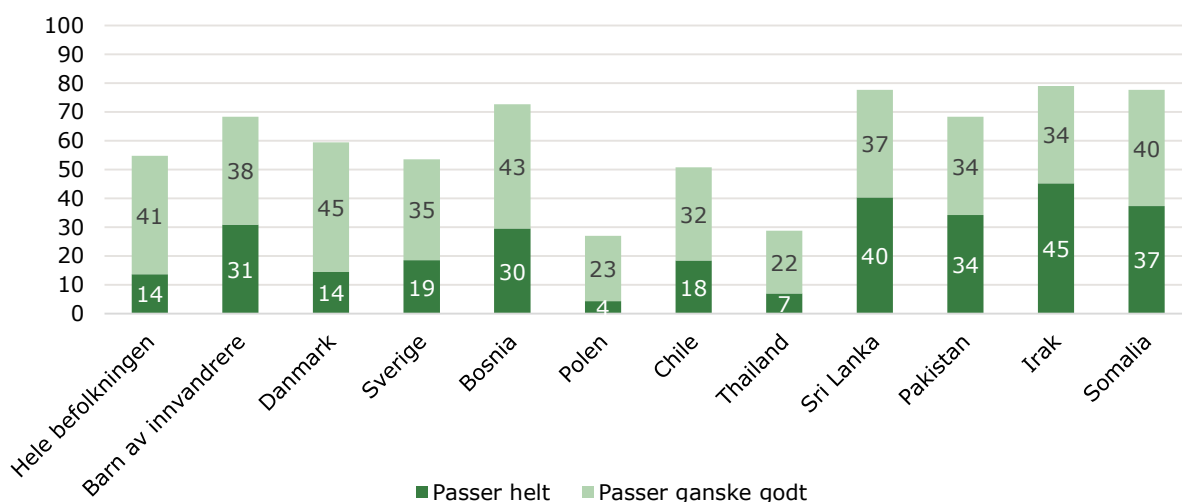
Syn på flyktninger

Hvis vi sammenlikner holdningen til det å slippe inn flere innvandrere i Norge (figur 1) med synet på om Norge bør ta imot flere flyktninger som har behov for beskyttelse (figur 4), finner vi at noen av landgruppene er mer positive til det generelle spørsmålet om innvandring, andre mer positive til spørsmålet om å ta imot flyktninger. Alt i alt er det imidlertid relativt små forskjeller mellom de to spørsmålene i andelen som har en positiv holdning; for 11 av 12 landgrupper er differansen på mellom 3 og 14 prosentpoeng. Innvandrere fra Polen skiller derimot i stor grad mellom de to formene for innvandring. Mens 58 prosent er positive til innvandring generelt, er kun 27 prosent positive til at Norge bør ta imot flere flyktninger.

Et funn fra tidligere runder med barometeret, der analysen kun omfattet et representativt utvalg av befolkningen, er at forekomsten av positive holdninger til flyktninger synker når spørsmålet dreier seg om å bosette flere i egen kommune (figur 5), og reduseres ytterligere når det er snakk om å etablere et asylmottak i eget boområde (figur 6). Figur 4–6 viser at dette er et gjennomgående mønster også for de andre gruppene i utvalget. Unntaket er først og fremst innvandrere fra Polen, fordi andelen positive er så lav allerede for det generelle spørsmålet om å ta imot flere flyktninger. Innvandrere fra Thailand har også en svært lav positiv andel for det generelle spørsmålet, men denne reduseres ytterligere for de to neste spørsmålene – kun 14–15 prosent stiller seg positive til at kommunen skal bosette flere flyktninger, eller til at det skal komme et asylmottak der de bor.

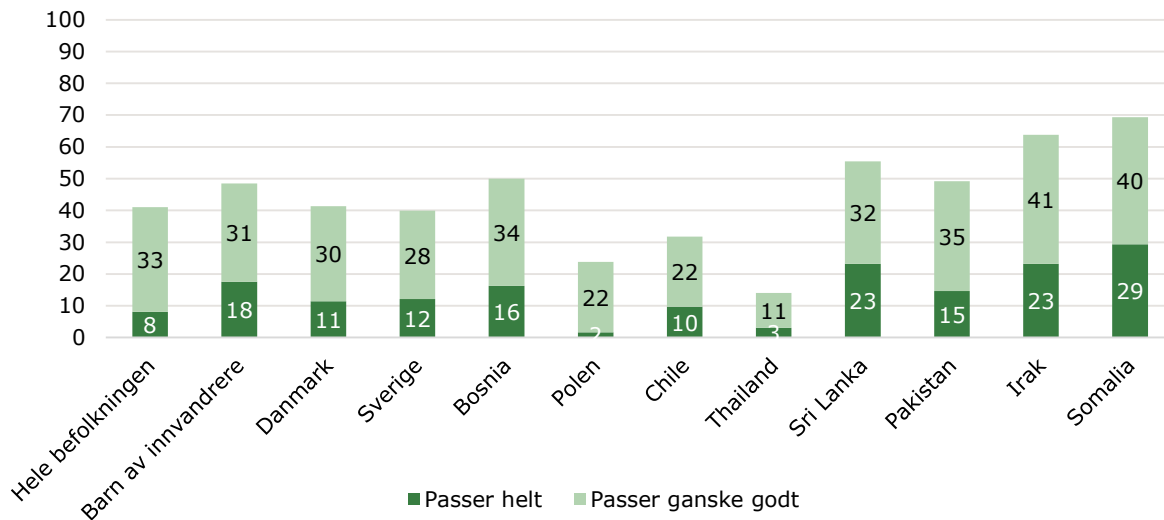
En siste påstand om at det bør bli lettere for flyktninger med permanent oppholdstillatelse å bli gjenforent med ektefelle og barn, får derimot atskillig mer støtte enn de tre foregående spørsmålene om flyktninger, i alle landgrupper (figur 7). Særlig gjelder dette for innvandrere fra Polen. Gruppene som i minst grad synes dette bør bli lettere, er befolkningsutvalget og innvandrere fra Thailand.⁸

Figur 4: Norge bør ta imot flere flyktninger som har behov for beskyttelse

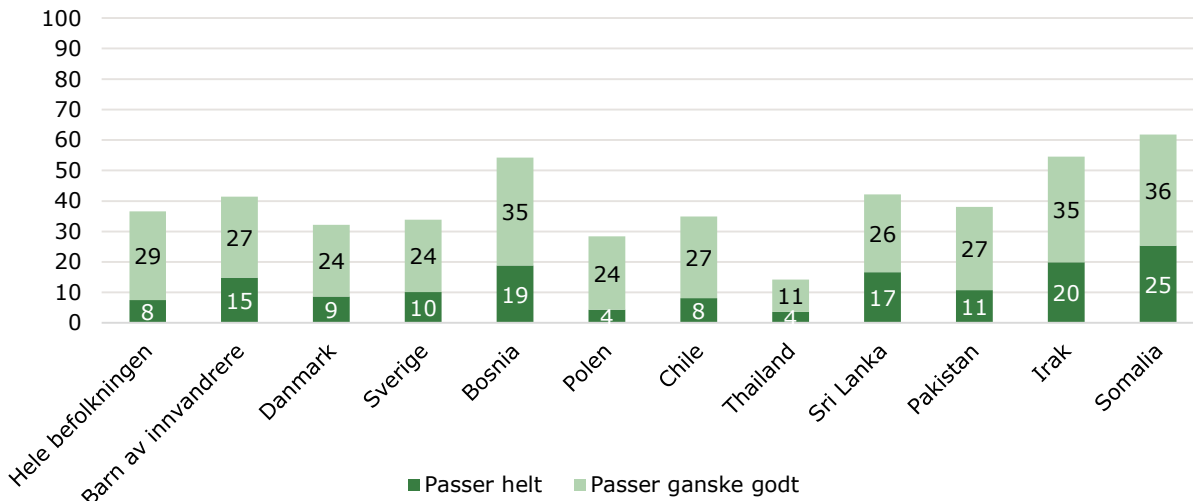

⁸ Svarene på spørsmålene i figur 4-7 viser ingen tydelig sammenheng med utdanningsnivå.

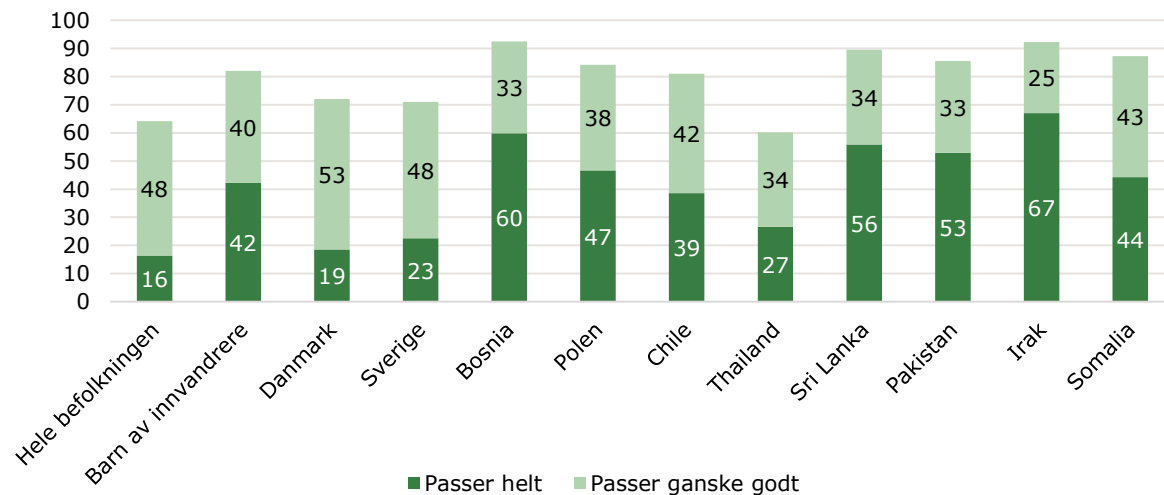
Figur 5: Min kommune bør bosette flere flyktninger

Figur 6: Jeg ville stilt meg positiv til at det ble etablert et asylmottak i området der jeg bor

Figur 7: Det bør bli lettere for flyktninger med permanent oppholdstillatelse å bli gjenforent med sin familie ved at ektefelle og barn også får komme til Norge

¹ N for figur 4-7 = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

En multivariat analyse viser at personer som oppgir at religion er svært viktig i livet, har signifikant større sannsynlighet for å mene at Norge bør ta imot flere flyktninger og at kommunen bør bosette flere flyktninger, sammenliknet med personer som er mindre religiøse. Botidslengde har ikke signifikant effekt på holdningen til bosetting i egen kommune, men øker sannsynligheten for å støtte påstanden om at Norge bør ta imot flere flyktninger.⁹

Det siste er motsatt av det vi fant for spørsmålet om å slippe inn flere innvandrere i Norge, hvor det var personer med kortest botid som var mest innvandringsvennlige. Selv om den totale andelen som er positive til de to formene for innvandring, er relativt lik i hver enkelt landgruppe (med unntak av innvandrere fra Polen), omfatter dette altså til dels ulike personer. Å kombinere støtte til innvandring generelt med manglende støtte til å ta imot flere flyktninger er relativt vanlig hos innvandrere med kort botid, mens det motsatte er tilfellet for innvandrere med lang botid.

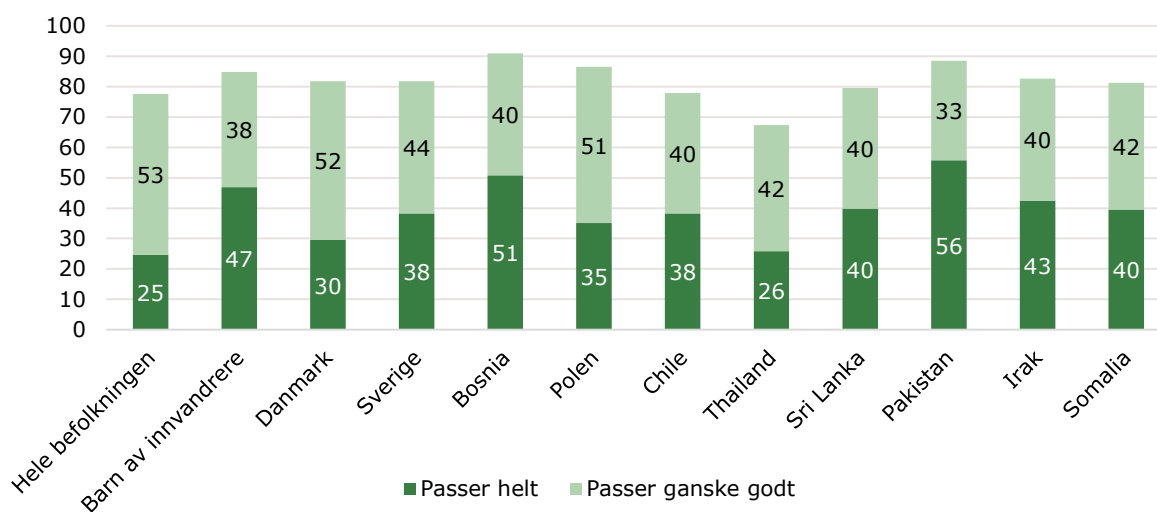
I utgangspunktet kunne man tenke seg at personer som selv har kommet til Norge som flyktninger, vil ha et annet syn på det å ta imot flere flyktninger enn personer som har kommet hit av andre årsaker. De to innvandrergруппene som i minst grad støtter at flyktninger bør få komme til Norge eller bosette seg i kommunen, Polen og Thailand, er da også de to gruppene av de åtte som er med i analysen, som helt mangler flukt som noen innvandringsgrunn. Det viser seg imidlertid at innvandringsårsak ikke har noen signifikant sammenheng med holdningene på disse to spørsmålene.

Syn på arbeidsinnvandring

At personer som er tilbudt ansettelse i Norge, må få komme hit for å arbeide uansett hvilket land de kommer fra, har generelt høy oppslutning (figur 8). Åtte til ni tiendedeler mener påstanden passer helt eller ganske godt i alle landgrupper, med unntak av innvandrere fra Thailand, som er nede i en andel på 68 prosent.

På spørsmål om arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, deler utvalget seg i to, der befolkningsutvalget og innvandrere fra Europa (dvs. fra Danmark, Sverige, Bosnia og Polen) mener dette i større grad enn innvandrere fra andre deler av verden (figur 9). Ikke så overraskende er innvandrere fra Polen de mest positive.¹⁰

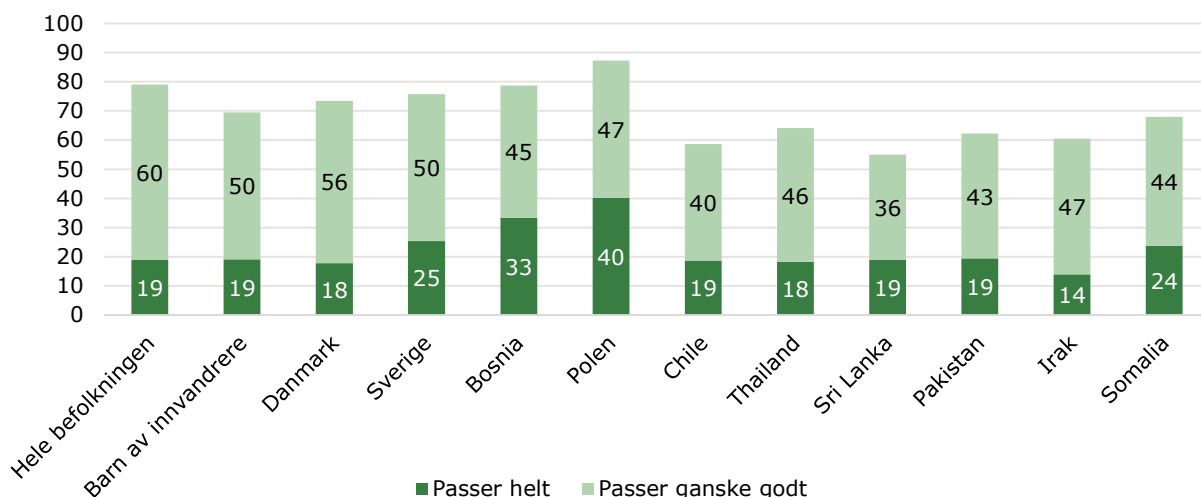
Figur 8: Personer som er tilbudt ansettelse i Norge, må få komme hit for å arbeide uansett hvilket land de kommer fra

⁹ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 2)

¹⁰ Svarene på spørsmålene i figur 8 og 9 har også liten sammenheng med utdanningsnivå.

Figur 9: Arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv

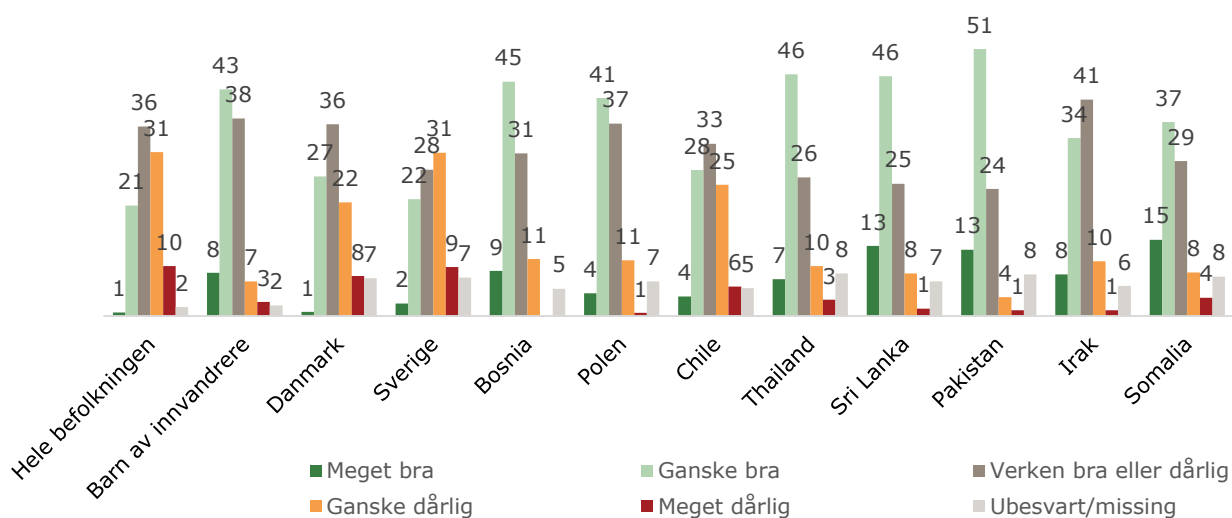

¹ N for figur 8-9 = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

SYN PÅ INTEGRERING

Integreringsbarometeret spør respondentene «I det store og hele, hvordan synes du integreringen av innvandrere i det norske samfunnet fungerer, meget bra, ganske bra, verken bra eller dårlig, ganske dårlig eller meget dårlig?». I figur 10 ser vi at respondentene i det representative befolkningsutvalget er de mest negative. Her svarer over 40 prosent at integreringen går dårlig, og kun 22 prosent at den går bra. Blant innvandrere fra Sverige er det også flere negative enn positive, mens disse to gruppene er omtrent like store blant innvandrere fra Danmark og Chile. I alle andre grupper er det langt vanligere å mene at integreringen går bra enn dårlig.

Figur 10: Oppfatning av hvordan integreringen av innvandrere i det norske samfunnet fungerer, etter landbakgrunn

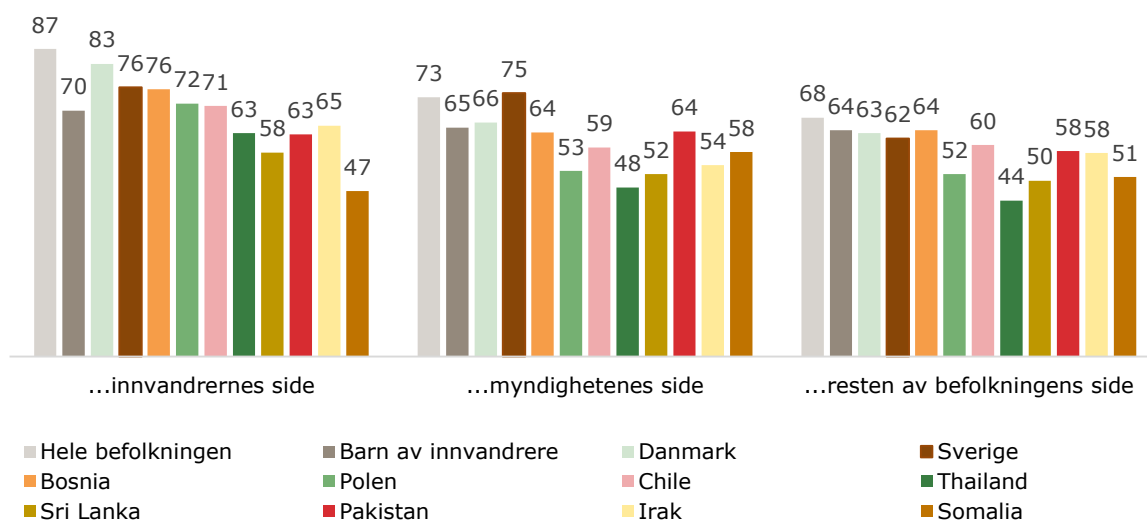
¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

I hvilken grad mener respondentene at problemer med integreringen av innvandrere skyldes mangelfull innsats fra innvandrerne selv, myndighetene eller resten av befolkningen? Figur 11 viser andelen som svarer i stor eller noen grad (hvor det store flertallet oppgir det siste) for hver av de tre kategoriene, i de ulike landgruppene. Som en hovedtendens er det flere som holder innvandrerne ansvarlig enn myndighetene og befolkningen, og det er også en liten tendens til å holde myndighetene ansvarlig oftere enn befolkningen. Landgruppene som avviker fra dette mønsteret, er først og fremst innvandrere fra Pakistan og norskfødte barn av innvandrere, hvor forskjellene mellom de tre kategoriene ikke er signifikante, og innvandrere fra Somalia, der det er vanligere å holde myndighetene ansvarlig enn innvandrerne.¹¹

Vi ser også at det er størst avstand mellom landgruppene når det gjelder oppfatningen av hvorvidt problemer med integrering skyldes mangelfull innsats fra innvandreres side; 40 prosentpoeng skiller resultatet i befolkningsutvalget fra resultatet blant innvandrere fra Somalia. For spørsmålet om myndighetenes og befolkningens ansvar er differansen mellom ytterpunktene henholdsvis 27 og 24 prosentpoeng.

Selv om det er mange som svarer at innvandrere i stor eller noen grad må holdes ansvarlig for problemer med integreringen, nevner de fleste «innvandrere» i kombinasjon med én eller begge de to andre kategoriene (dvs. de oppgir i stor eller noen grad også for myndigheter og/eller befolkning). For eksempel er det kun 14 prosent som oppgir innvandrere alene i det representative befolkningsutvalget, mens 22 prosent svarer en kombinasjon av innvandrere og enten myndigheter eller befolkning, og hele 51 prosent kombinasjonen av alle tre kategorier (figur 12).

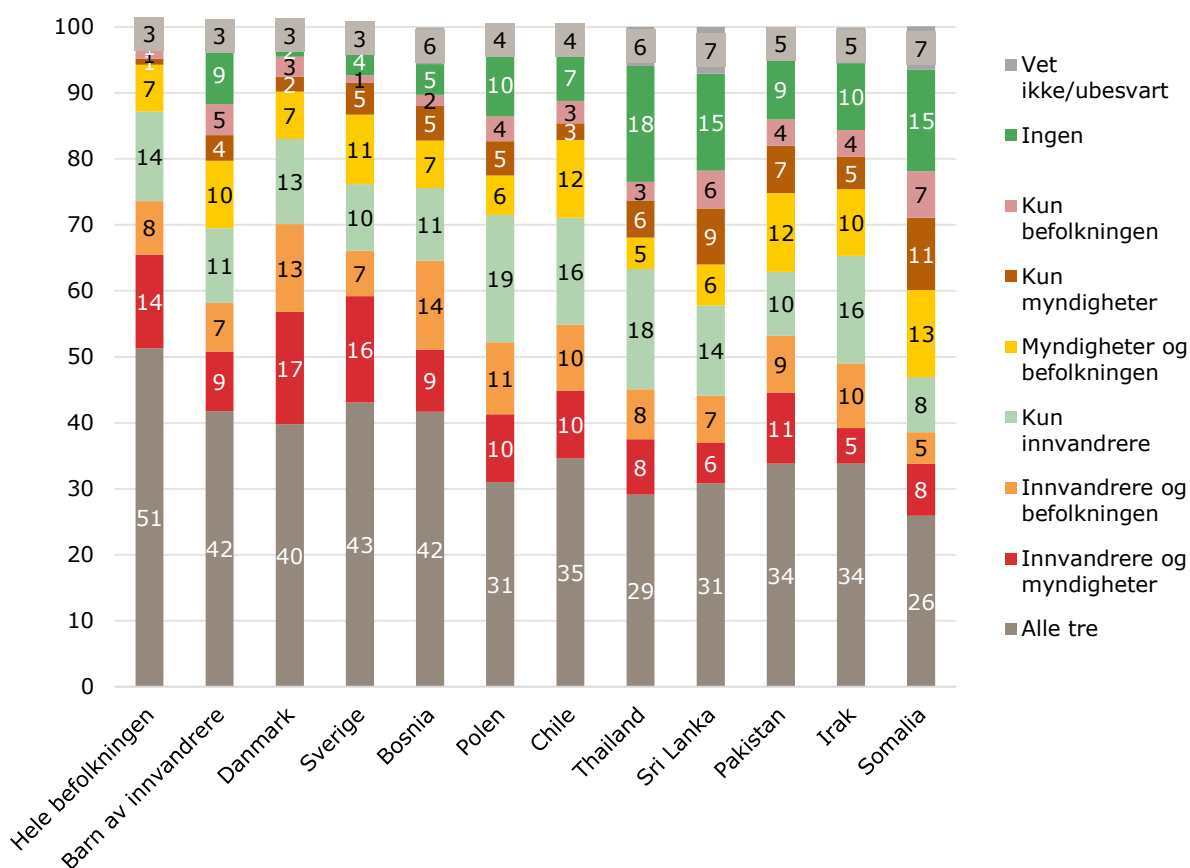
Figur 11: Problemer med integrering av innvandrere skyldes (i stor eller noen grad) mangelfull innsats fra...

¹¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

¹¹ Innvandrere fra Somalia mener også oftere enn de andre landgruppene at problemer med integreringen av innvandrere i stor grad skyldes mangelfull innsats fra myndighetenes side. Svaret oppgis av 26 prosent, mens andelen ligger på mellom 11 og 18 prosent i de andre landgruppene (forskjellen er signifikant).

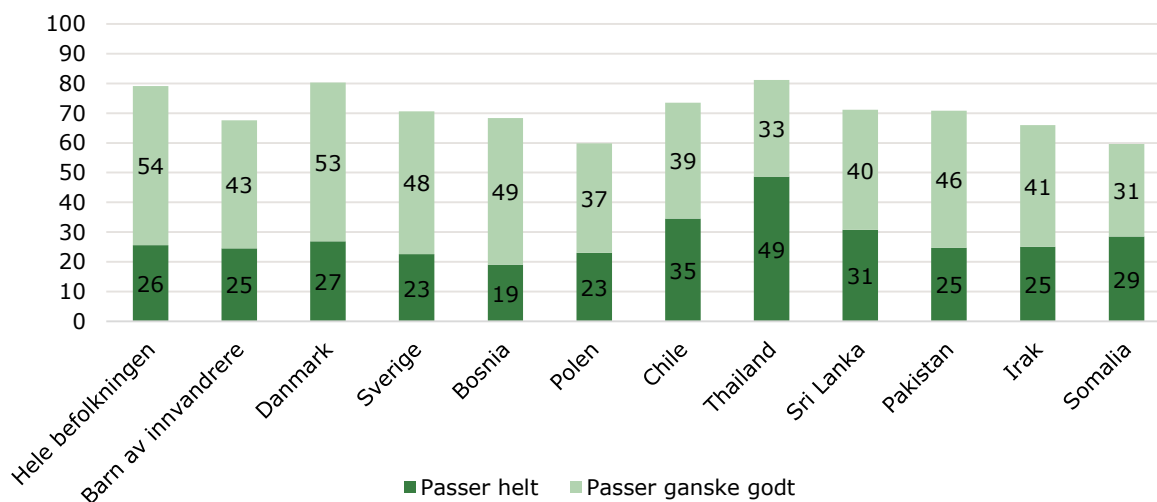
Figur 12: Andel som svarer at problemer med integrering av innvandrere skyldes mangelfull innsats (i stor eller noen grad) fra hhv. innvandrerne, myndighetene eller resten av befolkningen, eller kombinasjoner av disse, etter landbakgrunn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

På den annen side støtter et klart flertall i alle landgrupper et utsagn om at innvandrere selv har hovedansvaret for å bli integrert (figur 13). Andelen varierer fra 60 prosent blant innvandrere fra Somalia og Polen, til rundt 80 prosent i det representative befolkningsutvalget og blant innvandrere fra Danmark og Thailand (siste gruppe har i tillegg den desidert største andelen som mener utsagnet passer helt).

Figur 13: Innvandrere har selv hovedansvaret for å bli integrert

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

En multivariat analyse viser at mindre religiøsitet, lengre botid og høyere utdanning går sammen med økt sannsynlighet for å ha et negativt syn på hvordan det går med integreringen.

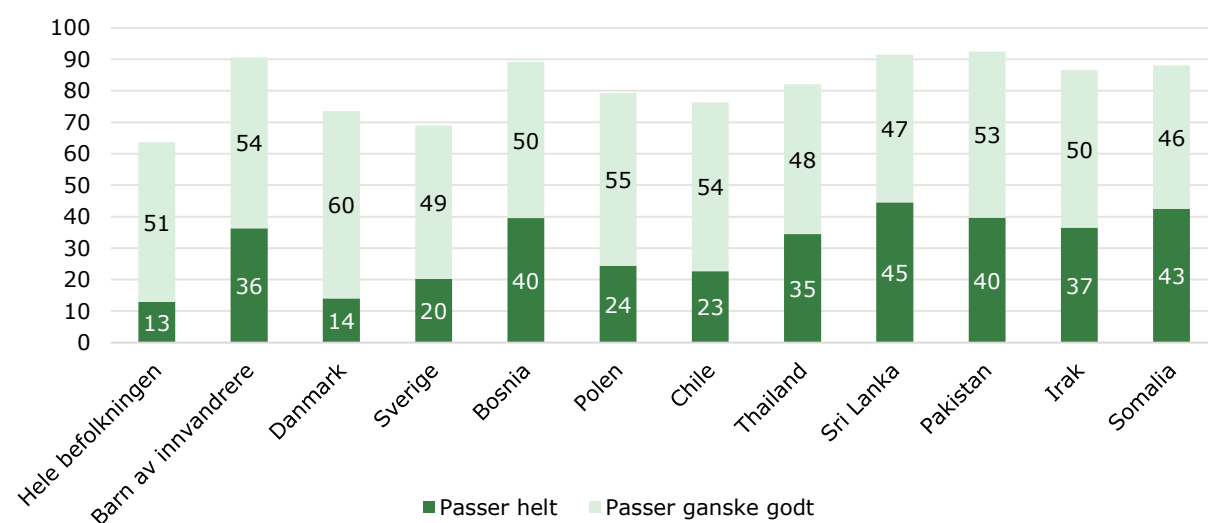
Multivariate analyser viser også at lengre botid øker sannsynligheten for å holde innvandrere, myndigheter og befolkning ansvarlig for problemer med integreringen. Skillet går imidlertid på litt ulike steder. For spørsmålet om innvandrere selv er ansvarlig, er det særlig personer med botid på under 10 år som mener dette i mindre grad enn personer med lengre botid. For spørsmålet om myndighetene er ansvarlig, går skillet ved +/- 20 år, mens for spørsmålet om resten av befolkningen er ansvarlig, øker sannsynligheten for å mene dette gradvis med lenger botid.¹²

Høyere utdanning øker sannsynligheten for å mene at innvandrere og myndigheter har et ansvar (men ikke for å mene at befolkningen har et ansvar); lav religiøsitet øker sannsynligheten for å mene at innvandrere har et ansvar (men har ikke signifikant betydning for de andre to kategoriene); og det å være under 40 år øker sannsynligheten for å mene at myndigheter og befolkning har et ansvar (men ikke for å mene at innvandrere har et ansvar).

SYN PÅ MANGFOLD

Blant innvandrere fra Bosnia, Sri Lanka, Pakistan, Irak og Somalia, samt norskfødte barn av innvandrere, mener rundt 90 prosent at innvandrere kan passe inn i det norske samfunnet og samtidig beholde sine tradisjoner (figur 14). Respondentene i befolkningsutvalget har den høyeste andelen som stiller seg tvilende til at dette lar seg gjøre, men også her støtter et flertall på 64 prosent påstanden.

Figur 14: Innvandrere kan passe inn i det norske samfunnet og samtidig beholde sine tradisjoner

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

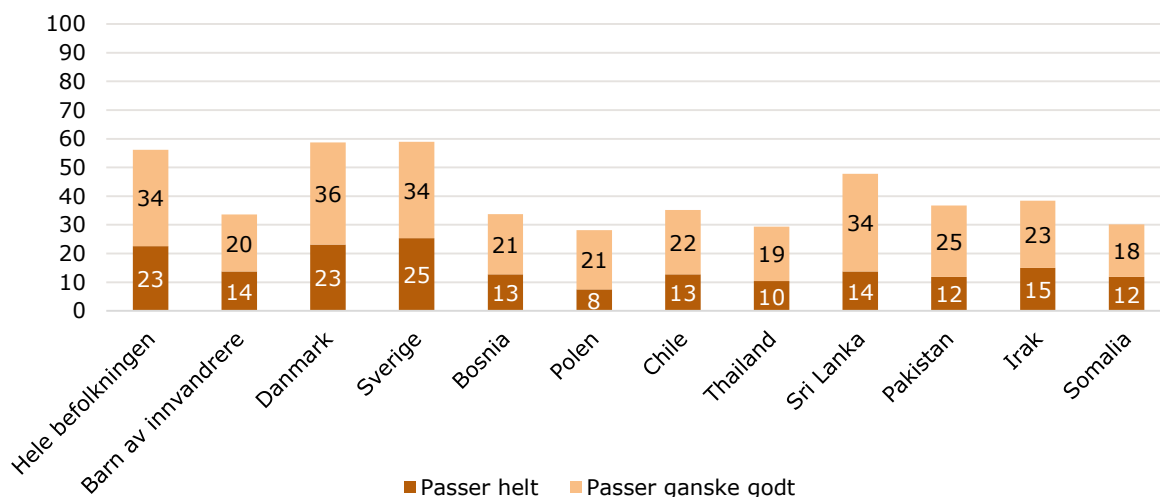
På spørsmål om hvordan man ser på det å skulle sende sine barn til en skole der flertallet av elevene har innvandrerbakgrunn, eller å skulle bo i et område der flertallet har innvandrerbakgrunn, er det relativt få som anser dette for å være problematisk i de fleste av innvandrergruppene (figur 15–16). Hvis vi ser bort fra innvandrere fra Sverige og Danmark, har de fleste gruppene andeler på under 40 prosent, noen ned i under 30 prosent, som svarer at dette ville være vanskelig/ikke ønskelig. Det samme gjelder norskfødte barn av innvandrere. Innvandrere fra Sri Lanka skiller seg noe ut, her er det nærmere 50 prosent som

¹² Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 4)

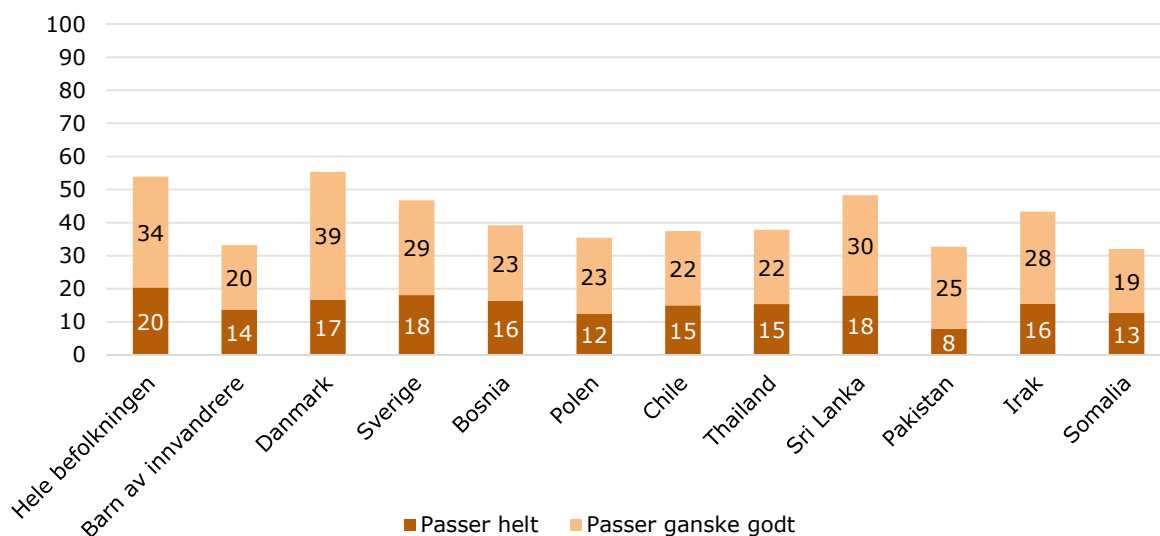
støtter begge påstandene. Irak har også en andel på over 40 prosent som støtter påstanden om boområde.

Innvandrere fra Sverige og Danmark og det representative befolkningsutvalget har de høyeste andelene som synes at påstandene passer helt/ganske godt: Mellom 57 og 59 prosent ville ikke valgt en skole for barna der flertallet av elevene hadde innvandrerbakgrunn, og mellom 47 og 56 prosent ville synes det var vanskelig å bo i et område der flertallet hadde innvandrerbakgrunn.

Figur 15: Jeg ville ikke valgt en skole for mine barn der et flertall av elevene hadde innvandrerbakgrunn

Figur 16: Det ville være vanskelig for meg å bo i et område der flertallet hadde innvandrerbakgrunn

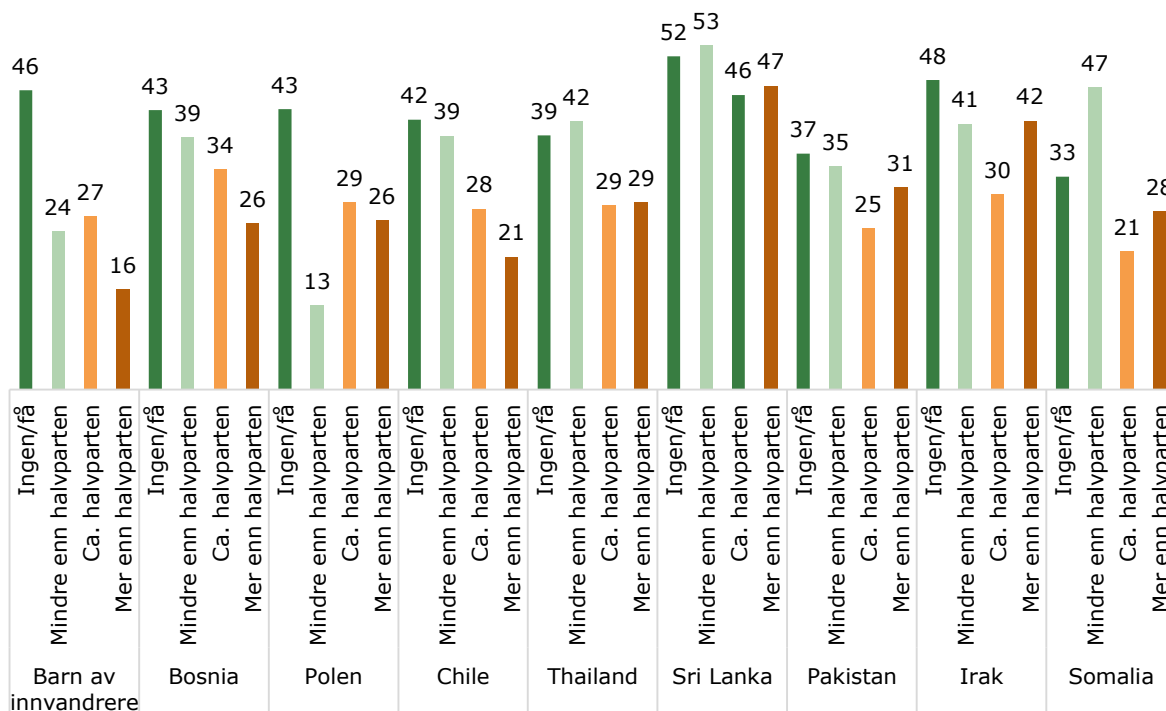

¹ N for figur 15-16 = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Det må understrekes at de to spørsmålene ikke spesifiserer hvor stort flertall det er snakk om, så vi vet altså ikke om respondentene tenker seg et relativt lite flertall eller et stort flertall når de svarer. Vi vet heller ikke hva som er respondentenes erfaringer med skole/boområde, noe som nødvendigvis vil virke inn på svarene som gis her. Som en pekepinn om det siste viser figur 17 sammenhengen mellom hvordan eget boligområde ser ut med hensyn til andel personer med innvandrerbakgrunn, og andelen som støtter påstanden om at det vil være vanskelig å bo i et område der flertallet har innvandrerbakgrunn. Figuren omfatter norskfødte barn av innvandrere og innvandrergruppene med unntak av Sverige og Danmark.

For barn av innvandrere, og innvandrere fra Bosnia, Polen og Chile, er det en sterkt signifikant tendens til at man i mindre grad ser det som vanskelig med et innvandrertall i eget boområde dersom man bor et sted der dette faktisk er situasjonen, enn dersom man bor et sted der det er få eller ingen personer med innvandrerbakgrunn. For de andre gruppene i figuren er sammenhengen mer utydelig og differansen mellom yttergruppene ikke signifikant.

Figur 17: Andel som svarer at det ville være vanskelig for dem å bo i et område der flertallet har innvandrerbakgrunn (passer helt eller ganske godt), etter andel personer med innvandrerbakgrunn i eget boligområde og landbakgrunn

¹ N = 110, 49, 41, 45 (barn av innvandrere), 194, 69, 41, 35 (Bosnia), 198, 46, 31, 42 (Polen), 177, 61, 25, 34 (Chile), 198, 77, 28, 31 (Thailand), 91, 30, 46, 34 (Sri Lanka), 104, 55, 52, 51 (Pakistan), 219, 34, 33, 60 (Irak), 100, 32, 28, 47 (Somalia).

For spørsmålene om hvordan man ser på det at barnas skole eller eget boområde har et flertall med innvandrerbakgrunn, viser en multivariat analyse at det å være sterkt religiøs reduserer sannsynligheten for å synes dette er vanskelig/ikke ønskelig sammenliknet med det å være mindre religiøs. En høyskole/universitetsutdanning øker sannsynligheten for at man ikke ønsker at barna skal gå på en skole der et flertall har innvandrerbakgrunn, og en botid på mer enn 30 år øker sannsynligheten for at man ikke ønsker å bo i et område der flertallet har innvandrerbakgrunn.¹³

¹³ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 5)

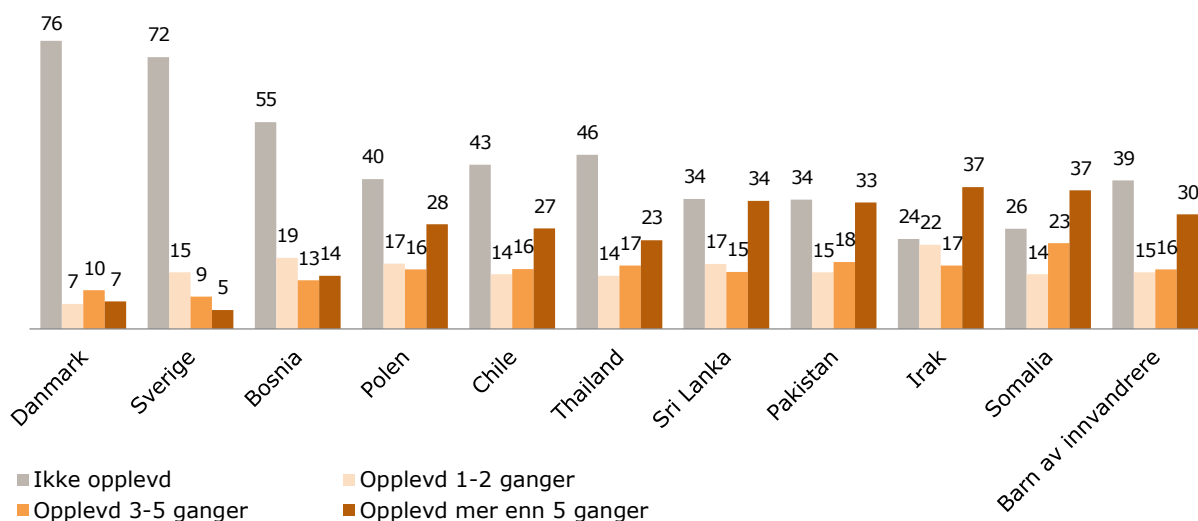
3. DISKRIMINERING, TILHØRIGHET OG TILLIT

OPPLEVD DISKRIMINERING

Integreringsbarometeret måler hvor mange som i løpet av det siste året har opplevd å bli diskriminert eller urettferdig behandlet på grunn av sin utenlandske bakgrunn. Respondentene svarer på hvor mange ganger de har opplevd å bli diskriminert, i hvilke situasjoner, og på hvilken måte.

Figur 1 viser omfanget av diskriminering som rapporteres av respondentene i de ulike landgruppene, der antall ganger i alle situasjoner det siste året er summert (se figurfootnote for en nøyaktig beskrivelse av framgangsmåte). Ikke overraskende skiller innvandrere fra Sverige og Danmark seg klart ut når det gjelder å ikke ha noen erfaringer med å bli diskriminert eller urettferdig behandlet på grunn av sin utenlandske bakgrunn. Blant de andre åtte innvandrergруппene er det personer fra Bosnia som i minst grad opplever å bli diskriminert, mens personer fra Irak og Somalia oftest har slike erfaringer. Norskfødte barn av innvandrere (der den klart største gruppen har foreldre fra Pakistan) opplever også relativt ofte å bli diskriminert eller urettferdig behandlet. Omfanget som rapporteres i denne gruppen, likner det som rapporteres av innvandrere fra Pakistan, Sri Lanka og Polen.

Figur 1: Antall ganger man har opplevd å bli diskriminert eller urettferdig behandlet pga. utenlandsk bakgrunn i ulike situasjoner siste året, etter landbakgrunn

¹ N = 137 (Danmark), 141 (Sverige), 343 (Bosnia), 319 (Polen), 291 (Chile), 329 (Thailand), 187 (Sri Lanka), 255 (Pakistan), 342 (Irak), 208 (Somalia), 235 (barn av innvandrere).

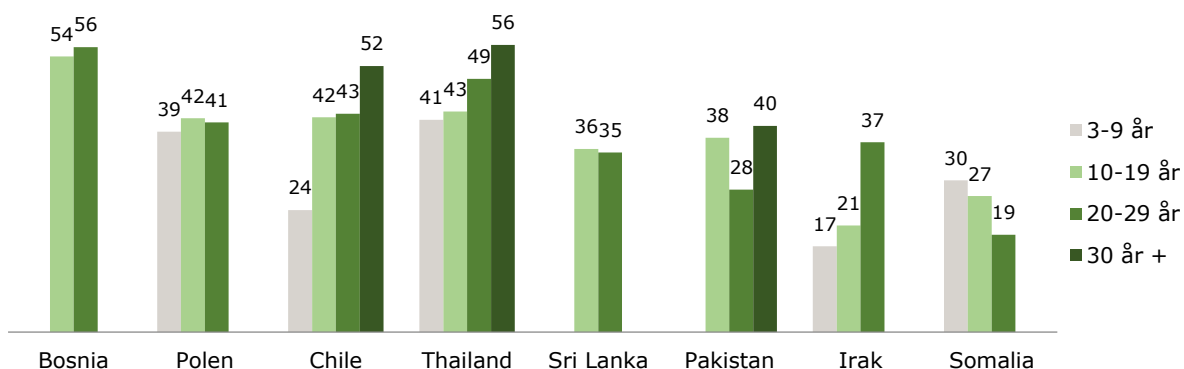
² Respondentene blir spurt om de har blitt diskriminert eller urettferdig behandlet i 12 ulike situasjoner. For hver av situasjonene er svaret «aldri» gitt tallet 0, «1 gang» tallet 1, «2 ganger» tallet 2 og «3 ganger eller mer» tallet 3. Deretter er alle situasjonene summert og kodet om til figurens firedelte indeks. Dersom «3 ganger eller mer» dreier seg om mer enn tre ganger i mange tilfeller, betyr det at omfanget av diskriminering blir noe underrapportert i figuren. Personer som har svart «ikke relevant», eller som har ubesvart/missing for en bestemt situasjon, gis tallet 0 her. Dette er også noe som trekker i retning av en underrapportering av diskriminering, ettersom det kan være andre grunner enn at man ikke har opplevd diskriminering som ligger bak et manglende svar. Personer som har svart «ikke relevant» på alle spørsmål, eller som har ubesvart/missing på alle spørsmål, er holdt helt utenfor analysen. Dette gjelder i første rekke personer i det svenske og danske underutvalget. Av totalt 3240 respondenter er det 453 som faller fra, dvs. 14 prosent. Men mens andelen ligger på mellom fem og elleve prosent i de andre underutvalgene, er den på hhv. 43 og 48 prosent blant innvandrere fra Sverige og Danmark.

Innvandrerne som har svart på undersøkelsen, har ulik botid i Norge. Mens noen kun har bodd i landet i tre år, har andre bodd her i mer enn 30 år. I figur 2a og 2b ser vi hvilken sammenheng det er mellom hvor lenge man har bodd i landet, og det å oppleve å bli diskriminert eller urettferdig behandlet, innenfor de ulike innvandrergroppene (innvandrere fra Sverige og Danmark er ikke inkludert i de videre analysene av diskriminering fordi de har så få slike erfaringer og mange ikke hadde svart på spørsmålene).

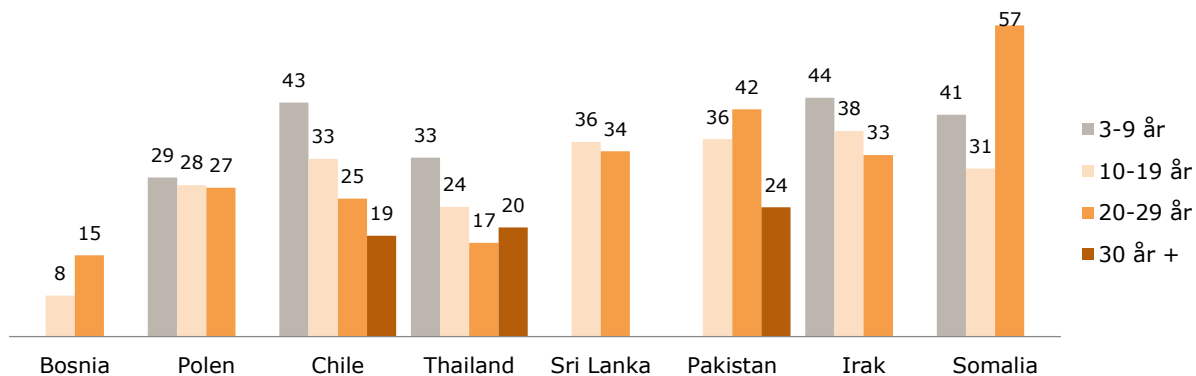
For tre av gruppene – innvandrere fra Chile, Thailand og Irak – er sammenhengen mellom antall år i Norge og antall ganger man har opplevd å bli utsatt for diskriminering eller urettferdig behandling siste året, entydig negativ: Jo lengre botid, jo flere som ikke har noen slike opplevelser (figur 2a), og jo færre som har mange slike opplevelser (figur 2b). Om dette betyr at innvandrere fra Chile, Thailand og Irak erfarer at omfanget av diskriminering reduseres over tid, kan vi imidlertid ikke si med sikkerhet, siden vi ikke har målt de samme menneskene på flere tidspunkt, men ulike grupper med ulik botid, som også kan skille seg fra hverandre på andre relevante måter. Men som vi skal se senere i kapitlet, har botid en signifikant negativ effekt på opplevd diskriminering i en multivariat analyse for disse åtte innvandrergroppene hvor det kontrolleres for et sett av andre variabler. Dette styrker sannsynligheten for at effekten av botid ikke kun skyldes at respondentene skiller seg fra hverandre på annet vis.

For de andre innvandrergroppene går tendensen i litt ulike retninger. Innvandrere fra Somalia har motsatt sammenheng mellom botid og diskriminering – her er det i gruppen med lengst botid (dvs. 20–29 år, få somaliere har vært i Norge lenger enn dette) at vi finner den laveste andelen som ikke har blitt diskriminert siste året, og den høyeste andelen som har opplevd mange tilfeller av diskriminering/urettferdig behandling. Forskjellene er imidlertid for små til å være signifikante med såpass lave baser. For innvandrere fra Bosnia er det en tendens i samme retning: Andelen som har opplevd mange eksempler på diskriminering siste året, er lav, men signifikant høyere i gruppen med botid på 20–29 år sammenliknet med gruppen med kortere botid. Innvandrere fra Polen og Sri Lanka har nesten ingen forskjeller etter botid, mens innvandrere fra Pakistan har et mønster der det er gruppen med midterste botid som har færrest opplevelser med diskriminering.

Figur 2a: Andel som ikke har opplevd å bli diskriminert siste året, etter botid og landbakgrunn

Figur 2b: Andel som har opplevd å bli diskriminert mer enn fem ganger siste året, etter botid og landbakgrunn

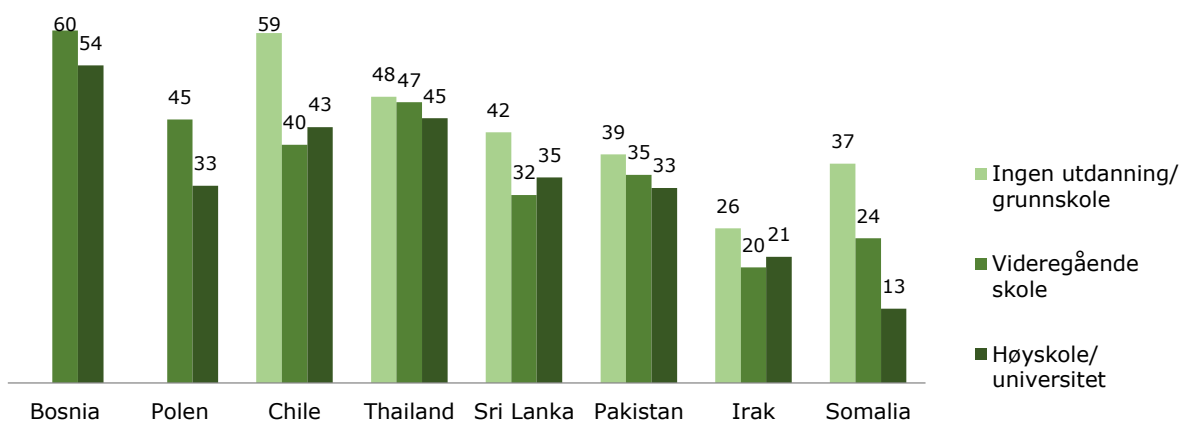

¹ N = 80, 241 (Bosnia), 233, 36, 22 (Polen), 21, 43, 162, 54 (Chile), 58, 151, 87, 25 (Thailand), 56, 103 (Sri Lanka), 58, 72, 97 (Pakistan), 48, 212, 54 (Irak), 27, 117, 42 (Somalia). Der landgrupper mangler søyler for en bestemt botid, er årsaken at basis er på mindre enn 20 personer og det knyttes for høy usikkerhet til resultatet.

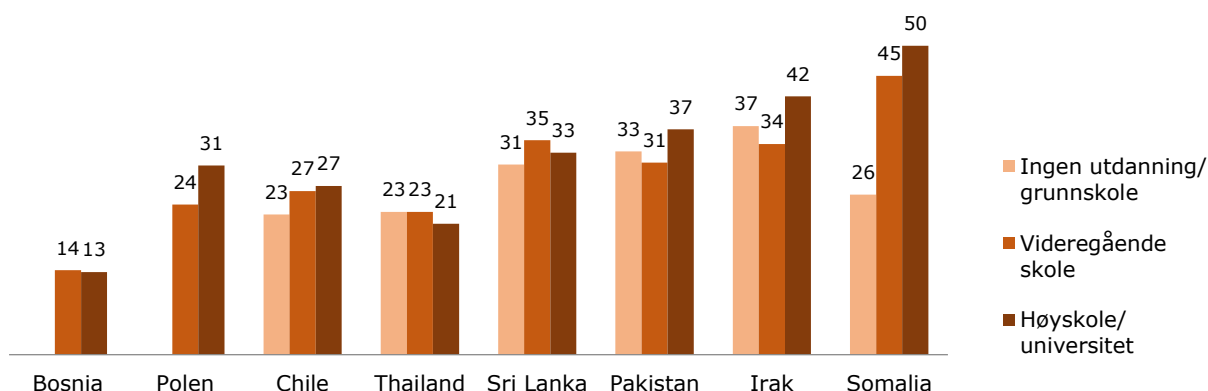
Ser innvandreres utdanningsnivå ut til å ha en sammenheng med i hvilken grad de opplever å bli utsatt for diskriminering? I figur 3a og 3b er forskjellene i opplevd diskriminering mellom de ulike utdanningsnivåene ikke signifikante for de fleste av landgruppene (unntaket er innvandrere fra Polen og Somalia i figur 3a og innvandrere fra Somalia i figur 3b). Men som et helhetsinntrykk – særlig gjelder dette for figur 3a, som viser andelen som ikke har hatt noen slike opplevelser siste året – trer det likevel fram et mønster der personer med høy utdanning ser ut til å oppleve diskriminering eller urettferdig behandling oftere enn personer med lav utdanning. Dette gjelder i særlig grad for innvandrere fra Somalia. En mulig forklaring på en slik negativ sammenheng mellom utdanningsnivå og diskriminering er at personer med høy utdanning kan være mer eksponert for situasjoner der de kan oppleve diskriminering, og at de kan ha andre forventninger til å bli behandlet rettferdig.

Alle innvandrergруппene i barometerets utvalg er skjeve med hensyn til utdanningsnivå, dvs. personer med høy utdanning er betydelig overrepresentert (se kapittel 1: «om undersøkelsen»). Den sterke sammenhengen mellom utdanning og opplevd diskriminering som gjelder for innvandrere fra Somalia, innebærer at omfanget på diskriminering som rapporteres for hele gruppen i figur 1, vil ligge noe lavere i populasjonen. For eksempel synker andelen som oppgir mer enn fem tilfeller av diskriminering siste året, fra 37 til 30 prosent dersom vi vektet utdanningsgruppene i tråd med deres fordeling i populasjonen. Men som vi ser, ligger innvandrere fra Somalia fremdeles blant de med høyest andel (og da uten at det er korrigert for de andre landgruppenes utdanningskjevheter).

Figur 3a: Andel som ikke har opplevd å bli diskriminert siste året, etter utdanning og landbakgrunn

Figur 3b: Andel som har opplevd å bli diskriminert mer enn fem ganger siste året, etter utdanning og landbakgrunn

¹ N = 131, 179 (Bosnia), 173, 111 (Polen), 22, 102, 132 (Chile), 143, 78, 85 (Thailand), 26, 101, 49 (Sri Lanka), 70, 74, 85 (Pakistan), 92, 82, 141 (Irak), 54, 82, 40 (Somalia). Det er mindre enn 20 personer som befinner seg i laveste utdanningskategori i utvalget av innvandrere fra hhv. Bosnia og Polen, derfor vises det ikke noe resultat her.

I en multivariat analyse der vi ser på betydningen av ulike variabler samlet – grad av religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder, i tillegg til landbakgrunn – finner vi at de fleste landkategoriene får noe reduserte effekter.¹⁴ Dette betyr at noe av forskjellene mellom gruppene skyldes at de skiller seg fra hverandre for disse andre forholdene som også har sammenheng med opplevd diskriminering. Særlig gjelder dette for innvandrere fra Polen, som ikke lenger er signifikant forskjellige fra innvandrere fra Bosnia i sannsynligheten for å oppleve diskriminering. Mesteparten av landkategoriernes effekter gjenstår imidlertid og kan altså ikke forklares av innvandrergruppene sammensetning med hensyn til botid, utdanningsnivå osv.

Sammenhengen mellom botid og diskriminering varierte noe mellom innvandrergruppene i figur 2a og 2b. Når vi slår innvandrergruppene sammen, og dessuten kontrollerer for de andre forholdene variablene, ser vi at botid står igjen med en signifikant negativ effekt på det å oppleve diskriminering (lenger botid, mindre sannsynlighet). Den negative sammenhengen mellom utdanning og opplevd diskriminering som ble antydnet i figur 3a og 3b kommer også fram: Personer med høyskole- eller universitetsutdanning har en signifikant høyere sannsynlighet for å ha opplevd diskriminering enn personer uten utdanning/med kun grunnskole.

Ellers ser vi at personer som ikke er religiøse har mindre sannsynlighet for å oppleve diskriminering enn personer som er svært religiøse, at personer på over 60 år har mindre sannsynlighet enn personer under 30 år, og at menn har større sannsynlighet enn kvinner. Hvorvidt man er yrkesaktiv eller ikke har derimot ingen betydning.

Diskriminering i ulike situasjoner

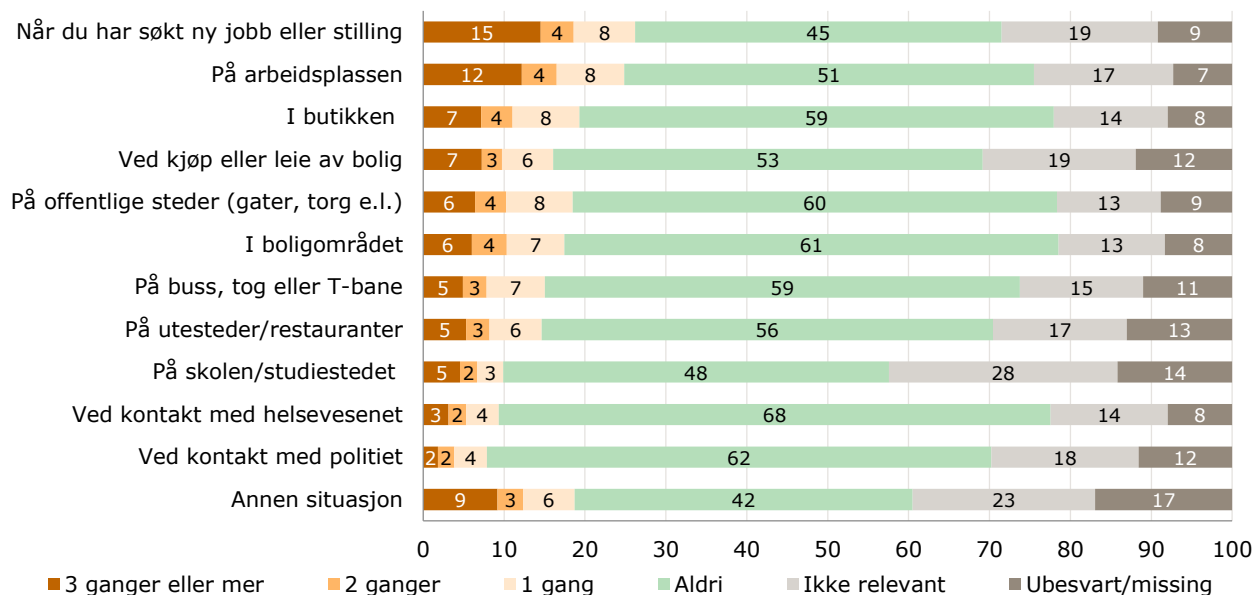
I Integreringsbarometeret blir personer med utenlandsk bakgrunn spurt om hvor ofte de har opplevd diskriminering eller urettferdig behandling det siste året – i 12 ulike situasjoner. Figur 4 viser at av disse situasjonene eller arenaene er arbeid den største kilden til at innvandrere føler seg diskriminert. De to situasjonene der klart flest oppgir å ha opplevd mange eksempler på diskriminering eller urettferdig behandling, er «på arbeidsplassen» og «når du har søkt ny jobb eller stilling». I den andre enden av skalaen, med færrest eksempler på opplevd diskriminering, finner vi «ved kontakt med politiet» og «ved kontakt med helsevesenet».

Situasjonene i figuren har ulik karakter. Noen er eksempler på arenaer som folk flest er innom daglig eller ukentlig, slik som boligområdet, butikken, offentlig kommunikasjon, offentlige steder som gater og torg, og arbeidsplassen eller skolen/studiestedet. Andre, slik som kontakt med helsevesen og politi, er noe som ikke skjer så ofte i løpet av et år for de fleste. De relativt lave andelene av opplevd diskriminering for de to siste situasjonene er sannsynligvis delvis en konsekvens av nettopp dette, at det er få eksempler på slik kontakt i løpet av et år som kan medføre opplevelser av diskriminering eller urettferdig behandling. På den annen side må det da sies at de relativt høye andelene som oppgir at de har blitt diskriminert i forbindelse med det å ha søkt ny jobb eller stilling, eller i forbindelse med kjøp eller leie av bolig, noe som også vil være mer sjeldne foreteelser i løpet av et år, er en indikasjon på at innvandrere er spesielt utsatt for diskriminering her.

Også for norskfødte barn av innvandrere er andelen som har opplevd mange eksempler (3 eller mer) på diskriminering, høyest for det å søke ny jobb eller stilling (figur 5). Andelen som har opplevd diskriminering på skolen/studiestedet, kommer atskillig høyere enn i figur 4, noe som skyldes at barn av innvandrere er en ung gruppe hvor mange fremdeles holder på med studier (gjelder over halvparten av underutvalget). Ellers er forskjellene i omfanget som rapporteres for skole/studiested og de neste fem kategoriene, relativt små og stort sett ikke signifikante. På samme måte som for innvandrere har færrest opplevd diskriminering ved kontakt med helsevesen eller politi, og i tillegg, i forbindelse med kjøp eller leie av bolig.

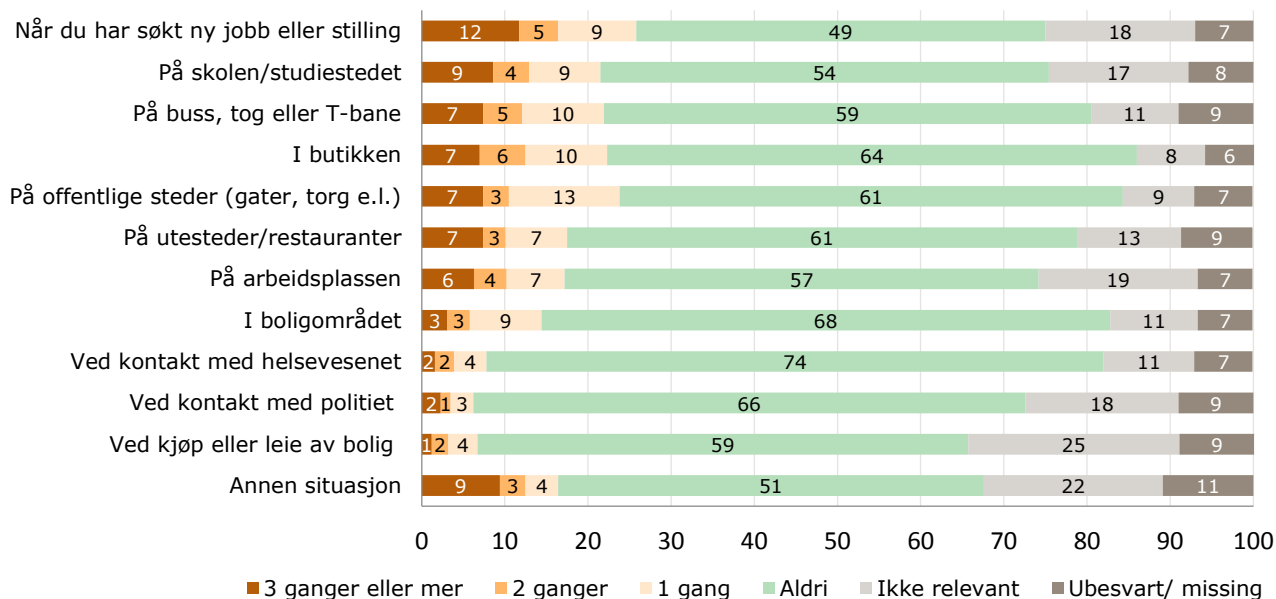
¹⁴ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 6)

Figur 4: Omfang av diskriminering i ulike situasjoner. Åtte innvandreregrupper

¹ N = 2472 (basis omfatter de åtte underutvalgene med innvandrere fra Bosnia, Polen, Chile, Thailand, Sri Lanka, Pakistan, Irak og Somalia).

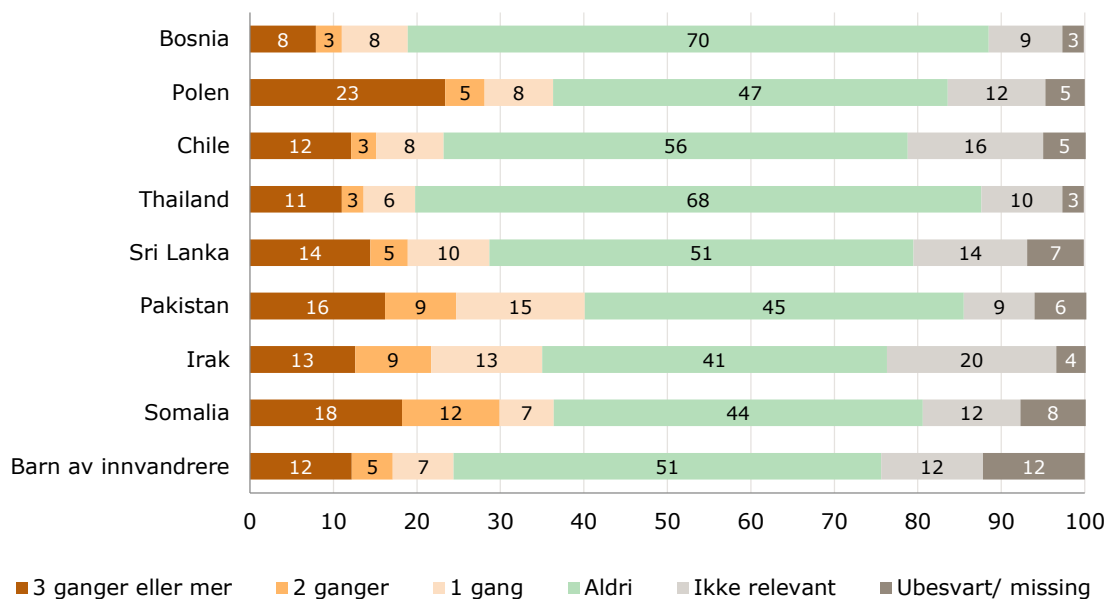
Figur 5: Omfang av diskriminering i ulike situasjoner. Norskfødte barn av innvandrere

¹ N = 256

I figur 6 ser vi erfaringer med diskriminering på arbeidsplassen for de enkelte landgruppene, blant personer som er yrkesaktive på intervjuetidspunktet (dvs. som på spørsmål om hovedaktivitet har krysset av for at de er i arbeid – inkludert midlertidig fravær fra arbeid). Innvandrere fra Polen, Somalia, Irak og Pakistan har de høyeste andelene som har opplevd å bli diskriminert på arbeidsplassen (innvandrere fra Polen skiller seg ut med å ha en spesielt høy andel som oppgir at dette har skjedd 3 ganger eller mer), mens innvandrere fra Bosnia, Thailand og Chile har de laveste andelene.

Figur 6: Opplevd diskriminering på arbeidsplassen, etter landbakgrunn. Yrkesaktive

¹ N = 227 (Bosnia), 256 (Polen), 198 (Chile), 227 (Thailand), 132 (Sri Lanka), 130 (Pakistan), 143 (Irak), 77 (Somalia), 82 (barn av innvandrere).

I figur 4–6 har vi valgt å inkludere verdien «ikke relevant» i søylene, i stedet for å ta personer med dette svaret helt ut av analysen (ut fra tankegangen at dette blir det riktigste dersom de faktisk ikke har hatt mulighet for å oppleve å bli diskriminert i en gitt situasjon). Det er nemlig mye som tyder på at kategoriene «ikke relevant» og «aldri» har blitt brukt litt om hverandre av respondentene. For eksempel ser vi i figur 6 at relativt mange oppgir at spørsmålet om diskriminering på arbeidsplassen ikke er relevant selv om de er yrkesaktive på intervjuet. Selv om noen også er i permisjon eller har annet midlertidig fravær fra jobben som kan være én grunn til å svare «ikke relevant» her, tyder andelen på at en del som gir dette svaret, egentlig mener at de ikke har opplevd å bli diskriminert på arbeidsplassen det siste året. At så mange svarer «ikke relevant» for situasjoner som de fleste nødvendigvis må befinne seg i i løpet av et år, peker i samme retning. Motsatt kan det også tenkes at en del respondenter har svart «aldri» for situasjoner som egentlig ikke er relevante for dem.

Typene av diskriminering

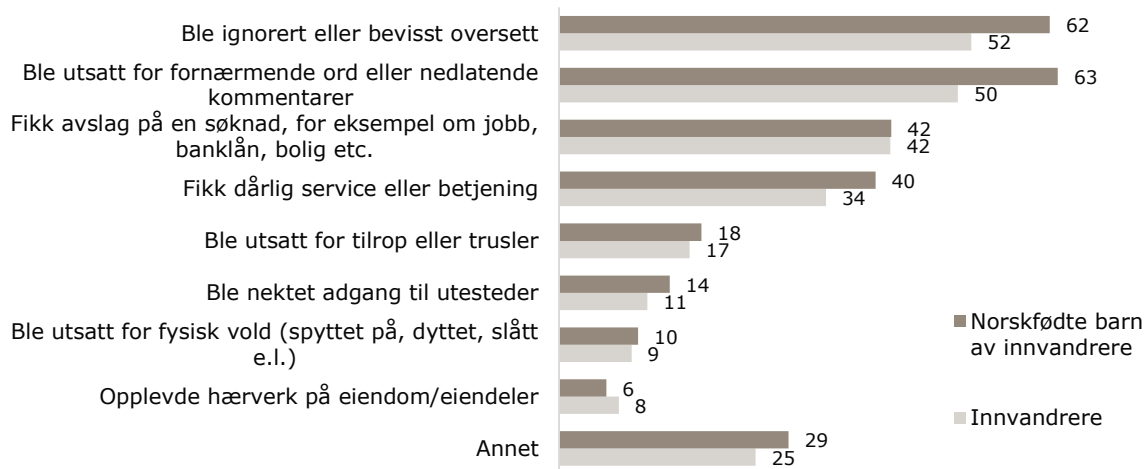
Personer som oppgir at de har blitt diskriminert eller urettferdig behandlet det siste året, blir spurt om hva dette bestod i. Flere svar er mulig, og respondentene oppfordres til å krysse av for så mange typer av diskriminering som er nødvendig for å dekke alle situasjonene de har nevnt. Rundt halvparten oppgir at de har opplevd diskriminering/urettferdig behandling gjennom å bli ignorert eller bevisst oversett, og en tilsvarende andel gjennom å bli utsatt for fornærmende ord eller nedlatende kommentarer (figur 7). På tredje plass i forekomst kommer det å ha fått avslag på en søknad. Siden et urettmessig avslag på en søknad krever at man har sendt en søknad i løpet av året, kan denne siste andelen på mange måter betraktes som relativt høy.

For seks av åtte landgrupper er det disse tre kategoriene som ligger øverst (figur 8). Unntaket gjelder innvandrere fra Thailand og Chile, hvor langt færre oppgir at de har blitt diskriminert i form av avslag på en søknad, og det er vanligere å ha opplevd dårlig service eller betjening. Om innvandrere fra Thailand og Chile i mindre grad opplever å bli diskriminert i ulike søknadsprosesser enn andre innvandreregrupper, eller om de sender færre søknader og dermed er mindre eksponert for situasjonen, kan vi ikke si ut fra vårt materiale.

Sammenlikner vi forekomsten av de ulike typene av diskriminering blant norskfødte barn av innvandrere med forekomsten blant innvandreregruppene samlet (figur 7), er hovedinntrykket at mønsteret er svært likt. Det er imidlertid enda noen flere blant barn av innvandrere som oppgir at de har blitt ignorert eller bevisst oversett eller utsatt for fornærmede ord eller nedlatende kommentarer – differansene på hhv. 10 og 13 prosentpoeng er signifikante. For disse to kategoriene er det heller ingen av innvandreregruppene

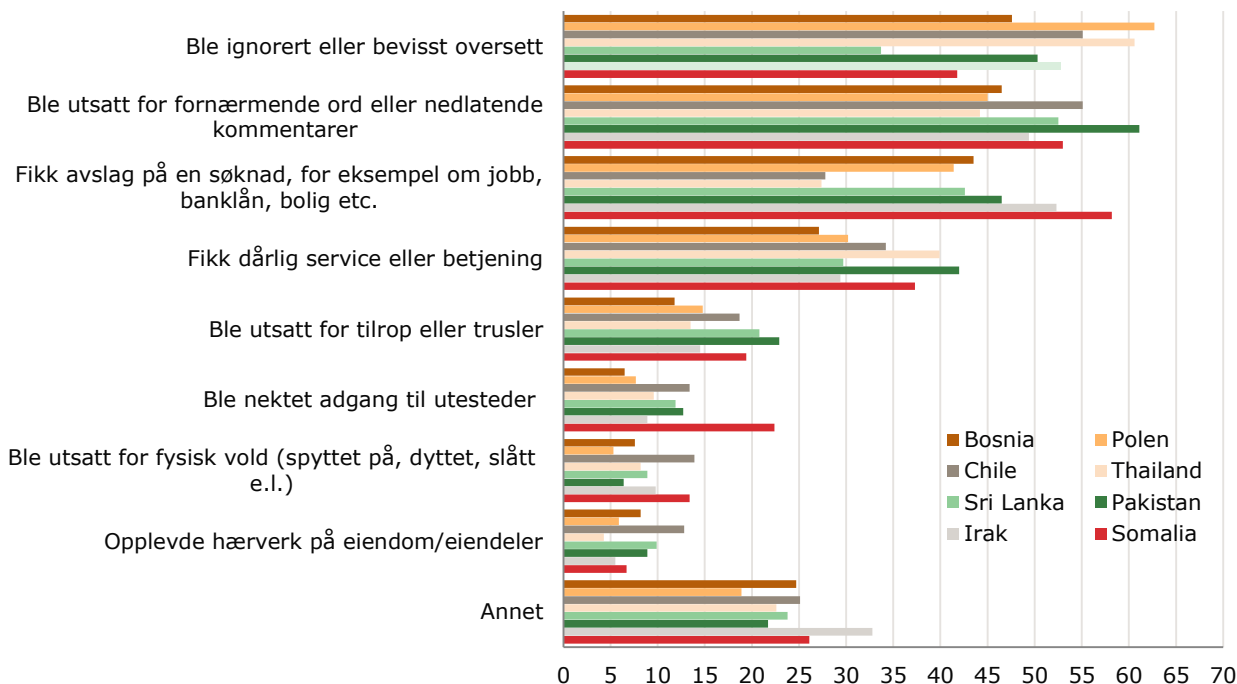
enkeltvis som ligger høyere enn barn av innvandrere.

Figur 7: Type opplevd diskriminering. Åtte innvandrergupper og norskfødte barn av innvandrere

¹ N = 1361 (basis omfatter personer som oppga at de hadde blitt diskriminert eller urettferdig behandlet på grunn av sin utenlandske bakgrunn, fra de åtte underutvalgene med innvandrere fra Bosnia, Polen, Chile, Thailand, Sri Lanka, Pakistan, Irak og Somalia) og 136 (norskfødte barn av innvandrere)

Figur 8: Type opplevd diskriminering, etter landbakgrunn

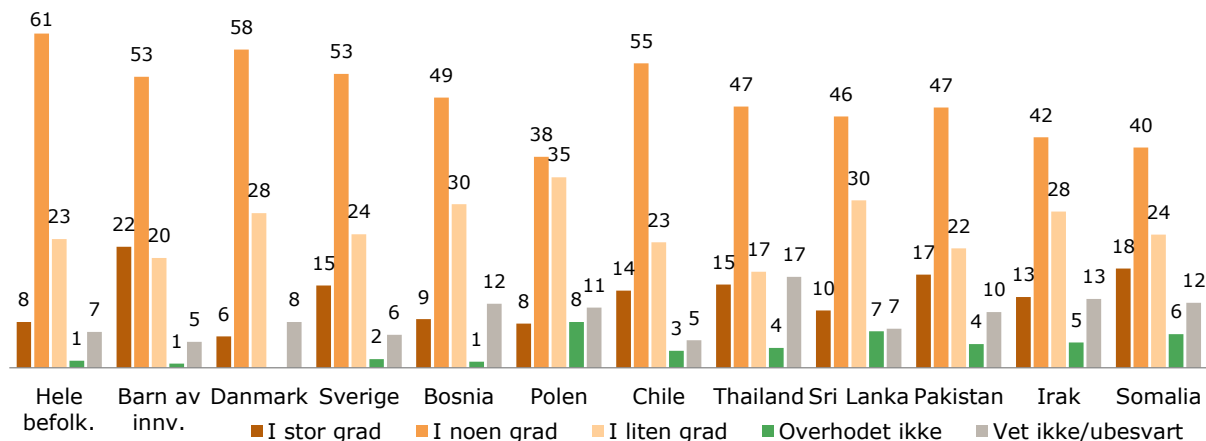
¹ N = 170 (Bosnia), 169 (Polen), 187 (Chile), 208 (Thailand), 101 (Sri Lanka), 157 (Pakistan), 235 (Irak), 134 (Somalia). Basis omfatter personer som oppga at de hadde blitt diskriminert eller urettferdig behandlet på grunn av sin utenlandske bakgrunn.

Vi ser at det er langt mindre vanlig å oppgi de mer voldelige formene for diskriminering – dvs. tilrop/trusler, fysisk vold eller hærverk på eiendom/eiendeler. For kategorien «bli nektet adgang til utesteder» skiller innvandrere fra Somalia seg ut med å ha opplevd dette atskillig oftere enn de andre innvandrerguppene. Om forklaringen på forskjellen kun er at innvandrere fra Somalia er spesielt utsatt for diskriminering på utesteder, eller om det også skyldes at de går oftere ut enn andre innvandrergupper og dermed eksponeres for situasjonen i større grad, er det igjen ikke mulig å svare på med vårt materiale.

Oppfatning av i hvilken grad innvandrere diskrimineres

Integreringsbarometeret inneholder også et generelt spørsmål om i hvilken grad man tror diskriminering av innvandrere forekommer. Svarfordelingene viser relativt stor overensstemmelse i oppfatning mellom på den ene siden grupper der medlemmene kan bli utsatt for slik diskriminering, og på den andre siden grupper der medlemmene uttaler seg om noe som andre kan bli utsatt for (figur 10). I alle landgrupper er det svært få som svarer at diskriminering av innvandrere overhodet ikke forekommer. En litt større andel befinner seg på det motsatte ytterpunktet og svarer at diskriminering forekommer i stor grad. Vanligst i alle grupper er det å mene at diskriminering av innvandrere forekommer i noen grad. Innvandrere fra Polen er minst tilbøyelige til å mene at diskriminering er utbredt – her er det nesten like vanlig å svare at diskriminering forekommer i liten grad som i noen grad.

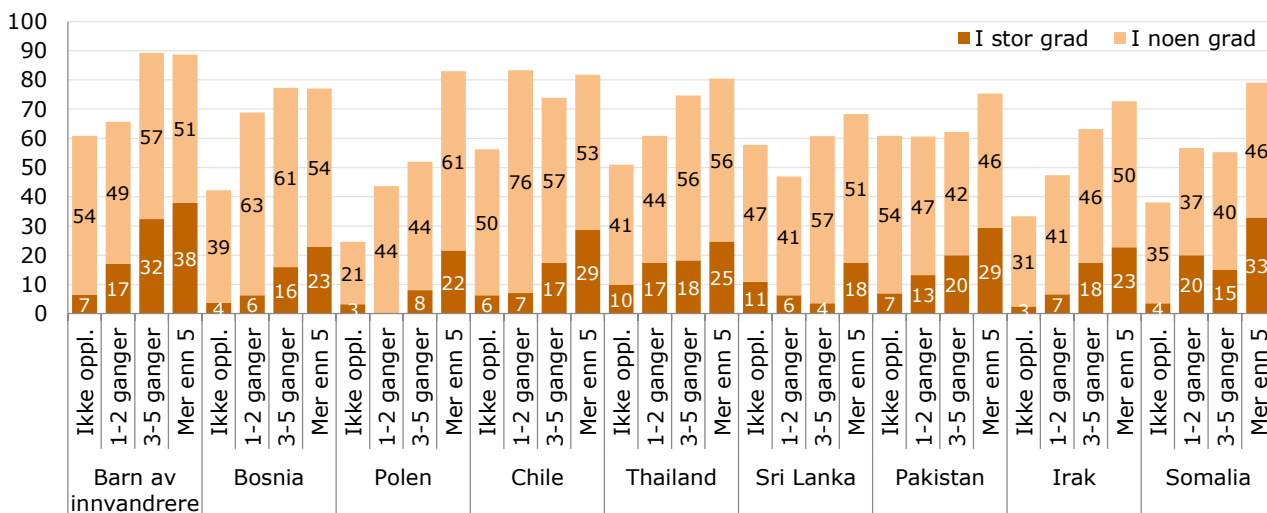
Figur 10: Oppfatning av i hvilken grad diskriminering av innvandrere forekommer, etter landbakgrunn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Egne erfaringer med diskriminering har sterk sammenheng med hvorvidt man tror at diskriminering er noe som forekommer generelt (figur 11). Hvis vi sammenlikner personer som selv ikke har opplevd noen eksempler på diskriminering siste året, med personer som har opplevd flest eksempler, er differansen i andelen som mener diskriminering er noe som forekommer i noen eller stor grad, på over 26 prosentpoeng for syv av ni grupper i figur 11. Størst er differansen for innvandrere fra Polen, med hele 58 prosentpoeng.

Figur 11: Oppfatning av i hvilken grad diskriminering av innvandrere forekommer, etter opplevd diskriminering og landbakgrunn

¹ N = 92, 35, 37, 71 (barn av innvandrere), 187, 64, 44, 48 (Bosnia), 126, 55, 50, 88 (Polen), 126, 42, 46, 77 (Chile), 151, 46, 55, 77 (Thailand), 64, 32, 28, 63 (Sri Lanka), 87, 38, 45, 85 (Pakistan), 81, 76, 57, 128 (Irak), 55, 30, 47, 76 (Somalia).

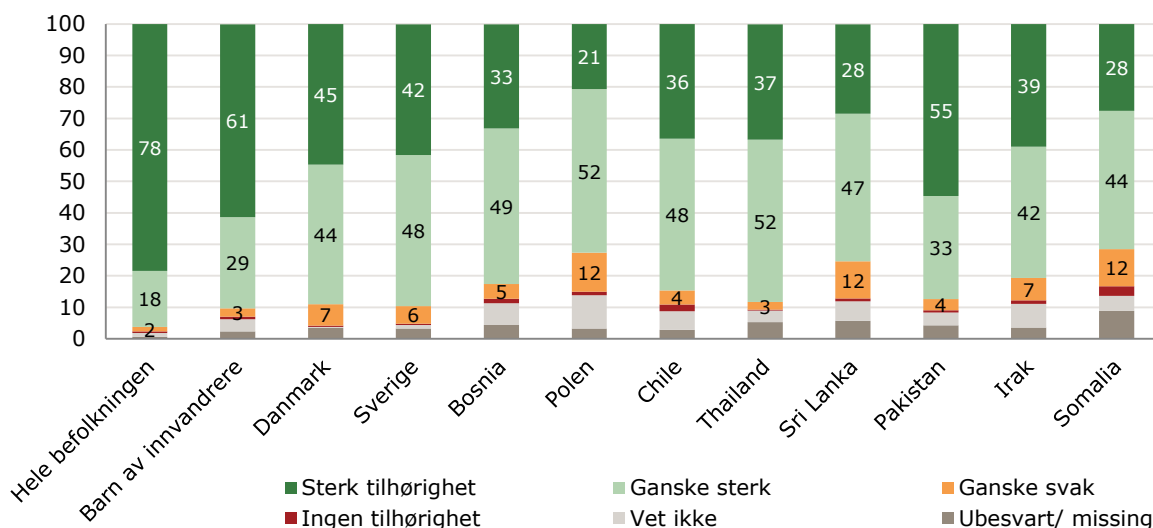
TILHØRIGHET

I hvilken grad innvandrere føler tilhørighet til Norge og oppfatter det slik at andre ser på dem som likeverdige samfunnsmedlemmer, er viktige aspekter ved det å føle seg, og faktisk være, integrert i det norske samfunnet.

I Integreringsbarometeret blir alle respondentene spurt om hvor sterk eller svak tilhørighet de føler til Norge. Innvandrere blir i tillegg spurt om hvor sterk eller svak tilhørighet de føler til sitt opprinnelsesland, og norskfødte barn av innvandrere blir spurt om hvor sterk eller svak tilhørighet de føler til foreldrenes opprinnelsesland. Det er også med to spørsmål stilt til hele utvalget om hvorvidt respondentene opplever at folk flest ser på dem som et likeverdig medlem av det norske samfunnet, og hvorvidt de opplever at folk flest ser på dem som norsk.

I det representative befolkningsutvalget oppgir så mange som 96 prosent at de føler sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge, og det store flertallet svarer «sterk tilhørighet» (figur 12). Norskfødte barn av innvandrere og innvandrere fra Sverige, Danmark, Thailand og Pakistan ligger ikke langt etter med andeler på, eller like under, 90 prosent. I disse fem gruppene skiller innvandrere fra Pakistan og barn av innvandrere seg imidlertid ut ved at andelen som svarer «sterk tilhørighet», er langt større enn andelen som svarer «ganske sterk tilhørighet». Innvandrere fra Sri Lanka, Polen og Somalia har de laveste tilhørighetsandelene, men også blant disse er det nærmere tre fjerdedeler som oppgir sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge.

Figur 12: Tilhørighet til Norge, etter landbakgrunn

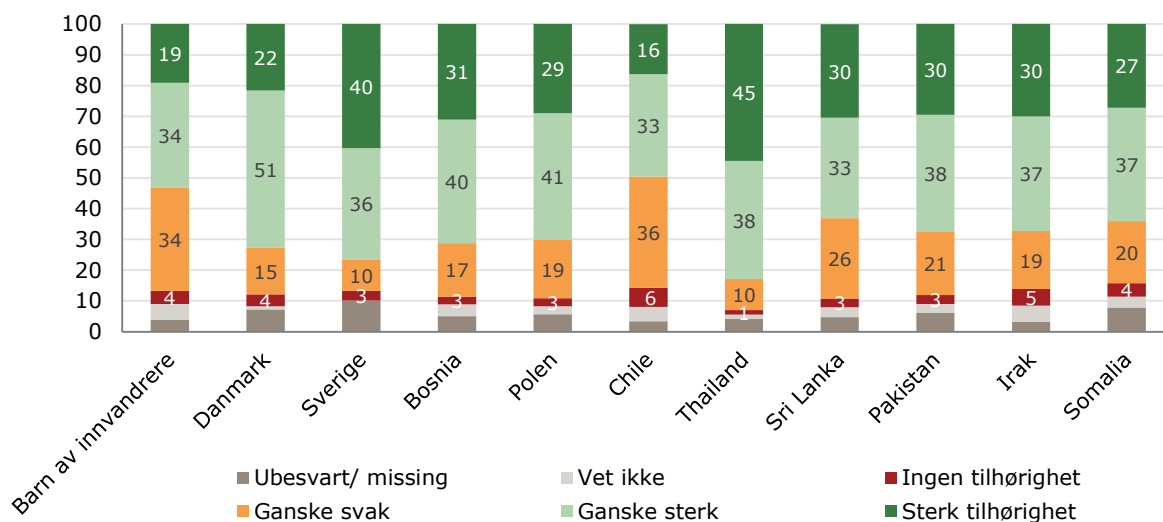

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Mange innvandrere føler også sterk eller ganske sterk tilhørighet til sitt opprinnelsesland (figur 13), men andelen er generelt lavere enn for spørsmålet om tilhørighet til Norge. Innvandrere fra Chile skiller seg ut med en spesielt lav andel som oppgir at de føler tilhørighet til sitt opprinnelsesland. De har også den klart største differansen mellom tilhørighet til Norge og til opprinnelsesland blant innvandrergруппene: 85 mot 50 prosent, altså en forskjell på 35 prosentpoeng (differansene mellom de to spørsmålene varierer mellom 3 og 20 prosentpoeng for de andre innvandrergруппene). Innvandrere fra Thailand føler sterkest tilhørighet til sitt opprinnelsesland blant innvandrergруппene, og det er omtrent like vanlig å svare at man føler tilhørighet til Thailand som til Norge i denne gruppen (og en signifikant høyere andel føler sterk tilhørighet til Thailand enn til Norge).

Norskfødte barn av innvandrere føler atskillig oftere tilhørighet til Norge enn til foreldrenes opprinnelsesland. Differansen er på 37 prosentpoeng for andelen som svarer sterk eller ganske sterk tilhørighet, og på 42 prosentpoeng for andelen som svarer sterk tilhørighet.

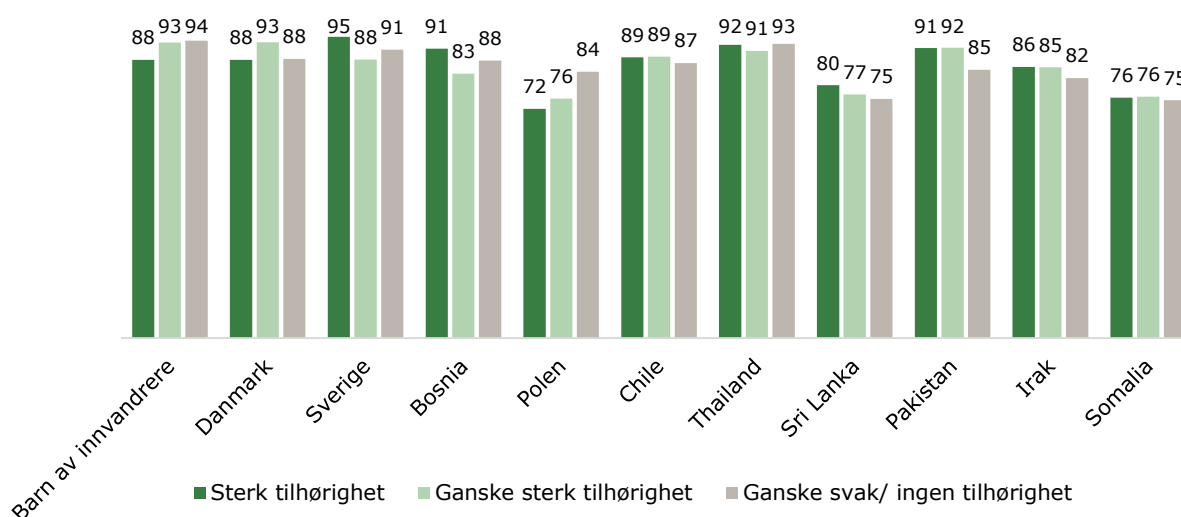
Figur 13: Tilhørighet til opprinnelsesland (for norskfødte barn av innvandrere – til foreldres opprinnelsesland), etter landbakgrunn

¹ N = 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Styrken på tilhørigheten til opprinnelseslandet ser ut til å ha liten eller ingen betydning for hvorvidt man føler tilhørighet til Norge (figur 14). Den eneste landgruppen hvor det er en sammenheng mellom hva man svarer på disse to spørsmålene gjelder innvandrere fra Polen. Her er det signifikant flere som oppgir at de føler tilhørighet til Norge i gruppen med svak eller ingen tilhørighet til Polen enn i gruppen med sterk tilhørighet til Polen.

Figur 14: Andel med sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge, etter tilhørighet til opprinnelsesland (for norskfødte barn av innvandrere - til foreldres opprinnelsesland) og landbakgrunn

¹ N = 49, 87, 97 (barn av innvandrere), 57, 135, 50 (Danmark), 100, 90, 33 (Sverige), 113, 145, 72 (Bosnia), 101, 143, 75 (Polen), 52, 107, 136 (Chile), 159, 137, 41 (Thailand), 64, 69, 61 (Sri Lanka), 82, 106, 65 (Pakistan), 110, 137, 89 (Irak), 62, 84, 56 (Somalia).

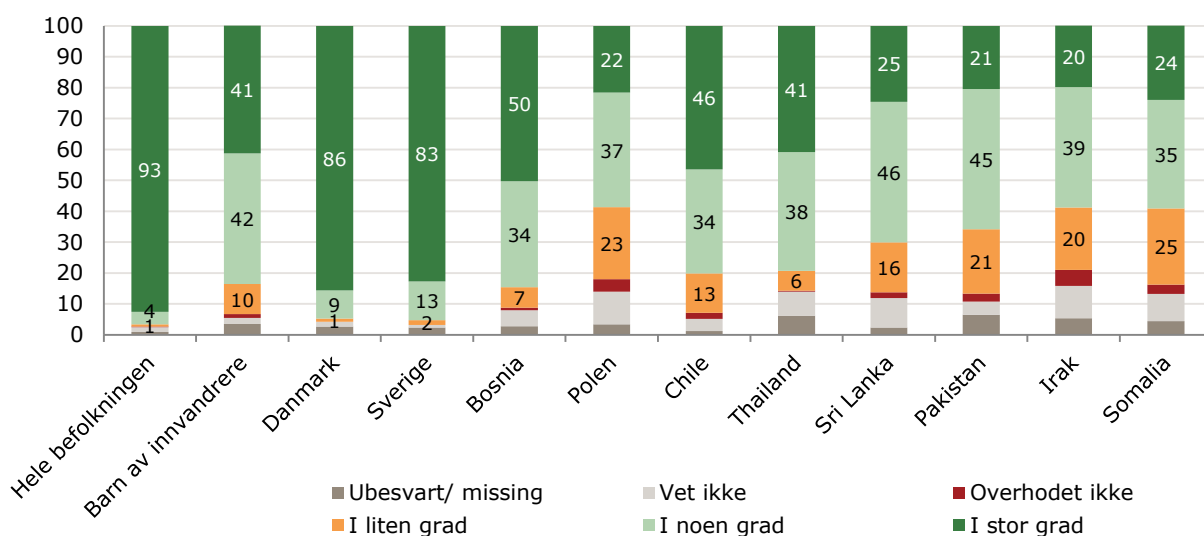
Går vi videre til spørsmålene om hvordan man ser på andres oppfatninger om en selv, dvs. om man opplever å bli sett som et likeverdig medlem av det norske samfunnet av folk flest eller som norsk av folk flest, krymper andelen som svarer bekreftende i de fleste innvandrergroppene, og særlig for det siste spørsmålet (figur 15 og 16).

Innvandrere fra Sverige og Danmark føler stort sett at de blir sett på som likeverdige medlemmer av samfunnet, noen færre at de blir sett på som norske. Blant de andre åtte innvandrergroppene har

innvandrere fra Bosnia, Chile og Thailand de høyeste andelene som opplever at de oppfattes som likeverdig medlemmer av samfunnet. Det er også disse tre gruppene som i størst grad opplever at de blir sett på som norske av folk flest, med innvandrere fra Sri Lanka ikke langt etter.

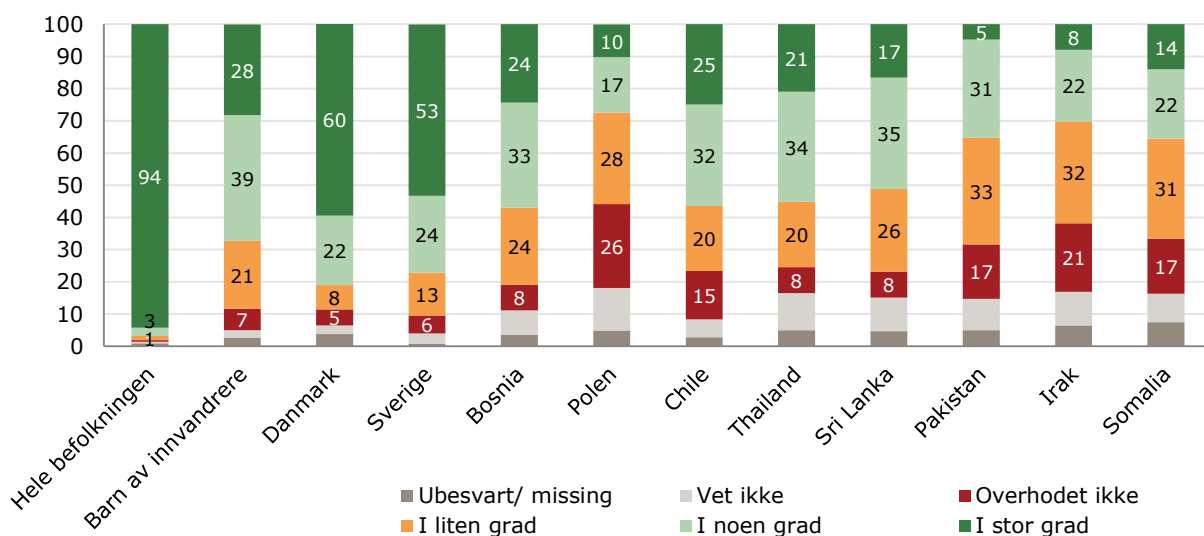
Norskfødte barn av innvandrere ligger omtrent på nivå med innvandrere fra Bosnia når det gjelder å svare at de i noen grad eller stor grad opplever å bli sett på som et likeverdig medlem av samfunnet, men personer fra Bosnia oppgir oftere enn barn av innvandrere at dette gjelder «i stor grad». Det er derimot flere blant barn av innvandrere som opplever at andre ser på dem som norske, enn i noen av innvandrergруппene – med unntak av personer fra Sverige og Danmark. Integreringsbarometeret inneholder for øvrig ikke spørsmål om man ser på seg selv som norsk, eller om man ønsker å bli sett på som norsk.

Figur 15: Opplevelse av å bli sett på som likeverdig medlem av det norske samfunnet av folk flest, etter landbakgrunn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Figur 16: Opplevelse av å bli sett på som norsk av folk flest, etter landbakgrunn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

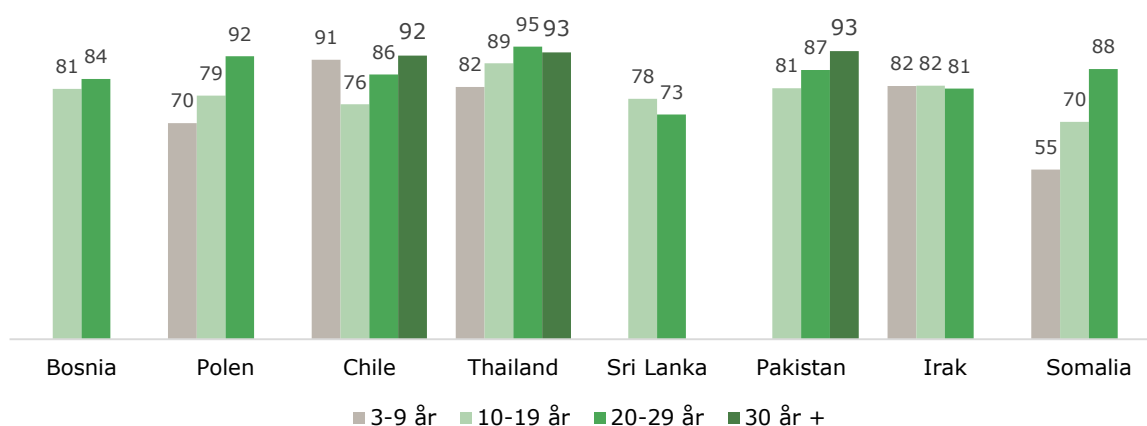
Det virker ikke urimelig å tenke seg at hvor lenge man har bodd i Norge, kan ha betydning for innvandreres følelse av tilhørighet – både til Norge og til landet de kommer fra. Vi ser da også at i flertallet av innvandrergroppene er det vanligere å føle tilhørighet til Norge blant personer som har bodd lenge i landet, enn blant personer med kort botid (figur 17a). Sterkest sammenheng mellom botid og følelse av tilhørighet finner vi hos innvandrere fra Polen og Somalia, men også innvandrere fra Pakistan, Thailand og Chile har signifikante forskjeller (for siste landgruppe dersom vi ser bort fra de med kortest botid, som gjelder få, og hvor vi derfor kan få store utslag av svarene til enkeltindivider). Blant innvandrere fra Irak er følelsen av tilhørighet til Norge tilnærmet like sterk uansett botidslengde, mens blant innvandrere fra Sri Lanka synker følelsen av tilhørighet med botidslengde, men dette kan skyldes tilfeldigheter (er ikke signifikant).

Sammenhengen mellom botid og følelse av tilhørighet til opprinnelseslandet er ikke så klar (figur 17b). Riktignok synker følelsen av tilhørighet med økende botid for seks av landkategoriene, men med unntak av innvandrere fra Thailand er differansen mellom gruppen med kortest og lengst botid for liten til å være signifikant. Innvandrere fra Polen utviser motsatt tendens, med sterkere følelse av tilhørighet til opprinnelseslandet i gruppen med lengst botid – men igjen er forskjellen ikke signifikant.

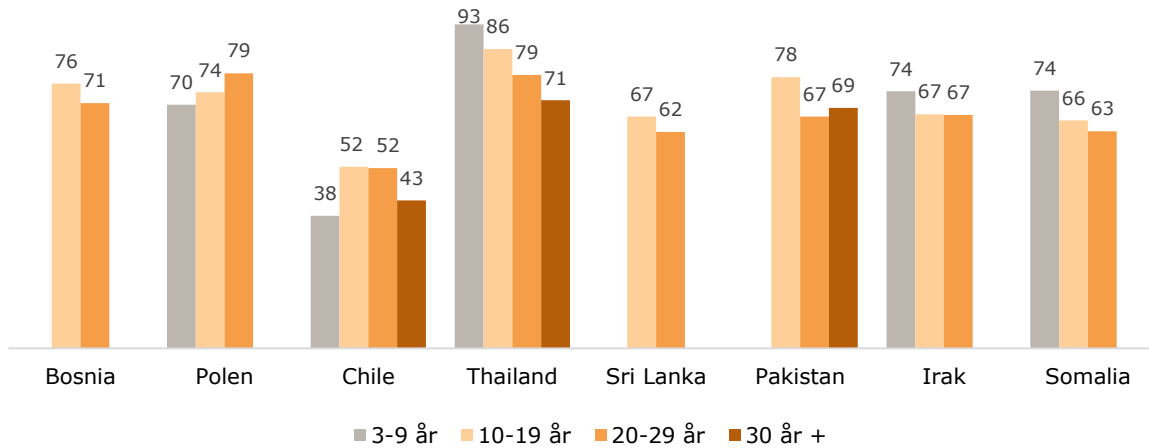
På samme måte som for følelse av tilhørighet til Norge er en positiv oppfatning av hvordan omgivelsene ser på deg – som et likeverdig medlem av samfunnet eller som norsk – noe som er vanligere når man har lang enn kort botid i flere av innvandrergroppene (figur 18a og 18b). I størst grad gjelder dette for opplevelsen av å bli sett på som norsk. For fem av landkategoriene (Polen, Chile, Thailand, Irak og Somalia) er det signifikant større sannsynlighet for at personer med lang botid har denne oppfatningen, enn personer med kort botid (når vi enten ser på andelen som svarer «i stor grad» eller «i noen grad», eller kun på andelen som svarer «i stor grad»). For opplevelsen av å bli sett på som et likeverdig medlem av samfunnet, har tre av landkategoriene (Polen, Chile og Thailand) en signifikant økning i andelen som deler denne oppfatningen med økende botid.

For å oppsummere ser botid ut til å henge mindre sammen med innvandreres følelse av tilhørighet til opprinnelseslandet enn med deres følelse av tilhørighet til Norge eller deres opplevelse av om folk flest ser på dem som likeverdige medlemmer av samfunnet eller som norske. Videre har botid sterk sammenheng med følelse av tilhørighet og synet på hvordan man oppfattes av omgivelsene, blant innvandrere fra Polen og Thailand, mens det ser ut som antall år i Norge har relativt lite å si for disse oppfatningene blant innvandrere fra Bosnia, Sri Lanka og Irak.

Figur 17a: Andel med sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge, etter botid og landbakgrunn

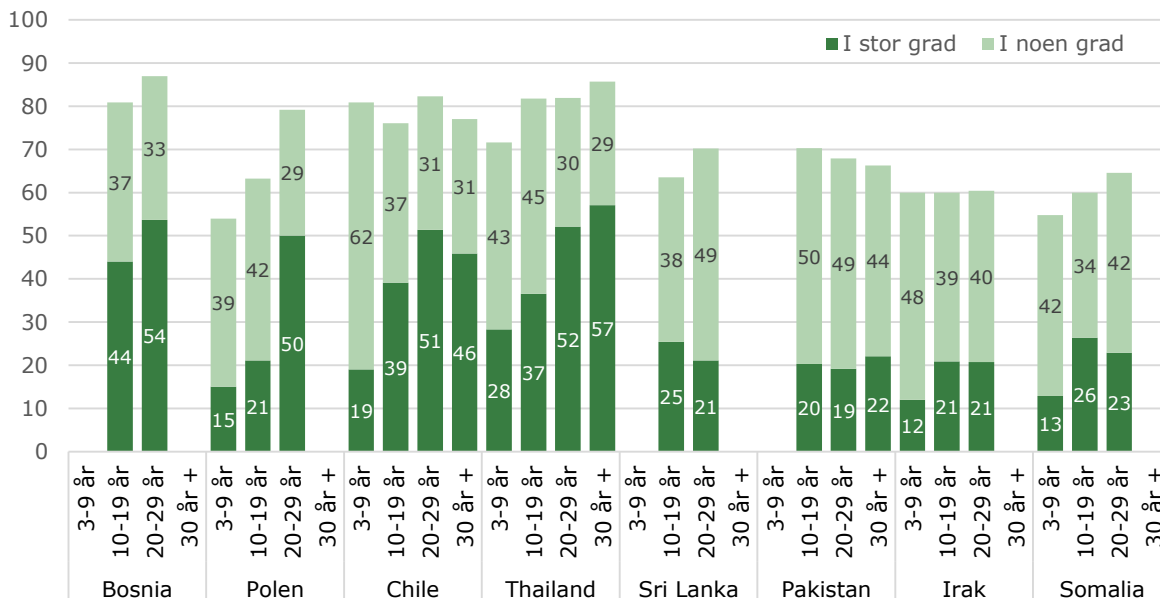

Figur 17b: Andel med sterk eller ganske sterk tilhørighet til opprinnelsesland, etter botid og landbakgrunn

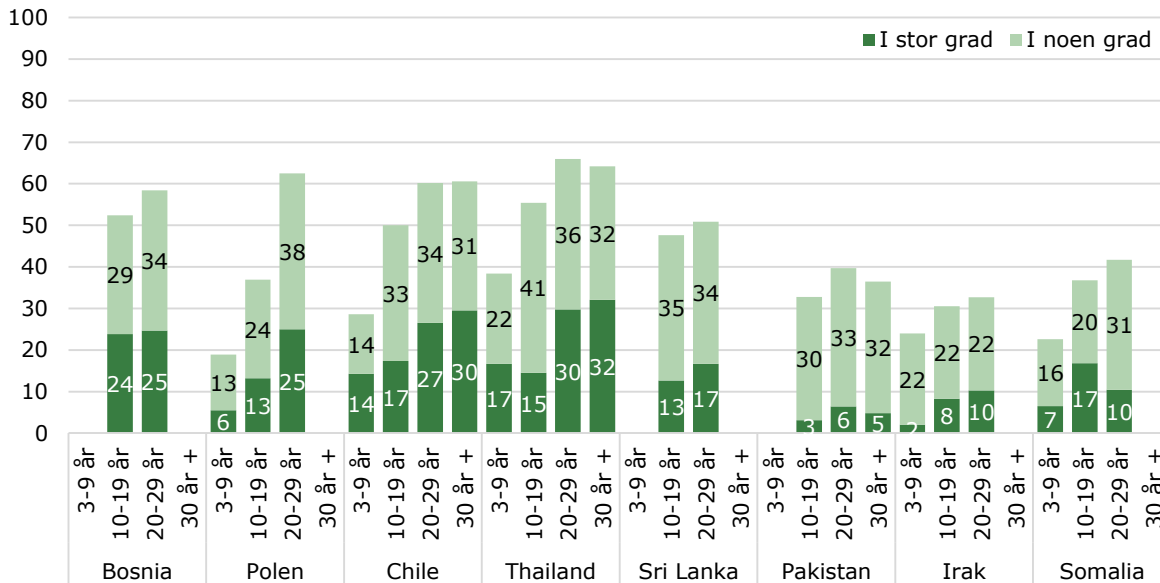

¹ N = 84, 255 (Bosnia), 254, 38, 24 (Polen), 21, 46, 181, 61 (Chile), 60, 159, 94, 28 (Thailand), 63, 114 (Sri Lanka), 64, 78, 104 (Pakistan), 50, 230, 58 (Irak), 31, 125, 48 (Somalia). Der landgrupper mangler søyler for en bestemt botid, er årsaken at basis er på mindre enn 20 personer og det knyttes for høy usikkerhet til resultatet.

Figur 18a: Opplevelse av å bli sett på som likeverdig medlem av samfunnet, etter botid og landbakgrunn

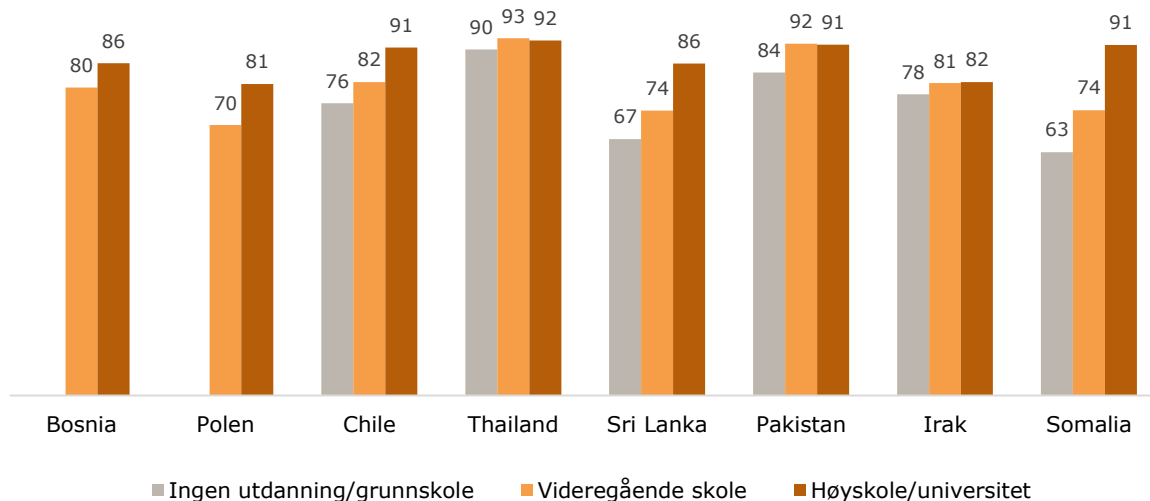
Figur 18b: Opplevelse av å bli sett på som norsk, etter botid og landbakgrunn

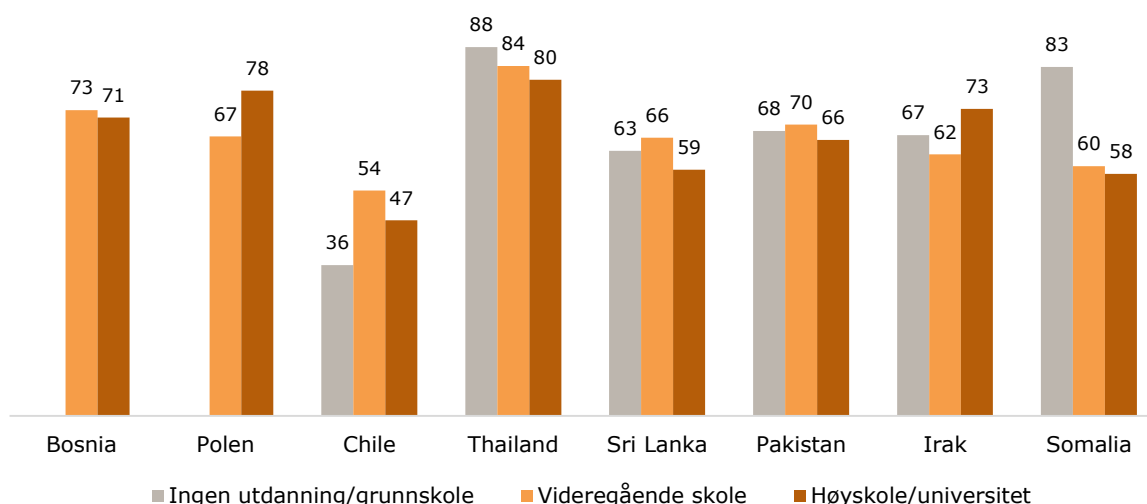
¹ N = 84, 255 (Bosnia), 254, 38, 24 (Polen), 21, 46, 181, 61 (Chile), 60, 159, 94, 28 (Thailand), 63, 114 (Sri Lanka), 64, 78, 104 (Pakistan), 50, 230, 58 (Irak), 31, 125, 48 (Somalia). Der landgrupper mangler søyler for en bestemt botid, er årsaken at basis er på mindre enn 20 personer og det knyttes for høy usikkerhet til resultatet.

Innvandrere med høyskole- eller universitetsutdanning oppgir oftere at de føler tilhørighet til Norge enn innvandrere uten utdanning eller med kun grunnskole. Dette gjelder jevnt over i alle landkategoriene (figur 19a), men kun for innvandrere fra Polen, Chile, Sri Lanka og Somalia er forskjellene store nok til å være signifikante. Sammenhengen mellom utdanningsnivå og følelse av tilhørighet til opprinnelsesland spriker derimot i ulike retninger (figur 19b). De to landkategorier som har signifikante forskjeller mellom høyeste og laveste utdanningsnivå, Polen og Somalia, har motsatte tendenser (høyere tilhørighet med høyere utdanningsnivå for innvandrere fra Polen, lavere tilhørighet med høyere utdanningsnivå for innvandrere fra Somalia).

Figur 19a: Andel med sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge, etter utdanning og landbakgrunn

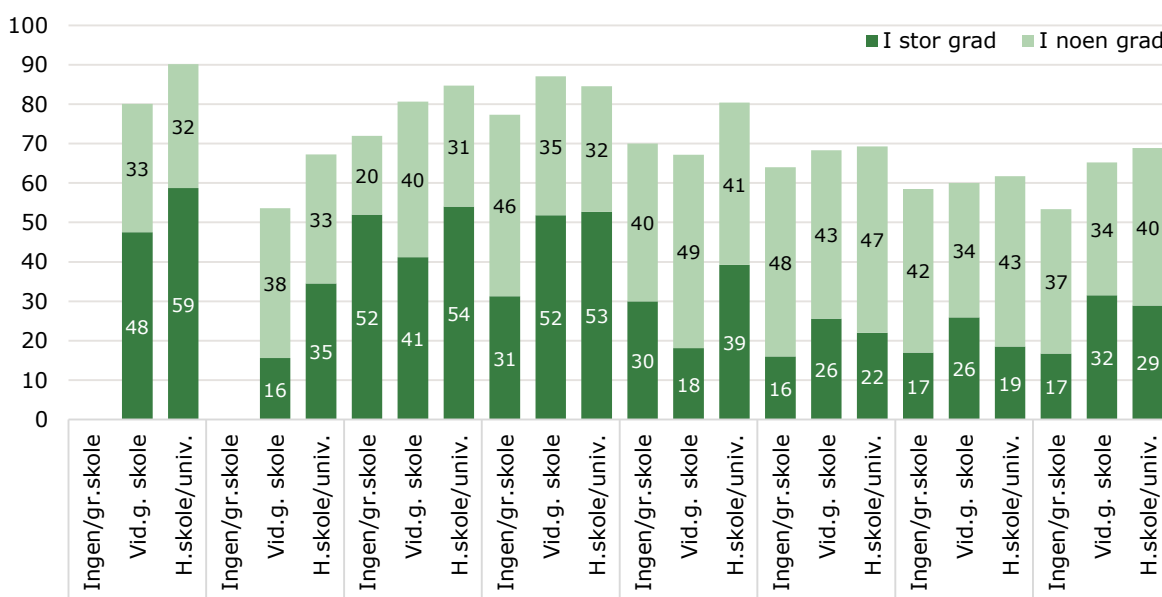
Figur 19b: Andel med sterk eller ganske sterk tilhørighet til opprinnelsesland, etter utdanning og landbakgrunn

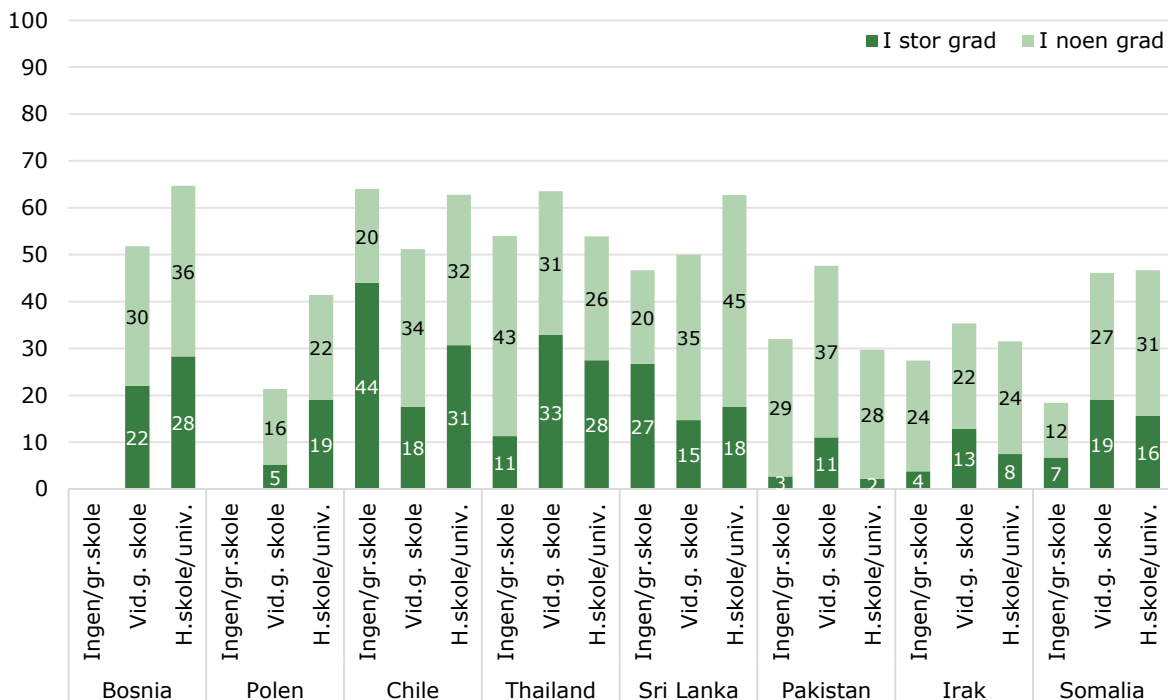
¹ N = 141, 184 (Bosnia), 192, 116 (Polen), 25, 119, 137 (Chile), 150, 85, 91 (Thailand), 30, 116, 51 (Sri Lanka), 75, 82, 91 (Pakistan), 106, 85, 146 (Irak), 60, 89, 45 (Somalia). Det er mindre enn 20 personer som befinner seg i laveste utdanningskategori i utvalget av innvandrere fra hhv. Bosnia og Polen, derfor vises det ikke noe resultat her.

Det er en viss tendens til at personer med høy utdanning oftere opplever at omgivelsene har en positiv oppfatning av dem, enn det personer med lav utdanning gjør (figur 20a og 20b). For opplevelsen av at folk flest ser på deg som et likeverdig medlem av samfunnet, har tre landkategorier (Bosnia, Polen, Thailand) signifikante tendenser i denne retningen (enten for den kombinerte andelen som svarer «i stor grad» og «i noen grad», eller for andelen som kun svarer «i stor grad»), mens dette gjelder to landkategorier (Polen og Somalia) for opplevelsen av å bli sett på som norsk av folk flest. Alt i alt er imidlertid utslagene etter utdanningsnivå for de fleste innvandrergroppene relativt små og ikke signifikante, og flere er heller ikke lineære.

Figur 20a: Opplevelse av å bli sett på som likeverdig medlem av samfunnet, etter utdanning og landbakgrunn

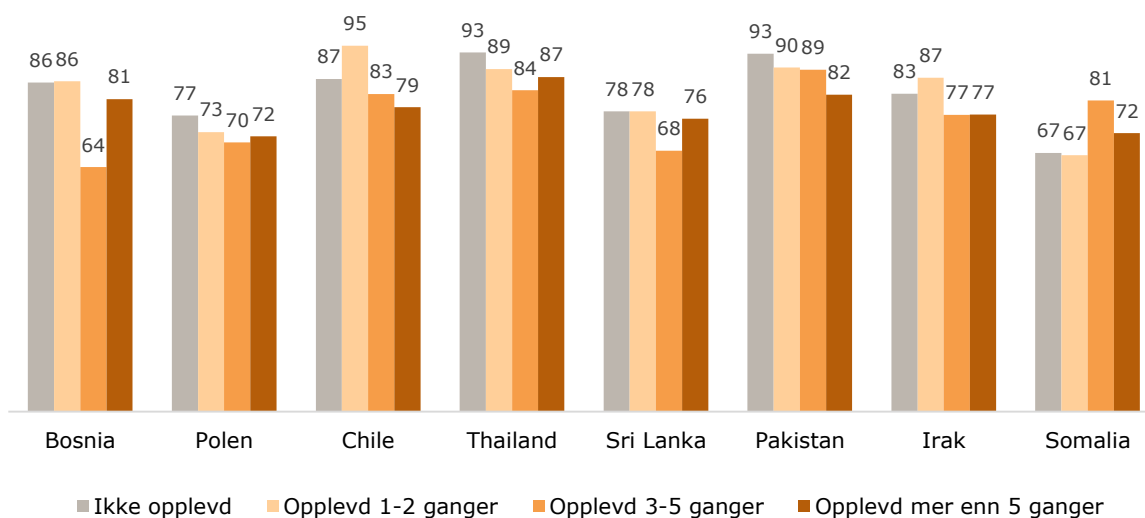
Figur 20b: Opplevelse av å bli sett på som norsk, etter utdanning og landbakgrunn

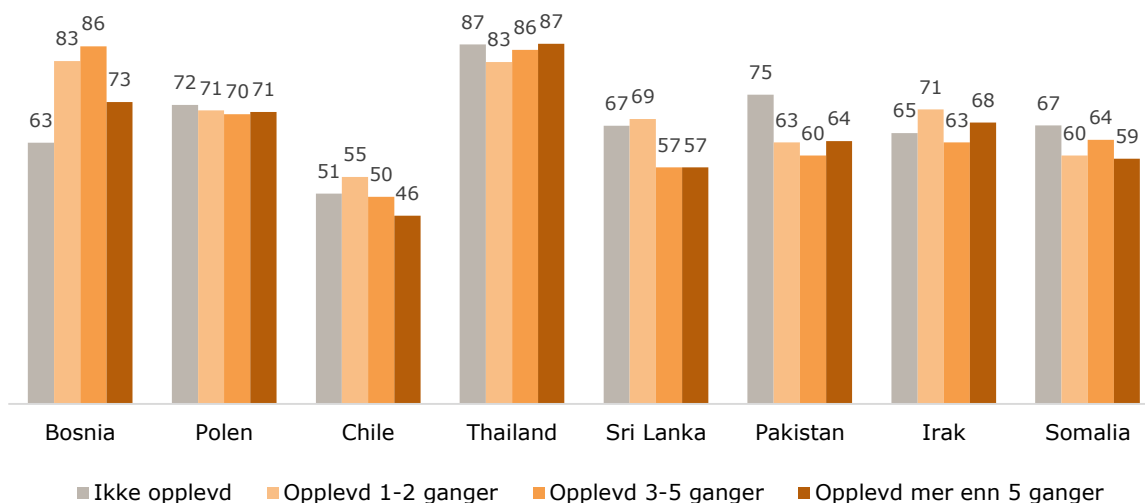
¹ N = 141, 184 (Bosnia), 192, 116 (Polen), 25, 119, 137 (Chile), 150, 85, 91 (Thailand), 30, 116, 51 (Sri Lanka), 75, 82, 91 (Pakistan), 106, 85, 146 (Irak), 60, 89, 45 (Somalia). Det er mindre enn 20 personer som befinner seg i laveste utdanningskategori i utvalget av innvandrere fra hhv. Bosnia og Polen, derfor vises det ikke noe resultat her.

Man kunne i utgangspunktet tenkt at innvanderers følelse av tilhørighet til Norge ville ha en sterk sammenheng med i hvilken grad de opplever å bli diskriminert eller urettferdig behandlet på grunn av sin utenlandske bakgrunn – i betydningen mer opplevd diskriminering, mindre følelse av tilhørighet. Hovedkonklusjonen på mønsteret i figur 21a må imidlertid være at dette ikke er tilfellet i særlig grad. Eneste landgruppe som har en entydig og signifikant tendens i denne retningen, er innvandrere fra Pakistan. En mulig forklaring kan være at når man føler en sterk tilhørighet til Norge, så blir man også mer følsom for å bli behandlet urettferdig eller diskriminerende, altså at de to forholdene påvirker hverandre gjensidig på en slik måte at vi ikke får noen tydelig sammenheng. Heller ikke tilhørighet til opprinnelsesland har noen klar sammenheng med opplevd diskriminering i landgruppene (figur 21b).

Figur 21a: Andel med sterk eller ganske sterk tilhørighet til Norge, etter opplevd diskriminering og landbakgrunn

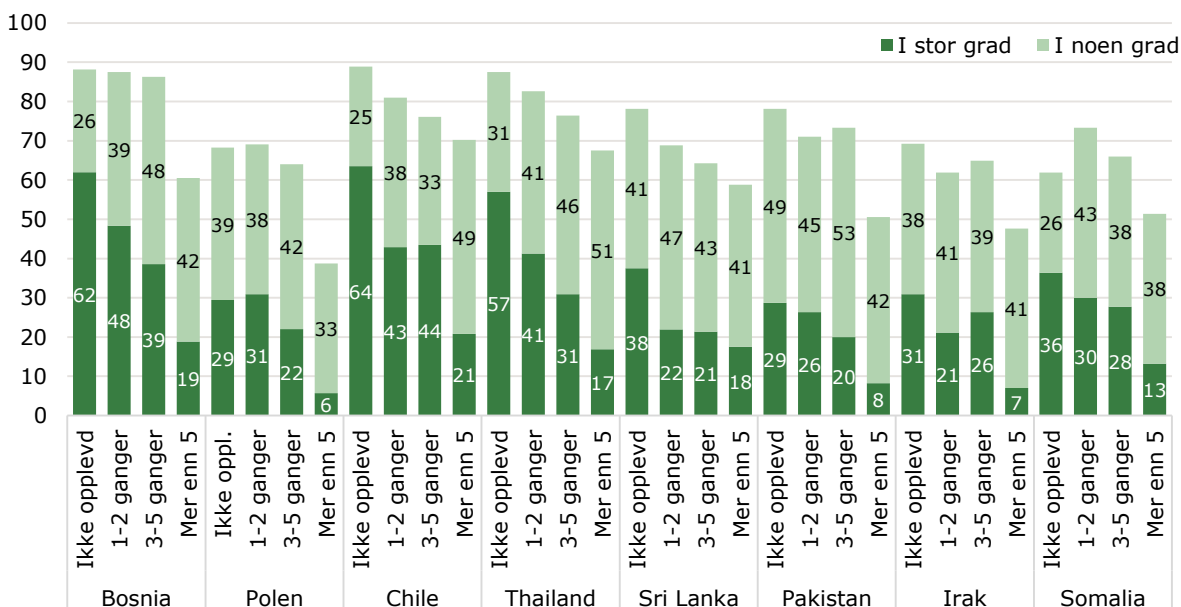
Figur 21b: Andel med sterk eller ganske sterk tilhørighet til opprinnelsesland, etter opplevd diskriminering og landbakgrunn

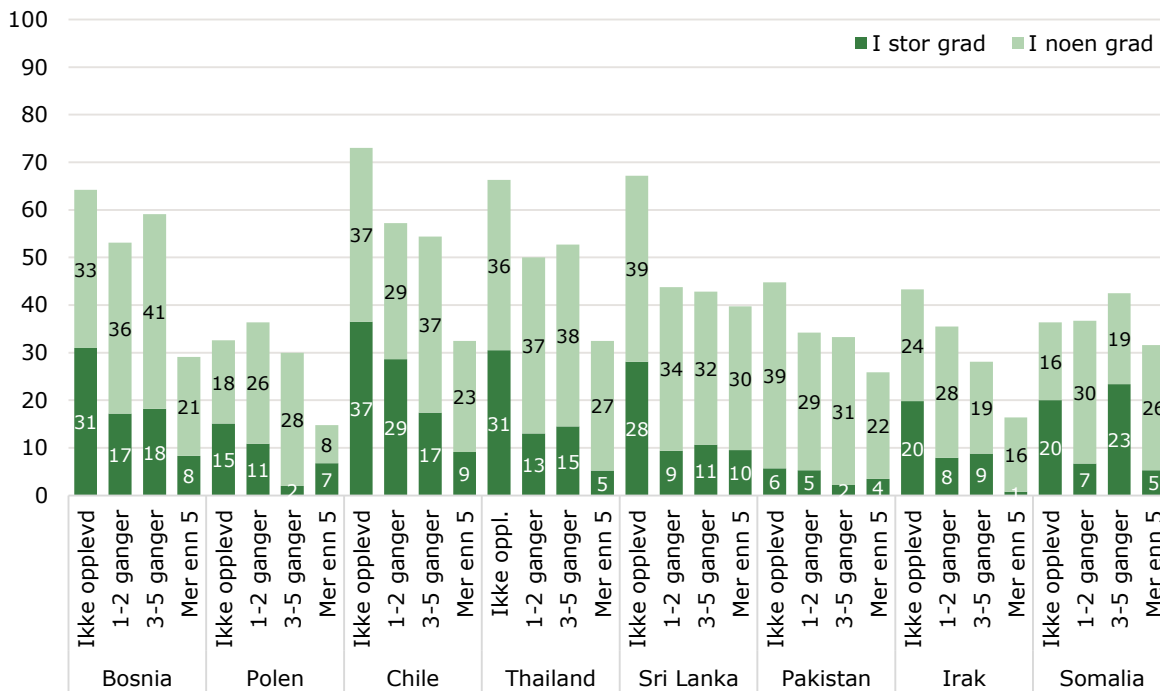
¹ N = 187, 64, 44, 48 (Bosnia), 126, 55, 50, 88 (Polen), 126, 42, 46, 77 (Chile), 151, 46, 55, 77 (Thailand), 64, 32, 28, 63 (Sri Lanka), 87, 38, 45, 85 (Pakistan), 81, 76, 57, 128 (Irak), 55, 30, 47, 76 (Somalia).

Til forskjell ser vi at oppfatningen av om folk flest ser på deg som et likeverdig medlem av samfunnet eller som norsk, varierer betydelig etter omfang av opplevd diskriminering/urettferdig behandling siste året (figur 22a og 22b). Sammenhengen er klart signifikant for alle innvandrergруппene på begge spørsmål, med unntak av innvandrere fra Somalia når det gjelder det å oppfattes som norsk.

Figur 22a: Opplevelse av å bli sett på som likeverdig medlem av samfunnet, etter opplevd diskriminering og landbakgrunn

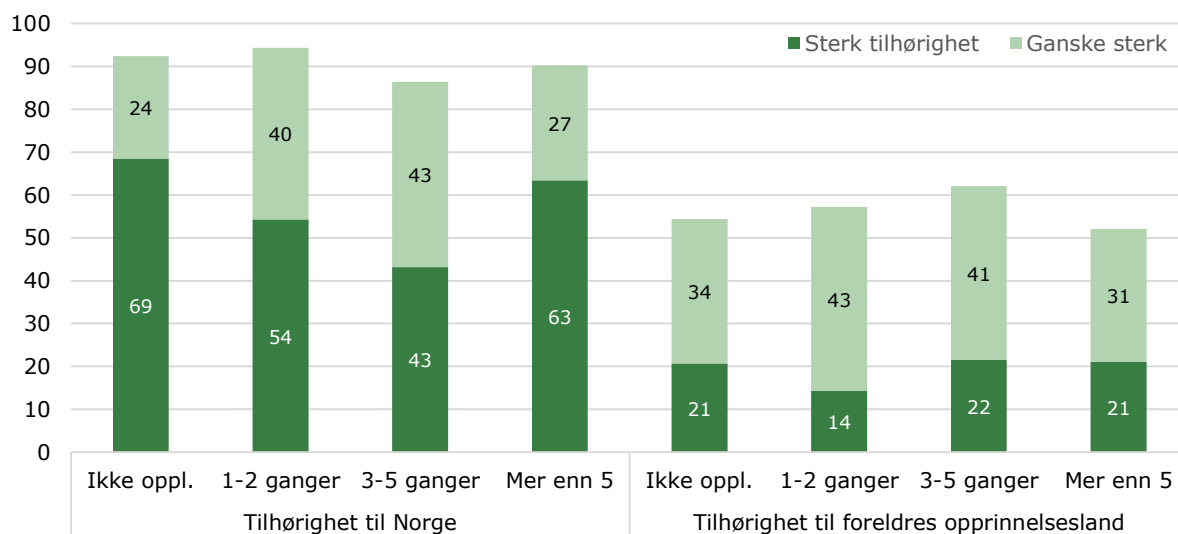
Figur 22b: Opplevelse av å bli sett på som norsk, etter opplevd diskriminering og landbakgrunn

¹ N = 187, 64, 44, 48 (Bosnia), 126, 55, 50, 88 (Polen), 126, 42, 46, 77 (Chile), 151, 46, 55, 77 (Thailand), 64, 32, 28, 63 (Sri Lanka), 87, 38, 45, 85 (Pakistan), 81, 76, 57, 128 (Irak), 55, 30, 47, 76 (Somalia).

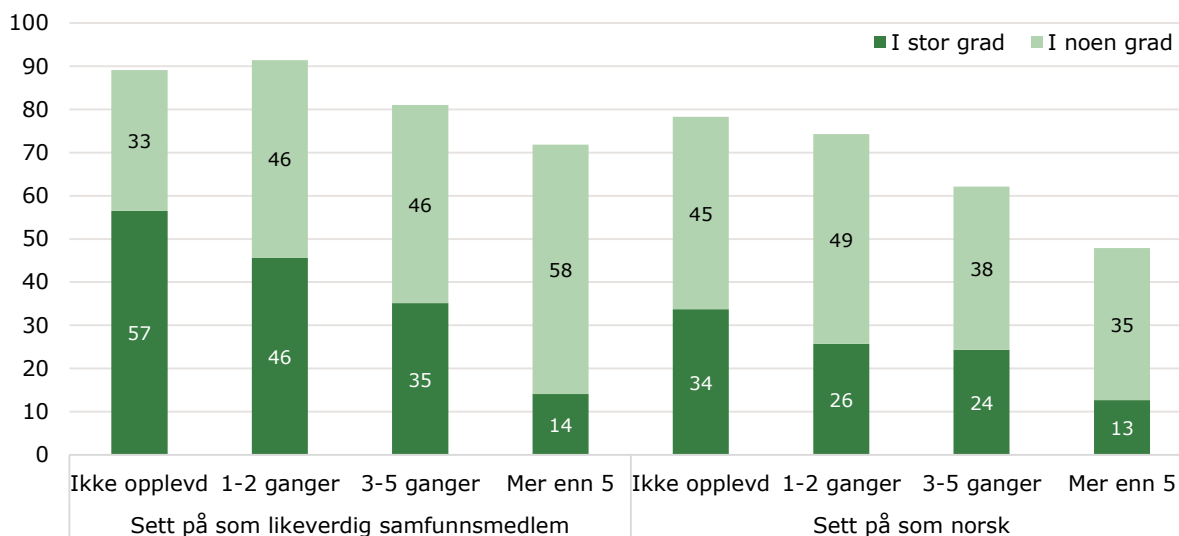
For norskfødte barn av innvandrere er sammenhengen mellom opplevd diskriminering og følelse av tilhørighet til Norge og til foreldrenes opprinnelsesland liten og ikke signifikant når vi ser på den kombinerte andelen som svarer sterk eller ganske sterk tilhørighet (figur 23). Andelen som svarer «sterk tilhørighet», synker derimot med flere tilfeller av opplevd diskriminering, for så å stige i gruppen som oppgir flest eksempler på diskriminering. Igjen kan dette tenkes å være en konsekvens av en årsakssammenheng som går begge veier, dvs. at personer med sterk tilhørighet også er mer vare for og rapporterer flere tilfeller av diskriminering. På samme måte som for innvandrergруппene har omfanget av opplevd diskriminering siste året en klar sammenheng med hvorvidt norskfødte barn av innvandrere opplever å bli sett på som et likeverdig medlem av samfunnet eller som norsk av folk flest (figur 24).

Figur 23: Følelse av tilhørighet til Norge og til foreldrenes opprinnelsesland, etter opplevd diskriminering. Norskfødte barn av innvandrere

¹ N = 92, 35, 37, 71

Figur 24: Opplevelse av å bli sett på som likeverdig medlem av samfunnet og som norsk, etter opplevd diskriminering. Norskfødte barn av innvandrere

¹ N = 92, 35, 37, 71

En multivariat analyse viser at botid har en tydelig positiv effekt på opplevelse av tilhørighet til Norge. Det samme gjelder det å ha en høyskole- eller universitetsutdanning sammenliknet med å ikke ha noen utdanning eller kun grunnskole. Vi ser også at personer som ikke er religiøse har signifikant høyere sannsynlighet for å føle tilhørighet til Norge enn personer som er sterkt religiøse.¹⁵

De multivariate analysene viser at landbakgrunn betyr atskillig mindre for opplevelse av tilhørighet enn for opplevelse av diskriminering. Når vi ser på betydningen av alle variabler samtidig, reduseres de fleste av landkategorienes effekter og mister sin signifikans, som betyr at mye av de opprinnelige forskjellene må tilskrives forskjeller mellom innvandrergруппene på andre relevante variabler. Unntaket er Pakistan og Thailand, som styrker sine effekter. Personer som kommer fra disse landene, har altså relativt høyere følelse av tilhørighet enn det sammensetningen av gruppene for de andre uavhengige variablene skulle gi grunn til å vente.

Vi har også gjort en tilsvarende analyse med opplevelsen av å bli sett på som et likeverdig medlem av det norske samfunnet som avhengig variabel¹⁶. Her forklarer de uavhengige variablene relativt mye av variasjonen i den avhengige variabelen, mer enn for følelse av tilhørighet og for opplevd diskriminering.

Analysen viser at etter innvandrere fra Bosnia, føler personer fra Thailand og Chile i størst grad at de blir sett på som likeverdige samfunnsmedlemmer, mens dette gjelder i minst grad for personer fra Polen, Somalia og Irak.

Når vi ser på betydningen av alle variabler samtidig, har seks av syv landkategorier fremdeles signifikante effekter, men de fleste er en god del redusert, som igjen må tolkes dit hen at deler av den opprinnelige effekten skyldes forskjeller mellom landgruppene for de andre uavhengige variablene. Vi ser ellers at kontrollert for alle de andre variablene i analysen, har lengde på botid en sterk positiv effekt, og det samme gjelder for høy utdanning. I tillegg slår det å være yrkesaktiv positivt ut, samt å være under 30 år sammenliknet med alle de andre aldersgruppene.

¹⁵ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 7)

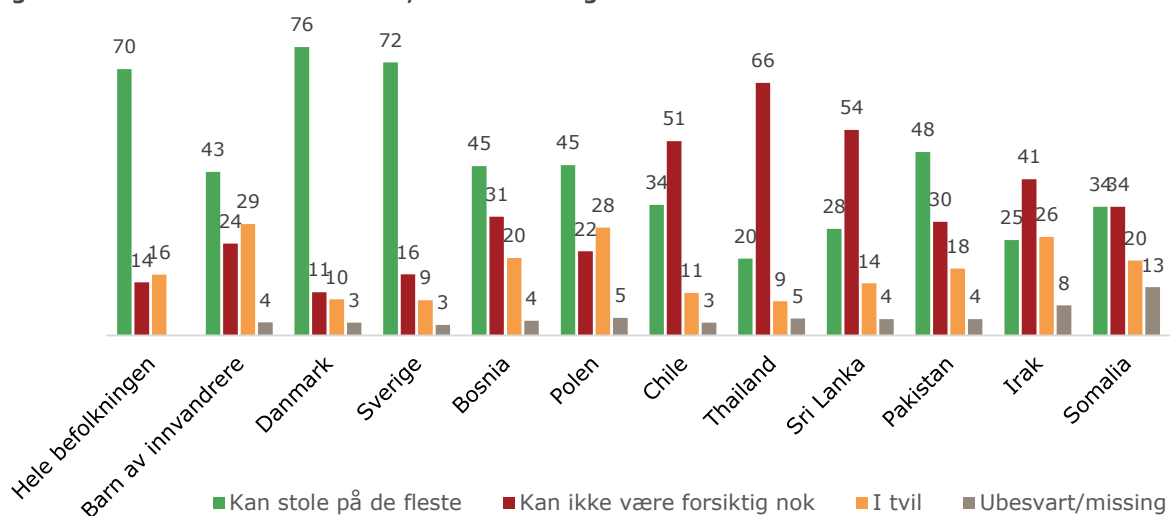
¹⁶ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 8)

TILLIT TIL ANDRE MENNESKER OG TIL INSTITUSJONER

De nordiske landene er kjent for å ha befolkninger med et høyt tillitsnivå, både når det gjelder tillit til andre mennesker og til politiske institusjoner. Vi ser dette tydelig for spørsmålet om hvorvidt man kan stole på andre mennesker (figur 25). I det representative befolkningsutvalget svarer 70 prosent at man kan stole på de fleste mennesker, og blant innvandrere fra Sverige og Danmark henholdsvis 72 og 76 prosent.

For de andre innvandrergroppene varierer svarfordelingene betydelig. Hvis vi ser på differansen mellom andelen som mener man kan stole på de fleste andre mennesker, og andelen som mener man ikke kan være forsiktig nok, går denne fra +23 prosentpoeng for innvandrere fra Polen til -46 prosentpoeng for innvandrere fra Thailand. For norskfødte barn av innvandrere er differansen på +19 prosentpoeng, dvs. tilsvarende som for innvandrere fra Pakistan.

Figur 25: Tillit til andre mennesker, etter landbakgrunn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Sammenliknet med personlig tillit, skiller de ulike landgruppene seg langt mindre fra hverandre når det er snakk om tillit til institusjoner. Og her er det heller ikke slik at tilliten alltid er høyest i det representative befolkningsutvalget, eller blant innvandrere fra Sverige og Danmark.

Institusjonene som oppnår lavest tillit, er media og politikere, og dernest barnevernet og NAV. De andre institusjonene ligger jevnt over høyt, med Stortinget så vidt litt bak politi, domstoler, skoler, barnehager og helsevesen.

Innvandrere fra Polen og Chile har generelt lav tillit til institusjoner. For syv av ti institusjoner er innvandrere fra Polen blant de med lavest andel som har svært eller ganske stor tillit, for innvandrere fra Chile gjelder dette fem av ti institusjoner. Innvandrere fra Bosnia ligger i motsatt ende av skalaen: For fem av ti institusjoner er gruppen blant de med høyest andel som har svært eller ganske stor tillit.

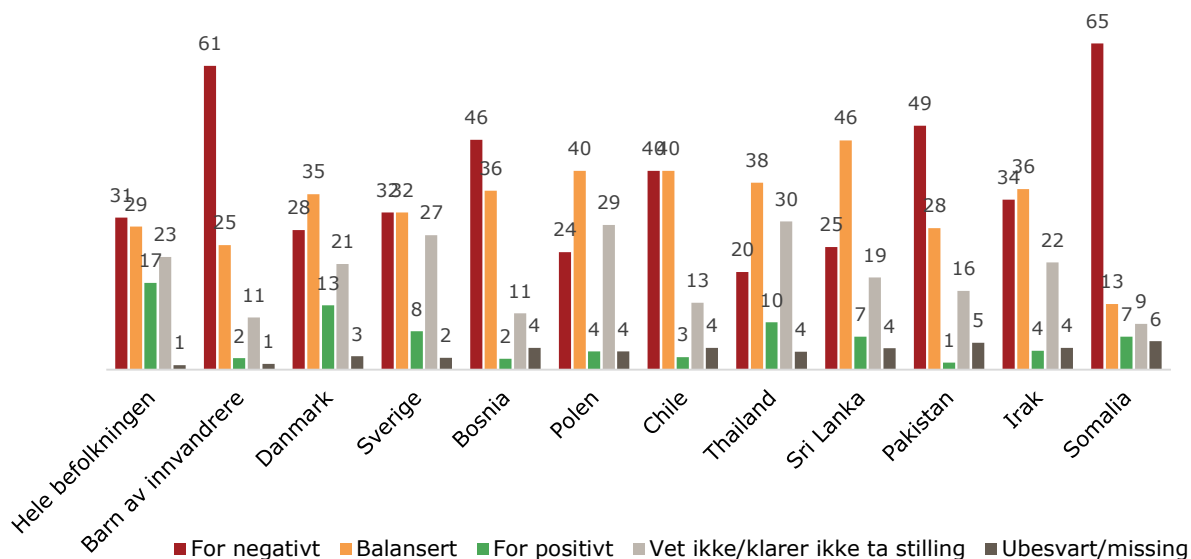
Tabell 1: Andel som svarer at de har svært eller ganske stor tillit til ulike institusjoner, etter landbakgrunn

Institusjon	Hele befolkningen	Barn av innvandrere	Danmark	Sverige	Bosnia	Polen	Chile	Thailand	Sri Lanka	Pakistan	Irak	Somalia
Stortinget	71	55	72	67	70	45	53	59	66	71	72	70
Politikere	40	34	44	45	34	24	21	40	38	41	38	36
Media	29	24	28	39	35	32	24	39	50	32	40	27
Politiet	76	69	77	82	73	70	59	65	64	70	69	67
Domstolene	83	69	85	85	78	51	55	69	72	77	73	71
Skolene	78	77	73	75	81	60	67	78	79	81	79	68
Barnehagene	80	68	77	76	80	58	69	71	73	76	75	71
Helsevesenet	71	64	72	75	80	54	60	71	77	73	77	77
Barnevernet	46	42	44	50	63	28	43	57	52	44	52	30
NAV	36	39	39	37	42	43	27	55	49	47	52	50
N	(1290)	(256)	(264)	(248)	(362)	(348)	(321)	(357)	(211)	(278)	(367)	(228)

Hvilket bilde som formidles av innvandrere i norske medier, oppleves svært ulikt av landgruppene i Integreringsbarometeret. Som vi ser i figur 26, er det innvandrere fra Somalia og norskfødte barn av innvandrere som i størst grad opplever at bildet som kommer fram i media, er for negativt. Andelen som mener dette, er henholdsvis 65 og 61 prosent, og differansen mellom andelen som svarer «for negativt» på den ene siden, og andelen som svarer «balansert» eller «for positivt» på den andre, er på 45 og 34 prosentpoeng. Også blant innvandrere fra Pakistan og Bosnia er det flere som mener at bildet som kommer fram i media, er for negativt enn at det er balansert eller for positivt, mens forholdet er motsatt i resten av landgruppene (størst prosentdifferanse i motsatt retning finner vi for innvandrere fra Thailand og Sri Lanka, med 28 prosentpoeng). Generelt er det få som synes at innvandrere blir for positivt presentert; høyeste andel finner vi i det representative befolkningsutvalget med 17 prosent. Vi ser også i figuren at dette er et spørsmål der det i flere av landgruppene er relativt mange som synes det er vanskelig å gjøre seg opp en mening.

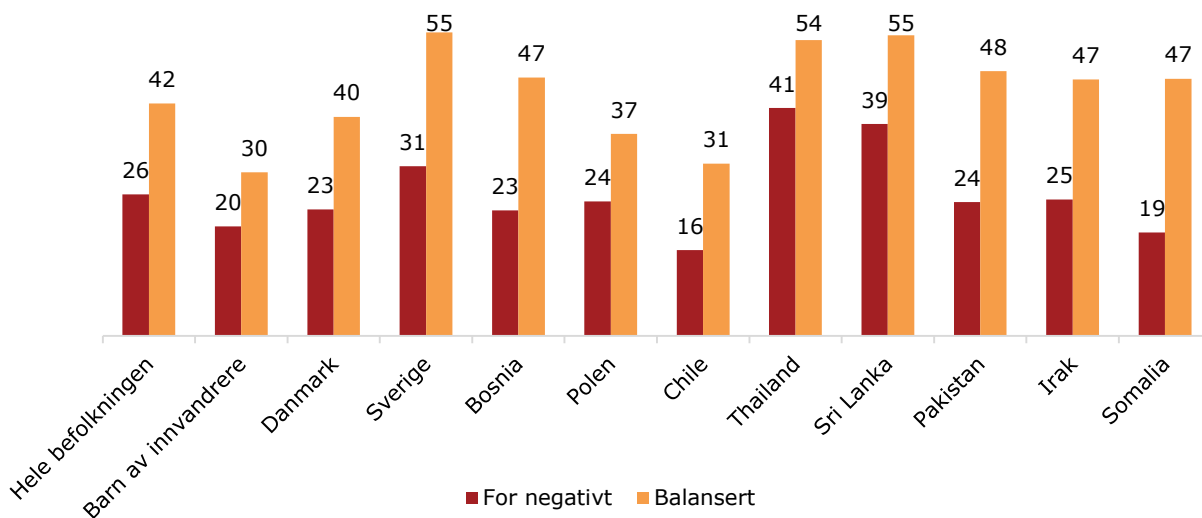
Personer som er av den oppfatning at bildet som formidles av innvandrere i norske medier, er balansert, er mer tilbøyelige til å uttrykke tillit (svært eller ganske stor) til institusjonen enn personer som mener bildet som presenteres, er for negativt (figur 27). Dette gjelder i alle landgruppene, inkludert det representative befolkningsutvalget (men differansen er ikke signifikant for barn av innvandrere). Figuren viser ikke tilliten til media blant personer som mener innvandrere framstilles for positivt, fordi basis er for liten i de fleste landgruppene. I befolkningsutvalget, som har stor nok basis, er andelen med svært eller ganske stor tillit 20 prosent i denne gruppen, signifikant lavere enn blant personer som mener bildet er for negativt.

Figur 26: Syn på bildet som formidles av innvandrere i norske medier, etter landbakgrunn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Figur 27: Andel med svært eller ganske stor tillit til media, etter syn på om bildet som formidles av innvandrere i norske medier, er for negativt eller balansert

¹ N = 393, 370 (hele befolkningen), 156, 64 (barn av innvandrere), 74, 93 (Danmark), 78, 78 (Sverige), 167, 130 (Bosnia), 82, 139 (Polen), 128, 128 (Chile), 70, 134 (Thailand), 52, 97 (Sri Lanka), 136, 79 (Pakistan), 125, 133 (Irak), 149, 30 (Somalia).

4. VERDIER OG RELIGION

Dette kapittelet tar for seg grad av religiøsitet, oppslutningen om ulike verdier og synet på andre religioner i landgruppene i Integreringsbarometeret, og ser også på hvordan disse forholdene varierer med hverandre og med andre bakgrunnsvariabler.

RELIGIØSITET

Norge er et meget sekularisert samfunn sammenliknet med de fleste land i verden når vi ser på befolkningens religiøse overbevisning og deltakelse i organisert religiøs aktivitet (se for eksempel World Value Survey). Mange av innvandrerne i Norge kommer derimot fra land der religion har en mye mer sentral rolle i folks liv.

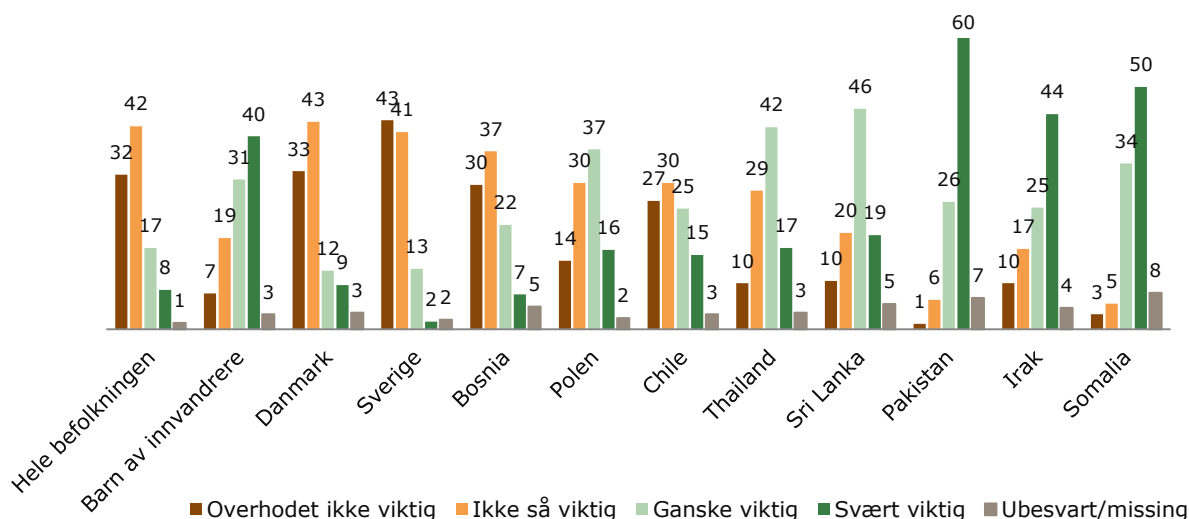
Variasjonen i religiøsitet etter landbakgrunn trer tydelig fram i Integreringsbarometeret (figur 1). På spørsmålet «Hvor viktig er religion i livet ditt?» svarer 25 prosent i det representative befolkningsutvalget at religion er svært eller ganske viktig for dem (og kun 8 prosent oppgir «svært viktig»). Blant innvandrere fra Sverige og Danmark er andelen enda noe lavere, på 15 og 21 prosent. Til forskjell er det henholdsvis 86, 84, 69 og 71 prosent som svarer at religion er svært eller ganske viktig blant innvandrere fra Pakistan, Irak og Somalia og norskfødte barn av innvandrere. Flertallet av disse oppgir dessuten «svært viktig».

Vi har ikke bedt respondentene om å oppgi hvilken religion de tilhører. På bakgrunn av kjennskap til opprinnelsesland kan vi i midlertid anta deres sannsynlige religiøse tilhørighet, basert på hva som er den dominerende religionen i landet de kommer fra, og blant disse innvandrergруппene i Norge (se Daugstad og Østby, Samfunnsspeilet 3/2009). I noen av de følgende analysene er vi opptatt av antatt religiøs tilhørighet når vi kommenterer resultatene, for eksempel når vi ser på hvordan synet på personer med ulik tro varierer med respondentenes egen (antatte) religiøse tilhørighet. Gruppene som i disse analysene omtales som «muslimske», er innvandrere fra Pakistan, Somalia, Irak (for alle tre land er islam største religion), Bosnia (2/3 av innvandrere fra Bosnia er muslimer) samt norskfødte barn av innvandrere (70 prosent av disse er barn av innvandrere fra Pakistan, Somalia, Irak og Bosnia, majoriteten fra Pakistan). For befolkningsutvalget og innvandrere fra Sverige, Danmark, Chile og Polen antar vi at respondentene har kristen bakgrunn (henholdsvis protestantisk for de tre første og katolsk for de to siste). Antatt religiøs tilhørighet for innvandrere fra Thailand er buddhisme, den dominerende religionen i Thailand. I Sri Lanka er også flertallet buddhister, men innvandrerne fra Sri Lanka i Norge er i hovedsak tamiler og derfor antakelig hinduister.

De mest religiøse gruppene i utvalget er altså innvandrere fra tre muslimske land og deres etterkommere. På den annen side er innvandrere fra Bosnia, der flertallet har muslimsk bakgrunn, gruppen med lavest religiøsitet etter innvandrere fra Sverige og Danmark og befolkningsutvalget (29 prosent svarer at religion er svært eller ganske viktig for dem). Innvandrere fra Irak skiller seg også klart fra de to andre muslimske landene: Over en fjerdedel svarer at religion enten ikke er så viktig eller overhodet ikke er viktig, mens dette kun gjelder 7 og 8 prosent blant innvandrere fra Pakistan og Somalia.

I midtsjiktet hva gjelder religiøsitet, finner vi innvandrere fra Chile, Polen, Thailand og Sri Lanka. Andelen som svarer at religion er svært eller ganske viktig i disse fire gruppene, er 40, 53, 59 og 65 prosent, og her oppgir langt flere «ganske viktig» enn «svært viktig».

Figur 1: Betydningen av religion i eget liv, etter landbakgrunn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Vi har også sett på sammenhengen mellom religiøsitet og ulike variabler som botid, kjønn og utdanningsnivå, i en multivariat analyse.¹⁷ Vi finner at personer som har bodd mer enn 30 år i Norge, er mindre religiøse enn de som har bodd i landet i mindre enn ti år, og personer med en høyskole-/universitetsutdanning er mindre religiøse enn personer som mangler utdanning eller kun har grunnskole. Vi ser også at religiøsitet øker med økende alder, og at kvinner er mer religiøse enn menn.

Den multivariate analysen viser at forskjellene mellom landgruppene i grad av religiøsitet ikke kan forklares av at gruppene har ulik botid, alderssammensetning eller ulikt utdanningsnivå.

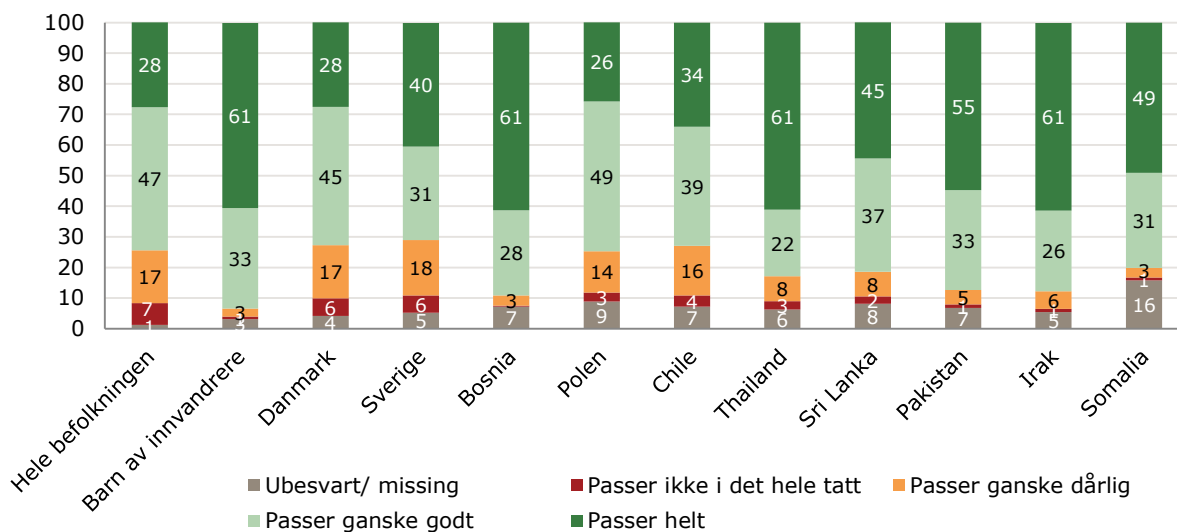
OPPSLUTNING OM VERDIER

Innvandring fører til at Norges befolkning blir mer multireligiøs. I tillegg er, som vist over, mange innvandreregrupper atskillig mer religiøse enn det som ellers er vanlig i befolkningen. Spørsmålet blir om dette kan komme til å få betydning for oppslutningen om ulike verdier i samfunnet.

Vi starter med å se på hva respondentene mener om hvorvidt det skal være fullt mulig å dele grunnleggende verdier til tross for ulik religiøs tilknytning. Som vi ser av figur 2, er det et stort positivt flertall i alle innvandreregruppene, blant norskfødte barn av innvandrere og i det representative befolkningsutvalget. Andelen som mener påstanden passer helt eller ganske godt, varierer fra 73 prosent blant innvandrere fra Danmark, til 94 prosent blant norskfødte barn av innvandrere. Innvandrere med antatt muslimsk tilhørighet (fra Bosnia, Pakistan, Irak og Somalia) og norskfødte barn av innvandrere (der majoriteten har foreldre fra disse landene) har de laveste andelen som stiller seg tvilende til påstanden. Flest skeptiske personer finner vi i befolkningen generelt og blant innvandrere fra Danmark, Sverige, Polen og Chile.

¹⁷ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 9)

Figur 2: Syn på om det er fullt mulig å dele grunnleggende verdier til tross for ulik religiøs tilknytning, etter landbakgrunn

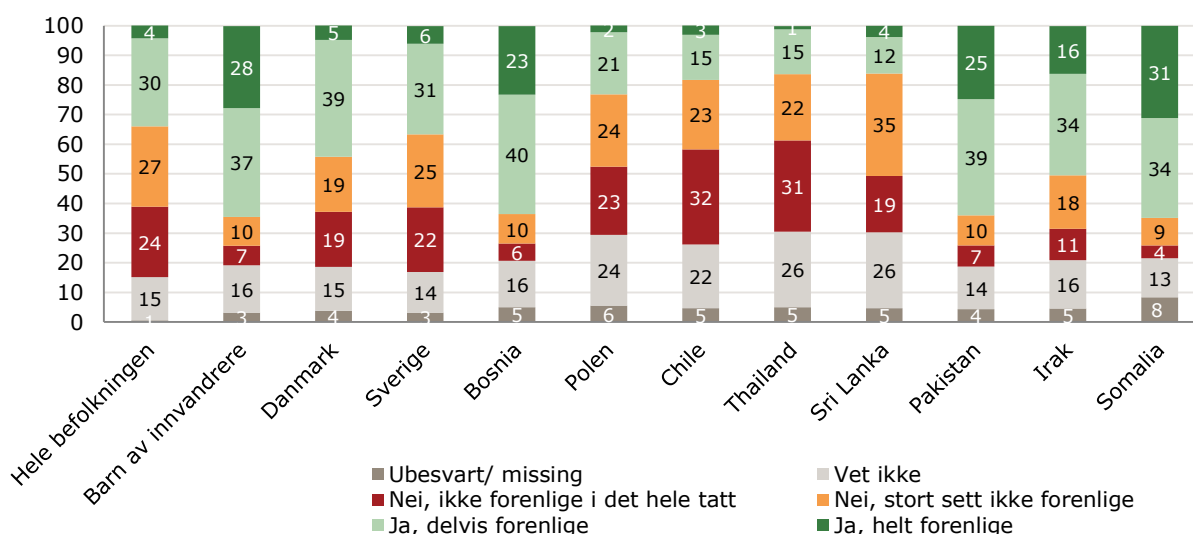

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Respondentene blir også bedt om å ta stilling til hvorvidt verdiene innenfor islam er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet (figur 3). Her kommer det fram langt mer skepsis enn det som var tilfellet for det mer generelle spørsmålet om verdier og religiøs tilknytning. En mulig forklaring på forskjellen i svarfordelingene kan være at en del respondenter mener det i prinsippet er mulig å dele grunnleggende verdier til tross for ulik religiøs tilknytning, men at dette ikke nødvendigvis gjelder for alle typer av verdier eller på tvers av alle religioner.

Et tydelig skille i synet på forenligheten av islam og verdier i det norske samfunnet går mellom innvandrere fra muslimske land og norskfødte barn av innvandrere på den ene siden, og innvandrere fra ikke-muslimske land og befolkningen generelt på den andre. I de siste gruppene er det flere som mener at disse forholdene ikke er forenlige, enn som mener at de lar seg forene (innvandrere fra Danmark er unntaket, her er størrelsesforholdet motsatt). I gruppene der vi antar at flertallet har en muslimsk tilhørighet, mener derimot flertallet at verdiene i islam er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Samtidig er det for disse gruppene en større andel som er skeptiske til at islam er forenlig med verdier i det norske samfunnet, enn andelen som var skeptiske til at det skal være mulig å dele grunnleggende verdier til tross for ulik religiøs tilknytning når spørsmålet var generelt formulert.

Figur 3: Syn på om verdiene innenfor islam er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet, etter landbakgrunn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Finner vi så at oppslutningen om et knippe verdier varierer betydelig med landbakgrunn? I undersøkelsen presenteres respondentene for ti forskjellige verdier (se tabell 1) og blir så bedt om å svare på hvor viktig de synes hver av disse er. Ser vi på andelen som oppgir en av de positive kategoriene «svært viktig» eller «ganske viktig» (tabell 1, grå rader), er oppslutningen om de fleste verdiene jevnt over meget høy, og det er relativt lite som skiller landgruppene (mellom tre og 15 prosentpoeng for ni av ti verdier). For eksempel svarer over 90 prosent i alle grupper at demokrati og vern av barns rettigheter er viktige verdier.

Det samme gjelder for verdiene likhet for loven, yringsfrihet, personlig frihet og likestilling mellom kjønnene – med unntak av innvandrere fra Somalia, som her ligger i sjiktet 84–88 prosent (i hovedsak fordi gruppen har en relativt stor andel ubesvart). Det er imidlertid ett iøynefallende unntak fra den høye oppslutningen om verdiene i tabellen, og det gjelder respekt for homofile. Mens befolkningsutvalget og innvandrere fra Danmark og Sverige her har positive andeler på 88–91 prosent, ligger andelen blant innvandrere fra Polen, Irak og Somalia så lavt som 53–55 prosent, altså differanser på nesten 40 prosentpoeng.

Ser vi kun på hvor mange som oppgir at en verdi er «svært viktig» (tabell 1, lyse rader), blir variasjonen større, både mellom verdier og mellom landgrupper. Verdien som får størst oppslutning, er vern av barns rettigheter. Andelen som svarer at de synes denne verdien er svært viktig, ligger jevnt over høyt, og verdien kommer ut med høyest andel «svært viktig» for ti av tolv grupper. I andre enden av skalaen finner vi respekt for homofile. For denne verdien er det til dels svært lave andeler som svarer at dette er svært viktig, og verdien kommer ut med lavest andel «svært viktig» for åtte av tolv grupper. Nest etter synet på homofile er verdiene med de laveste andelene «svært viktig» henholdsvis økonomisk og sosial likhet og religionsfrihet.

Hva angår forskjeller mellom landgruppene, er spriket i oppslutning størst for respekt for homofile. Mens 74 prosent blant innvandrere fra Sverige svarer at dette er en svært viktig verdi, gjelder dette kun 24 prosent blant innvandrere fra Polen, altså 50 prosentpoengs forskjell. Minst forskjell i oppslutning finner vi for verdien demokrati, med en maksimal differanse på 19 prosentpoeng.

For noen av verdiene er oppslutningen langt høyere blant enkelte innvandrergupper enn i det representative befolkningsutvalget. For eksempel er det kun halvparten av befolkningsutvalget som mener at økonomisk og sosial likhet er en svært viktig verdi. Blant innvandrere fra Irak, Pakistan og Bosnia ligger derimot andelen på godt over 70 prosent.

Tilsvarende er det 59 prosent i befolkningsutvalget som oppgir at religionsfrihet er svært viktig for dem, mens innvandrere fra Irak og Pakistan og norskfødte barn av innvandrere har andeler på godt over 70 prosent, for de to siste gruppene nærmer andelen seg 80 prosent. Familiesamhold og personlig frihet er også verdier der oppslutningen (målt i andel som svarer «svært viktig») er betydelig høyere i flere av innvandrerguppene enn i det representative befolkningsutvalget.¹⁸

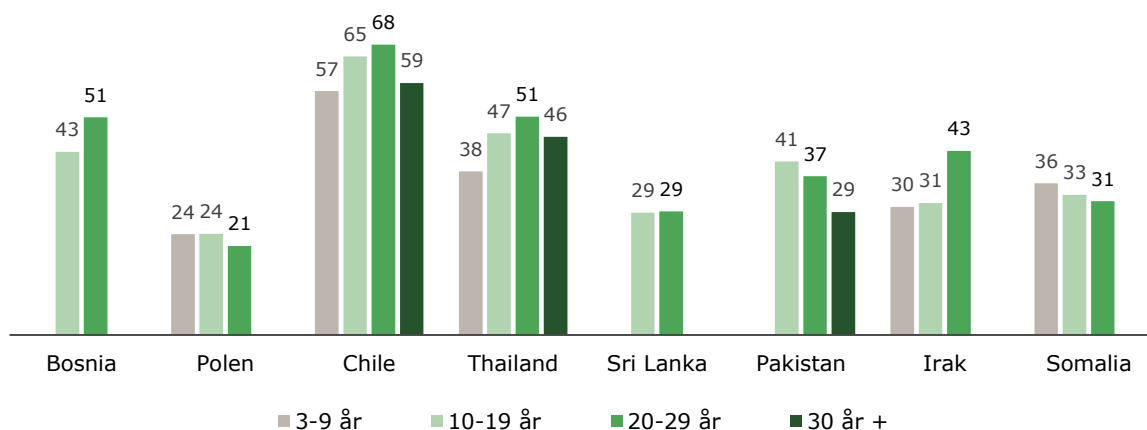
¹⁸ Innvandrere fra Somalia skiller seg ut ved å svare sjeldnere «svært viktig» enn de andre landgruppene. Andelen når aldri over 70 prosent for noen av verdiene i tabell 1.

Tabell 1: Andel som svarer at de anser en verdi som svært viktig (lyse rader) eller som svært eller ganske viktig (grå rader), etter landbakgrunn

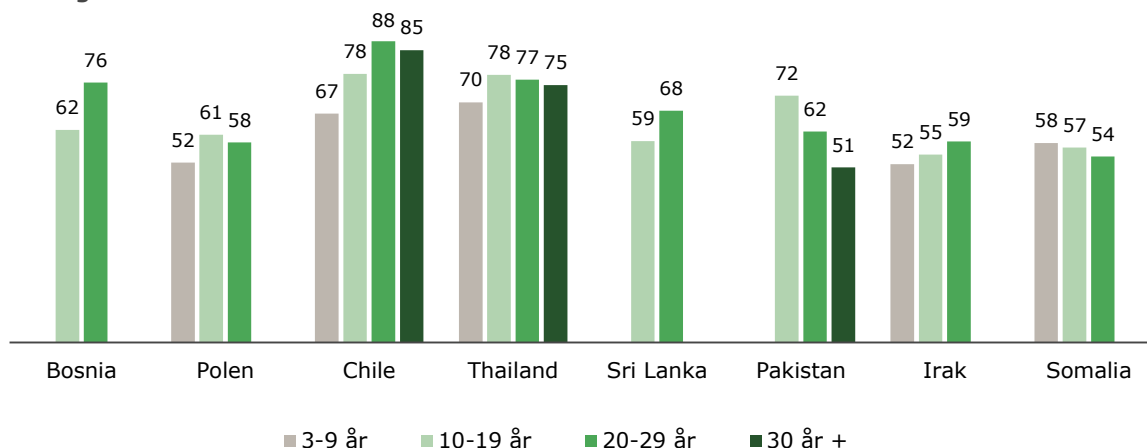
Verdi	Hele befolkningen	Barn av innvandrere	Danmark	Sverige	Bosnia	Polen	Chile	Thailand	Sri Lanka	Pakistan	Irak	Somalia
Økonomisk og sosial likhet	50	64	44	50	73	67	68	52	69	72	75	58
	89	92	82	88	95	93	93	90	96	94	96	88
Religionsfrihet	59	77	63	63	66	54	51	57	50	78	74	65
	89	91	88	82	87	84	77	82	85	92	90	87
Respekt for homofile	63	54	66	74	49	24	64	45	30	35	33	32
	88	76	89	91	72	53	84	74	66	60	55	55
Familiesamhold	64	80	58	62	73	80	76	80	71	68	87	61
	95	98	90	89	93	93	93	92	93	89	96	87
Personlig frihet	71	80	75	77	87	86	81	72	82	69	81	60
	99	98	98	96	98	98	96	93	97	95	96	88
Likestilling mellom kjønnene	75	75	75	83	78	71	80	73	73	60	75	57
	96	95	96	98	96	93	93	94	95	90	95	84
Ytringsfrihet	83	77	83	83	76	75	79	74	76	64	83	56
	98	94	96	96	93	92	94	92	93	91	94	85
Likhet for loven	87	82	84	88	88	87	84	78	77	82	87	65
	98	96	95	96	93	93	95	92	94	92	95	88
Demokrati	88	77	84	85	83	77	79	81	73	80	87	69
	98	96	96	97	97	96	95	95	97	96	98	97
Vern av barns rettigheter	89	88	88	94	90	87	89	83	81	84	88	65
	99	96	98	99	98	97	97	94	98	94	96	90
N	1290	256	264	248	362	348	321	357	211	278	367	228

Respekt for homofile peker seg altså ut som en verdi der enkelte innvandrergupper har et syn som går på tvers av holdningene i befolkningen for øvrig. Vi vil derfor se litt nærmere på hvordan denne verdien varierer med andre forhold. Er det for eksempel tegn til at det foregår en tilvenningsprosess der innvandrere blir mer positivt innstilt til homofile etter å ha bodd i Norge i noen år? Ut fra mønsteret i figur 4a og 4b må vi konkludere med at dette ikke kan være tilfellet i særlig stor grad.

Figur 4a: Andel som mener respekt for homofile er en svært viktig verdi, etter botid og landbakgrunn

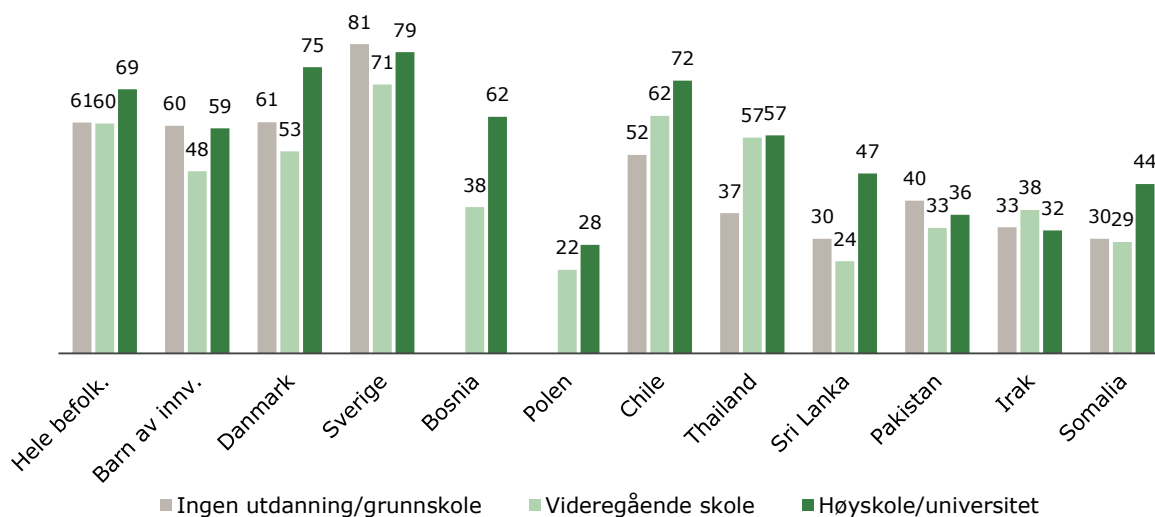
Figur 4b: Andel som mener respekt for homofile er en SVÆRT ELLER GANSKE VIKTIG verdi, etter botid og landbakgrunn

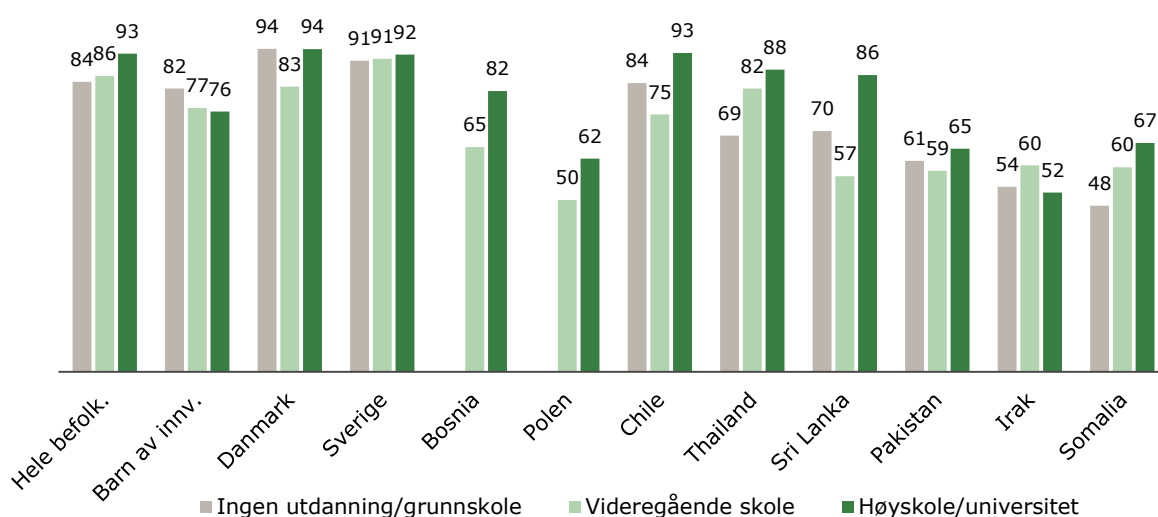
¹ N = 84, 255 (Bosnia), 254, 38, 24 (Polen), 21, 46, 181, 61 (Chile), 60, 159, 94, 28 (Thailand), 63, 114 (Sri Lanka), 64, 78, 104 (Pakistan), 50, 230, 58 (Irak), 31, 125, 48 (Somalia). Der landgrupper mangler søyler for en bestemt botid, er årsaken at basis er på mindre enn 20 personer og det knyttes for høy usikkerhet til resultatet.

Blant innvandrere fra Bosnia, Polen, Chile, Thailand, Sri Lanka og Somalia, samt i det representative befolkningsutvalget, er det en signifikant økt sannsynlighet for å mene at respekt for homofile er en viktig verdi blant personer med universitets- eller høyskoleutdanning sammenliknet med personer som ikke har noen utdanning eller kun grunnskole (enten i figur 5a og/eller i figur 5b). Men heller ikke utdanningsvariabelen har en sterk eller helt entydig sammenheng med synet på homofile.

Figur 5a: Andel som mener respekt for homofile er en SVÆRT VIKTIG verdi, etter utdanning og landbakgrunn

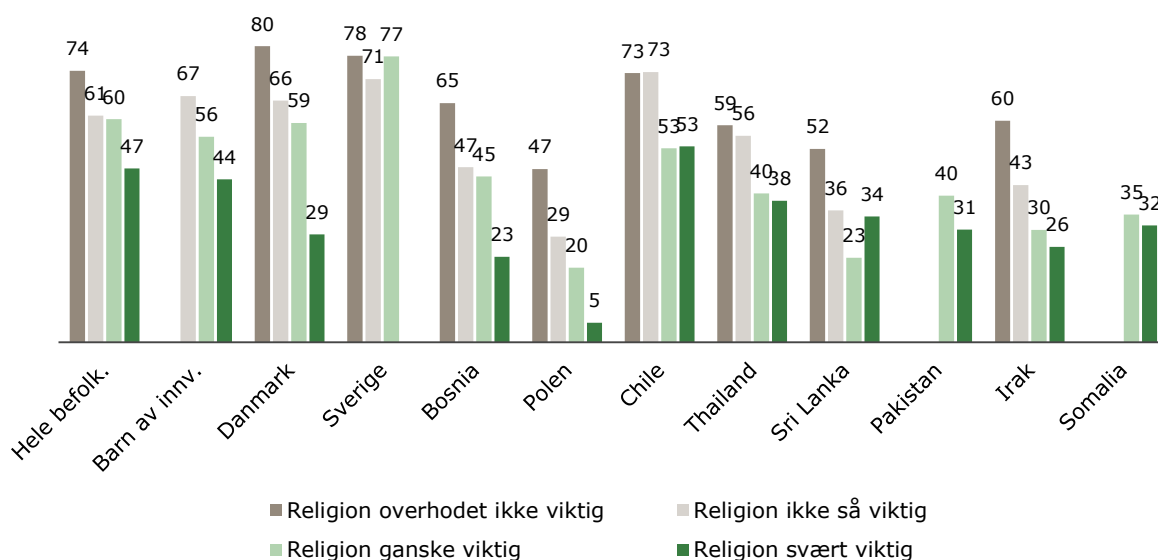
Figur 5b: Andel som mener respekt for homofile er en SVÆRT ELLER GANSKE VIKTIG verdi, etter utdanning og landbakgrunn

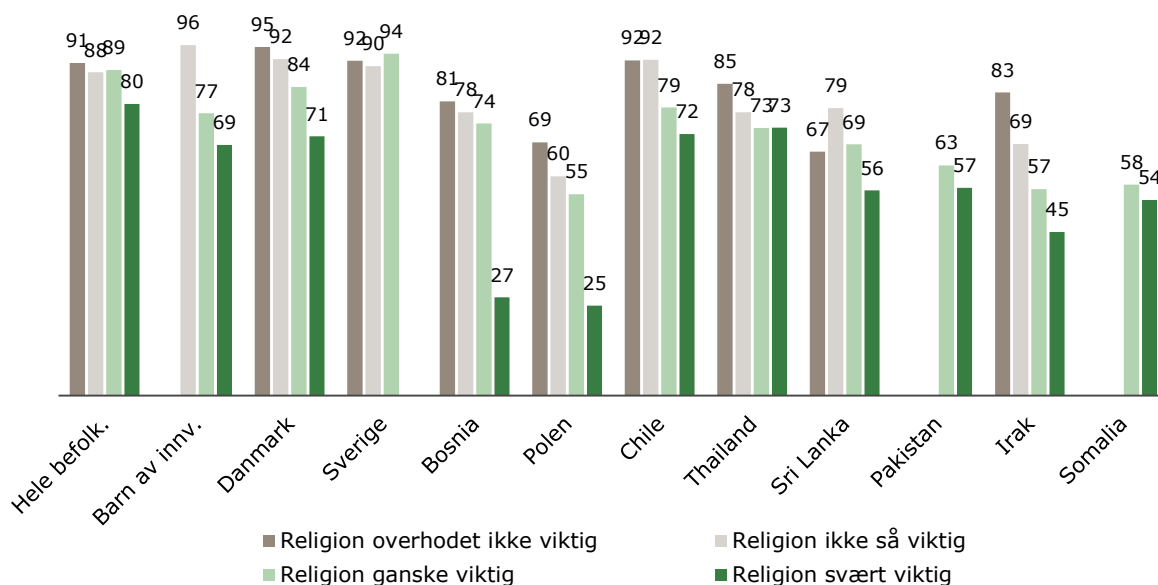
¹ N = 172, 590, 506 (hele befolkningen), 57, 107, 78 (barn av innvandrere), 33, 70, 144 (Danmark), 21, 78, 128 (Sverige), 141, 184 (Bosnia), 192, 116 (Polen), 25, 119, 137 (Chile), 150, 85, 91 (Thailand), 30, 116, 51 (Sri Lanka), 75, 82, 91 (Pakistan), 106, 85, 146 (Irak), 60, 89, 45 (Somalia). Det er mindre enn 20 personer som befinner seg i laveste utdanningskategori i utvalget av innvandrere fra hhv. Bosnia og Polen, derfor vises det ikke noe resultat her.

Variabelen som derimot har en meget sterk sammenheng med holdning til homofile, er grad av religiøsitet. Figur 6a og 6b inkluderer også det representative befolkningsutvalget, norskfødte barn av innvandrere og innvandrere fra Danmark og Sverige. Som vi ser, er innvandrere fra Sverige og Sri Lanka de viktigste unntakene fra en mer eller mindre universell tendens, der andelen som mener at respekt for homofile er en viktig verdi, synker jo større betydning religion spiller i livet. For innvandrere fra Pakistan og Somalia er imidlertid forskjellene mellom de to gruppene med høyest religiøsitet så små at de ikke er signifikante.

Figur 6a: Andel som mener respekt for homofile er en SVÆRT VIKTIG verdi, etter religiøsitet og landbakgrunn

Figur 6b: Andel som mener respekt for homofile er en SVÆRT ELLER GANSKE VIKTIG verdi, etter religiøsitet og landbakgrunn

¹ N = 411, 541, 217, 104 (hele befolkningen), 48, 79, 102 (barn av innvandrere), 86, 113, 32, 24 (Danmark), 107, 101, 31 (Sverige), 108, 133, 78, 26 (Bosnia), 49, 105, 129, 57 (Polen), 85, 97, 80, 49 (Chile), 34, 102, 149, 60 (Thailand), 21, 42, 96, 41 (Sri Lanka), 73, 167 (Pakistan), 35, 61, 92, 163 (Irak), 78, 114 (Somalia). Der landgrupper mangler søyler for en bestemt grad av religiøsitet, er årsaken at basis er på mindre enn 20 personer og det knyttes for høy usikkerhet til resultatet.

En multivariat analyse viser at religiøsitet har sterk sammenheng med synet på homofile, også når det kontrolleres for andre forhold. Personer med høyskole-/universitetsutdanning mener i større grad at respekt for homofile er viktig enn personer med ingen/lav utdanning. Botid har beskjeden betydning, og det er personer med nest lengst botid (20-29 år) som i størst grad oppgir at respekt for homofile er en viktig verdi. Ellers mener eldre personer i mindre grad enn yngre at respekt for homofile er viktig, og menn i mindre grad enn kvinner.¹⁹

Den multivariate analysen viser også at mye av forskjellen mellom innvandrergruppene skyldes at de skiller seg fra hverandre på disse andre variablene.

Vi har også gjort tilsvarende multivariate analyser av tilslutningen til religionsfrihet, yringsfrihet og likestilling mellom kjønnene.²⁰

For religionsfrihet går det et skille mellom de fire muslimske og de fire ikke-muslimske landene som er med i analysen. Innvandrere fra Somalia, Irak, Pakistan og Bosnia mener i større grad enn innvandrere fra Polen, Chile, Thailand og Sri Lanka at religionsfrihet er en viktig verdi. I tillegg har grad av religiøsitet en sterk effekt, der det er de mest religiøse som er mest positive til religionsfrihet.

For yringsfrihet ser vi at støtten er lavest blant innvandrere fra Somalia og Pakistan. Samtidig er innvandrere fra Irak den gruppen som er mest positiv. Sannsynligheten for å mene at yringsfrihet er en viktig verdi, øker med høyere utdanningsnivå, mens den synker med lang botid (dvs. personer som har bodd mer enn 30 år i Norge, er signifikant mindre positive til yringsfrihet enn personer med en botid på under ti år).

For siste verdi, likestilling, skiller innvandrere fra Polen, Somalia og Pakistan seg ut ved mindre støtte. De to siste gruppene er fremdeles signifikant mindre positive til likestilling også etter at det er kontrollert for religiøsitet, utdanningsnivå, kjønn etc. Ellers innebærer lav (manglende) religiøsitet økt sannsynlighet for å mene at likestilling mellom kjønnene er en viktig verdi, sammenliknet med høy religiøsitet, og det samme gjelder høyskole-/universitetsutdanning sammenliknet med ingen/ grunnskoleutdanning. Kvinner er dessuten mer positive til likestilling enn menn.

¹⁹ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 10)

²⁰ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 11)

SYN PÅ ANDRE RELIGIONER

Sterke fordommer mellom religiøse grupper vil være til hinder for å skape et samfunn der mennesker skal kunne leve godt sammen til tross for ulik religiøs tilknytning. I hvilken grad avdekker barometeret tegn til at det eksisterer negative holdninger til andre individer på bakgrunn av religion?

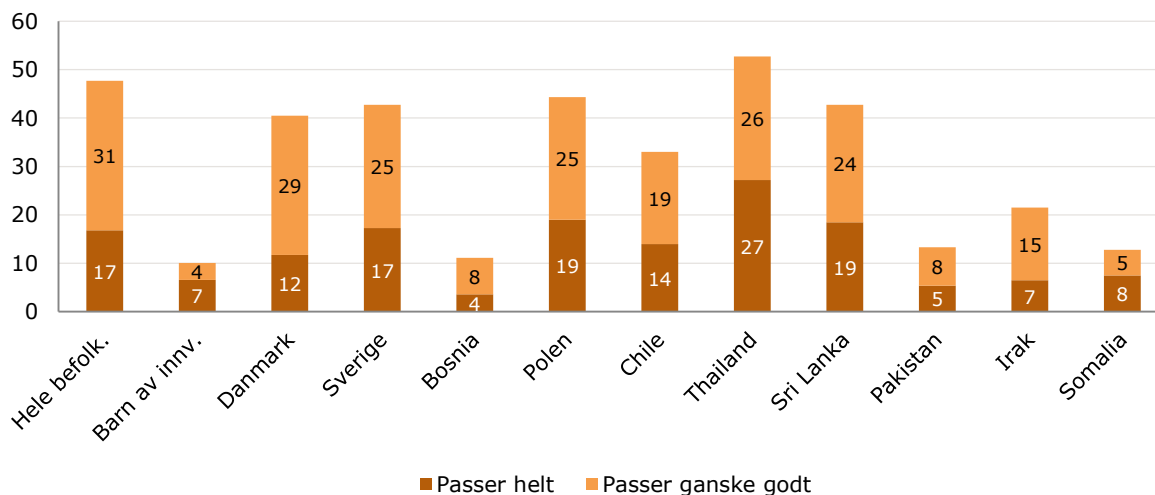
Undersøkelsen inneholder en spørsmålsserie der respondentene blir spurt om de er skeptiske til personer med muslimsk tro, jødisk tro eller kristen tro, i tillegg til om man er generelt skeptisk til religiøse personer eller til personer som ikke er religiøse. For de tre nevnte religionene er det klart flest som oppgir å være skeptiske til muslimer (figur 7a). Ikke overraskende går det et skille her mellom innvandrere fra ikke-muslimske land og befolkningen generelt på den ene siden, og innvandrere fra muslimske land og norskfødte barn av innvandrere på den andre. I første gruppe varierer andelen skeptiske fra en tredjedel blant innvandrere fra Chile, til over halvparten blant innvandrere fra Thailand. Befolkningsutvalget ligger også høyt med en andel på litt under halvparten. Blant gruppene med muslimsk tilknytning er den skeptiske andelen størst blant innvandrere fra Irak, med 22 prosent, mens de andre gruppene ligger på mellom 11 og 13 prosent skeptiske.

Innvandrere fra muslimske land og norskfødte barn av innvandrere har omtrent like mange som svarer at de er skeptiske til personer med jødisk tro, som oppga at de var skeptiske til personer med muslimsk tro (figur 7b). Forskjellene mellom landgruppene er imidlertid mye mindre for synet på personer med jødisk tro, ettersom de ikke-muslimske landgruppene er langt mindre skeptiske her enn når spørsmålet gjaldt personer med muslimsk tro. Men landgruppene med muslimsk tilknytning er fremdeles de minst skeptiske (alle fem land er blant de seks der færrest oppgir å være skeptiske). Høyest andel skeptiske, på ca. en fjerdedel, finner vi blant innvandrere fra Sverige, Polen, Chile, Thailand og Sri Lanka, samt i befolkningsutvalget.

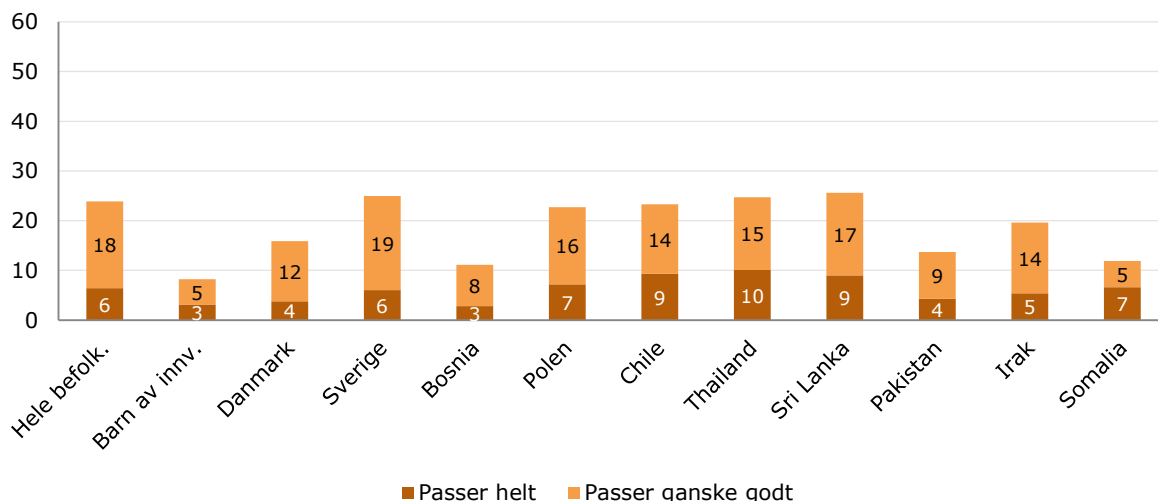
For synet på personer med kristen tro er andelen skeptiske enda noe lavere (figur 7c). Også her er innvandrere fra muslimske land og barn av innvandrere blant de minst skeptiske.

I figur 7d og 7e ser vi at det er langt vanligere å svare at man er generelt skeptisk til religiøse personer, enn at man er skeptisk til personer som ikke er religiøse, i alle landgrupper. Innvandrere fra Sri Lanka har den høyeste andelen skeptiske i begge figurene.

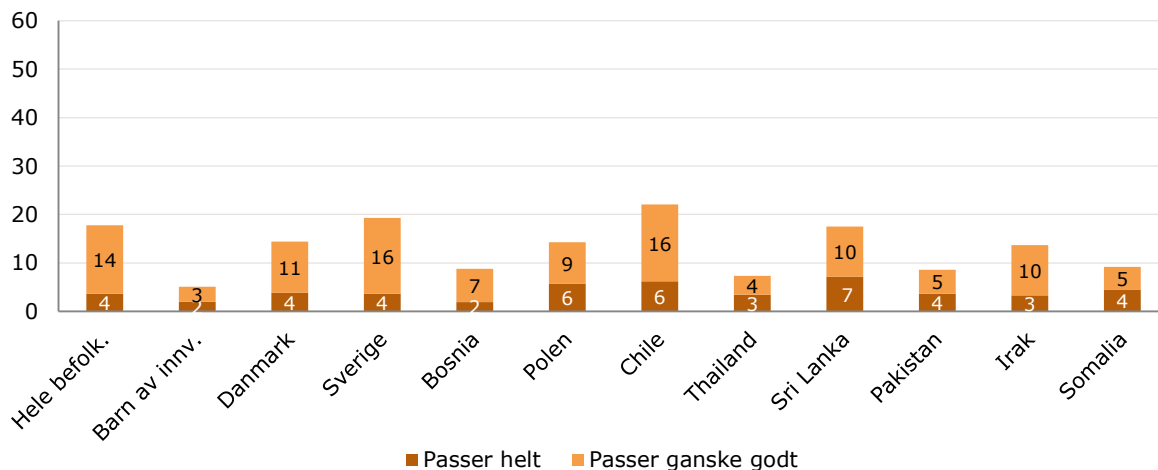
Figur 7a: Andel som støtter utsagnet "Jeg er skeptisk til personer med muslimsk tro", etter landbakgrunn

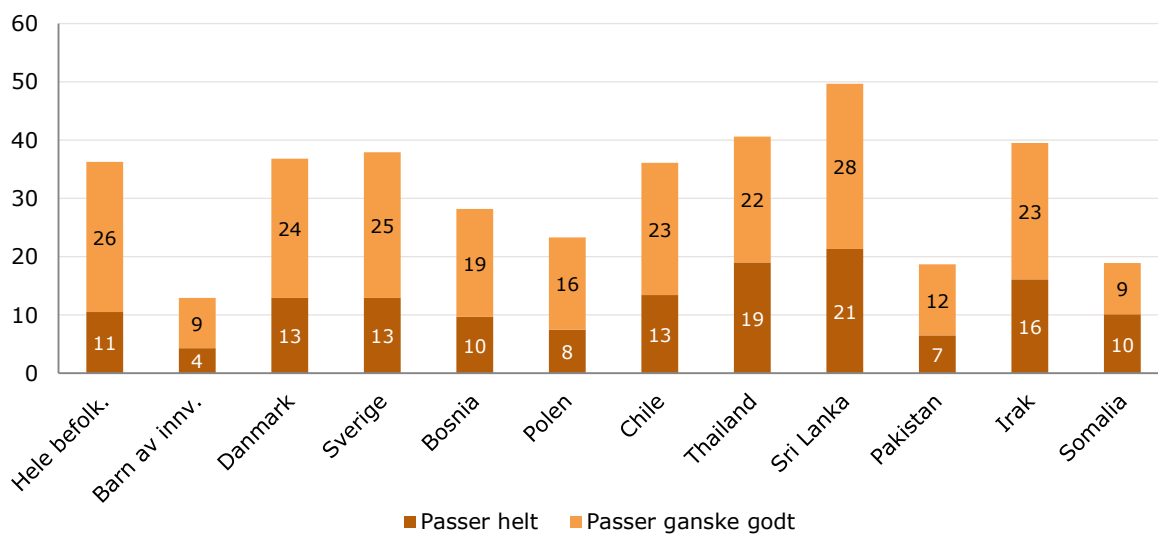
Figur 7b: Andel som støtter utsagnet "Jeg er skeptisk til personer med jødisk tro", etter landbakgrunn

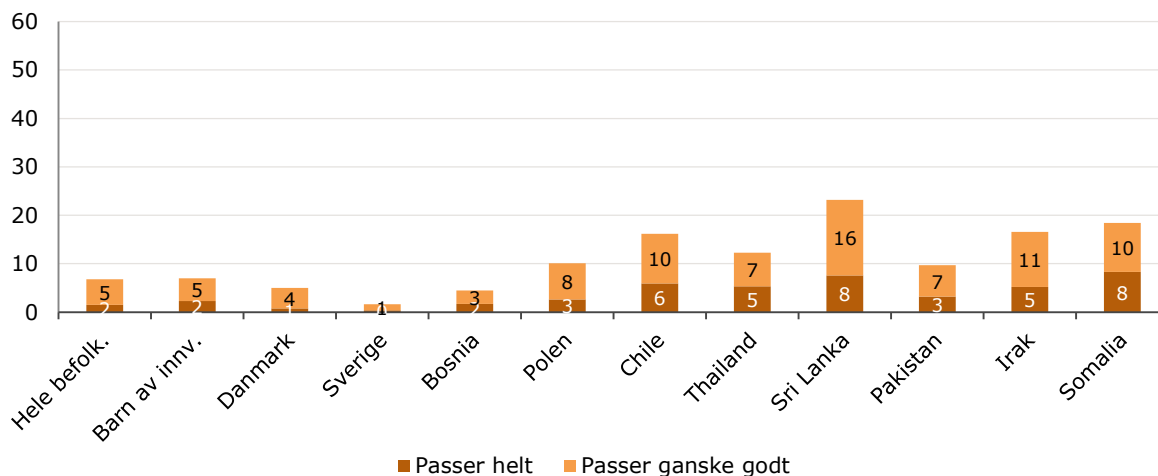
Figur 7c: Andel som støtter utsagnet "Jeg er skeptisk til personer med kristen tro", etter landbakgrunn

Figur 7d: Andel som støtter utsagnet "Jeg er generelt skeptisk til religiøse personer", etter landbakgrunn

Figur 7e: Andel som støtter utsagnet "Jeg er skeptisk til personer som ikke er religiøse", etter landbakgrunn

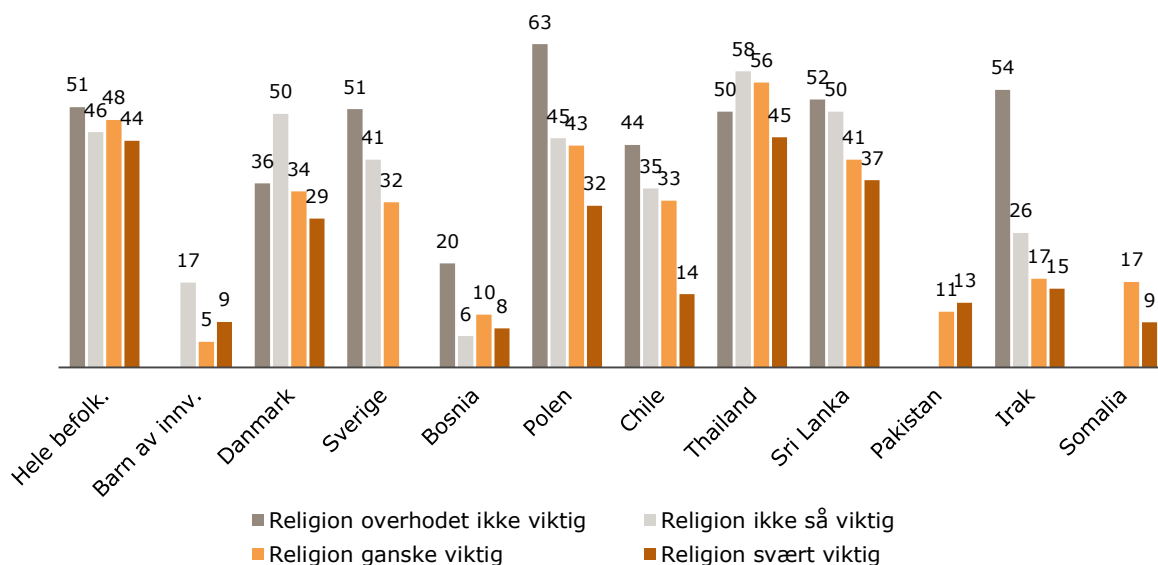
¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Over en femtedel blant innvandrere fra Irak svarte at de var skeptiske til personer med muslimsk tro. I figur 8a ser vi hvordan denne holdningen henger klart sammen med egen religiøsitet, og hvor særlig de som svarer at religion overhodet ikke er viktig i livet deres, har en høy andel skeptiske. I de andre gruppene med muslimsk tilknytning, med unntak av Pakistan, er det også en tendens i denne retningen, om ikke like sterk (og for Somalia, heller ikke signifikant).

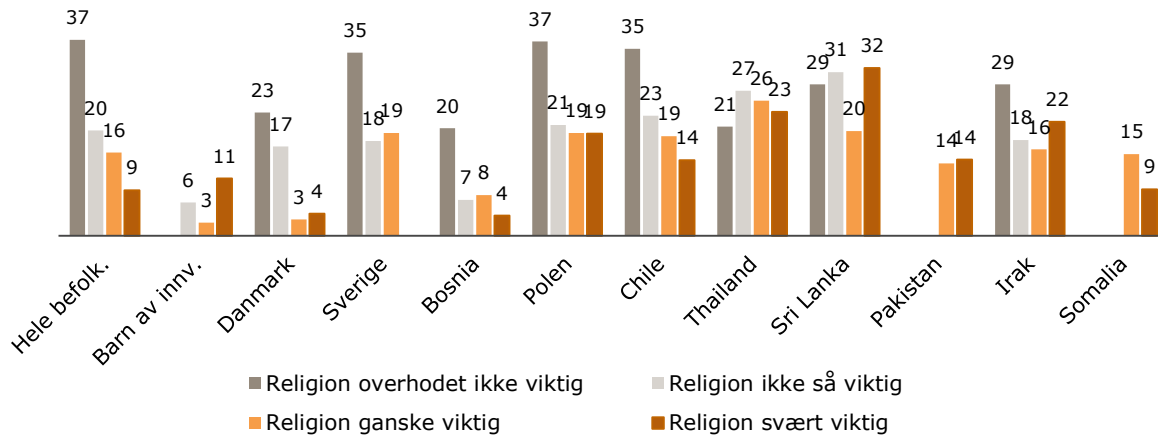
I flere av de ikke-muslimske landgruppene er det også de minst religiøse som oftest oppgir å være skeptiske til personer med muslimsk tro. Dette gjelder klart for innvandrere fra Sverige, Polen og Chile. Mønsteret går dessuten tydelig i denne retningen for Sri Lanka, selv om forskjellen mellom yttergruppene ikke er signifikant pga. svært lave baser. For innvandrere fra Danmark og Thailand er sammenhengen mellom religiøsitet og synet på muslimer ikke lineær, og likeså i det representative befolkningsutvalget.

I landgruppene der kristendom (protestantisme eller katolisisme) er dominerende religion (dvs. Sverige, Danmark, Polen, Chile og det representative befolkningsutvalget), innebærer økende religiøsitet at man er mindre skeptisk til personer med jødisk tro (figur 8b). For de andre landgruppene ser dette ut til å stemme i mindre grad, med et unntak for innvandrere fra Bosnia. Irak og Somalia har en viss tendens i denne retningen, men som er for svak til å være signifikant.

Figur 8a: Andel skeptiske til personer med muslimsk tro, etter religiøsitet og landbakgrunn

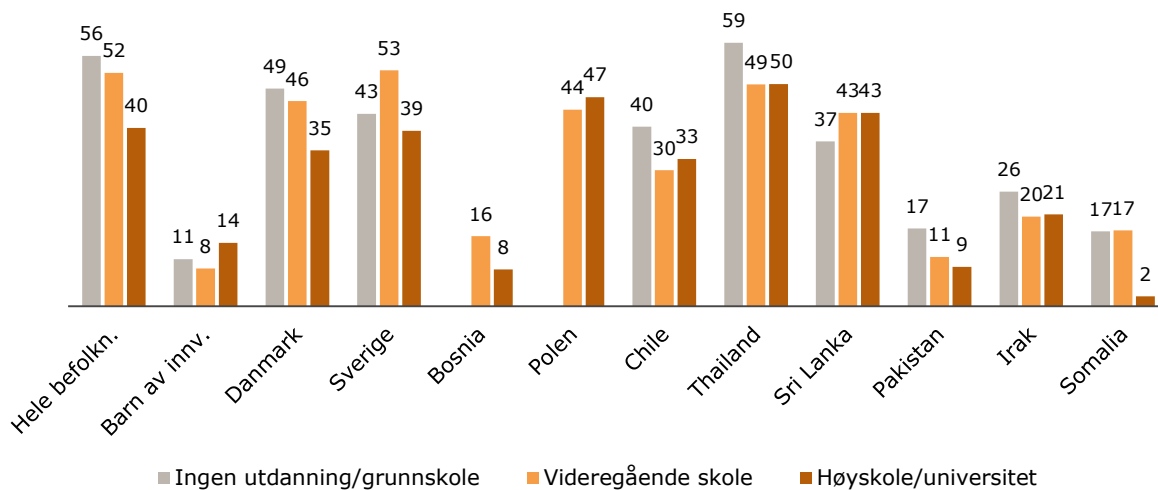
Figur 8b: Andel skeptiske til personer med jødisk tro, etter religiøsitet og landbakgrunn

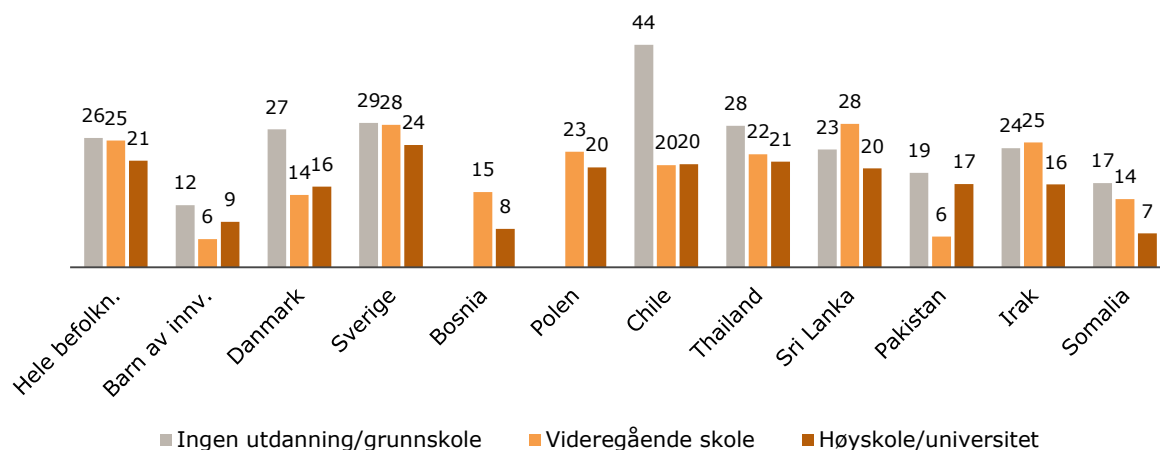
¹ N = 411, 541, 217, 104 (hele befolkningen), 48, 79, 102 (barn av innvandrere), 86, 113, 32, 24 (Danmark), 107, 101, 31 (Sverige), 108, 133, 78, 26 (Bosnia), 49, 105, 129, 57 (Polen), 85, 97, 80, 49 (Chile), 34, 102, 149, 60 (Thailand), 21, 42, 96, 41 (Sri Lanka), 73, 167 (Pakistan), 35, 61, 92, 163 (Irak), 78, 114 (Somalia). Der landgrupper mangler søyler for en bestemt grad av religiøsitet, er årsaken at basis er på mindre enn 20 personer og det knyttes for høy usikkerhet til resultatet.

Sammenhengen mellom utdanning og synet på personer med muslimsk og jødisk tro er ikke veldig sterk (figur 9a og 9b). I det representative befolkningsutvalget, og blant innvandrere fra Bosnia og Somalia, er det en signifikant reduksjon i andelen som svarer at de er skeptiske til personer med muslimsk tro med økende utdanningsnivå, og det samme gjelder for innvandrere fra Bosnia, Somalia og Chile i synet på personer med jødisk tro. I de andre landgruppene er sammenhengen ikke signifikant, og som vi ser, til dels heller ikke lineær.

Figur 9a: Andel skeptiske til personer med muslimsk tro, etter utdanning og landbakgrunn

Figur 9b: Andel skeptiske til personer med jødisk tro, etter utdanning og landbakgrunn

¹ N = 172, 590, 506 (hele befolkningen), 57, 107, 78 (barn av innvandrere), 33, 70, 144 (Danmark), 21, 78, 128 (Sverige), 141, 184 (Bosnia), 192, 116 (Polen), 25, 119, 137 (Chile), 150, 85, 91 (Thailand), 30, 116, 51 (Sri Lanka), 75, 82, 91 (Pakistan), 106, 85, 146 (Irak), 60, 89, 45 (Somalia). Det er mindre enn 20 personer som befinner seg i laveste utdanningskategori i utvalget av innvandrere fra hhv. Bosnia og Polen, derfor vises det ikke noe resultat her.

En multivariat analyse viser at lavere religiøsitet går sammen med større skepsis til personer med muslimsk tro: Jo mindre religiøs, desto større skepsis. Tendensen gjelder både i landgrupper uten muslimsk tilknytning og landgrupper med muslimsk tilknytning. Vi ser også at høyskole-/universitetsutdanning har positiv effekt på oppfatningen av muslimer. Derimot har alder og kjønn liten betydning for synet på muslimer i gruppen av respondenter med muslimsk tilknytning, mens i gruppen uten muslimsk tilknytning er kvinner mer positive enn menn og personer under 30 år mer positive enn eldre aldersgrupper²¹.

I en tilsvarende analyse av oppfatning av personer med jødisk tro er mønsteret svært likt: Lavere religiøsitet betyr økt skepsis, og dette gjelder også her både i gruppen av respondenter uten muslimsk tilknytning og i gruppen med muslimsk tilknytning. Effekten er imidlertid noe svakere blant sistnevnte; her er det kun personer som svarer at religion overhodet ikke er viktig, som skiller seg signifikant fra personer som svarer at religion er svært viktig. Høyere utdanning har positiv effekt i begge analysene, og mens yngre personer er mer positive til personer med jødisk tro enn eldre personer og kvinner mer enn menn i gruppen uten muslimsk tilknytning, gjelder dette ikke for respondenter med muslimsk tilknytning²².

Figur 10 og 11 viser respondentenes oppfatning av personer med muslimsk og jødisk tro i sammenheng, og sett opp mot egen religiøsitet, for henholdsvis landgruppene uten muslimsk tilknytning og landgruppene med muslimsk tilknytning.

I figur 10 går det tydelig fram hvordan respondenter fra ikke-muslimske landgrupper som oppgir å være skeptiske til personer med jødisk tro, i stor grad svarer det samme for personer med muslimsk tro, slik at andelen som kun sier de er skeptiske til personer med jødisk tro, gjennomgående er svært lav – i alle landgruppene og uavhengig av egen religiøsitet. Andelen som kun oppgir at de er skeptiske til personer med muslimsk tro, ligger jevnt over mye høyere, en nødvendig konsekvens av at det var langt flere som sa de var skeptiske til personer med denne religionen i alle disse landgruppene.

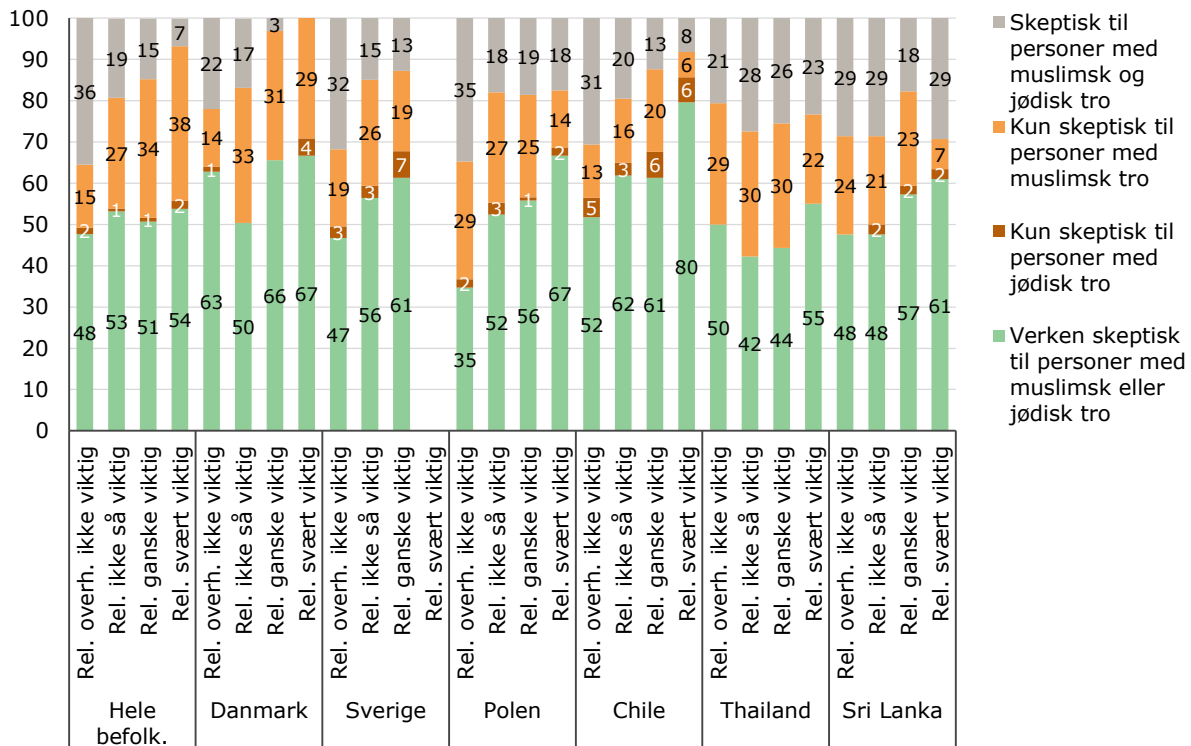
Vi ser videre at andelen som kun er skeptiske til personer med jødisk tro, varierer lite med respondentenes egen religiøsitet. Andelen som kun er skeptiske til personer med muslimsk tro, varierer på den annen side en god del med religiøsitet, men mønsteret er svært ulikt innenfor de enkelte landgruppene, og i de fleste tilfeller ikke lineært. Den sterke sammenhengen mellom grad av religiøsitet og synet på muslimer og jøder (jo mindre religiøs, jo mindre positivt syn) som kom fram for landgruppene uten muslimsk tilknytning i figur 5 og 6, skyldes altså at personer som selv er lite religiøse, langt oftere er skeptiske til BÅDE personer med muslimsk og jødisk tro enn personer som er sterkt

²¹ Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 12)

²² Se regresjonstabell i vedlegg (tabell 13)

religiøse. Vi ser at denne andelen synker betydelig med økende religiøsitet i alle grupper bortsett fra innvandrere fra Sri Lanka og Thailand.

Figur 10: Syn på personer med muslimsk og jødisk tro, etter religiøsitet og landbakgrunn. Ikke-muslimske landgrupper

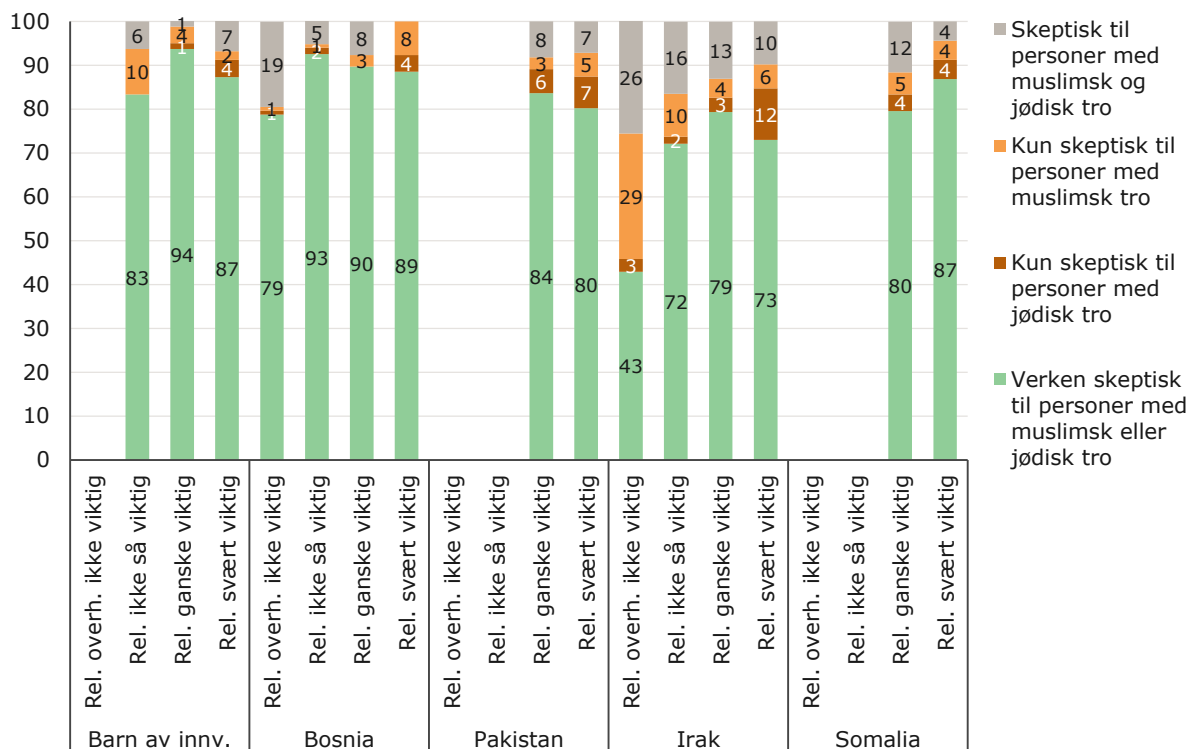

¹ N = 411, 541, 217, 104 (hele befolkningen), 86, 113, 32, 24 (Danmark), 107, 101, 31 (Sverige), 49, 105, 129, 57 (Polen), 85, 97, 80, 49 (Chile), 34, 102, 149, 60 (Thailand), 21, 42, 96, 41 (Sri Lanka). I utvalget av innvandrere fra Sverige er det mindre enn 20 personer som svarer at religion er svært viktig i livet deres, derfor vises det ikke noe resultat her.

For landgruppene med muslimsk tilknytning er det også relativt uvanlig å kun oppgi at man er skeptisk til personer med jødisk tro – eneste gruppe som har en andel av en viss størrelse (på 12 prosent), er svært religiøse innvandrere fra Irak (figur 11). Andelen som kun svarer at de er skeptiske til personer med muslimsk tro, er atskillig lavere enn i den foregående figuren, naturlig nok, ettersom det i de muslimske landgruppene er færre som er skeptiske til personer med muslimsk tro generelt – gruppen med en andel av en viss størrelse her (på 29 prosent) finner vi igjen blant innvandrere fra Irak, denne gangen blant de med lavest religiøsitet.

Sammenhengen mellom grad av religiøsitet og synet på jøder skyldes også i disse landgruppene at personer med lav religiøsitet oftere er skeptiske både til personer med muslimsk og jødisk tro (for andelen som kun er skeptiske til personer med jødisk tro, er det tilløp til en motsatt tendens, men som er for svak til å være signifikant). For synet på muslimer skyldes sammenhengen derimot en kombinasjon av at de med lav religiøsitet oftere er skeptiske til personer som hører til begge religionene, og at de er mer skeptiske kun til personer med muslimsk tro (det siste gjelder i første rekke for innvandrere fra Irak).

Figur 11: Syn på personer med muslimsk og jødisk tro, etter religiøsitet og landbakgrunn. Muslimske landgrupper

¹ N = 48, 79, 102 (barn av innvandrere), 108, 133, 78, 26 (Bosnia), 73, 167 (Pakistan), 35, 61, 92, 163 (Irak), 78, 114 (Somalia). Der landgrupper mangler søyler for en bestemt grad av religiøsitet, er årsaken at basis er på mindre enn 20 personer og det knyttes for høy usikkerhet til resultatet.

HOLDNING TIL Å FÅ SVIGERBARN MED ANNEN RELIGIØS BAKGRUNN

Barometeret inneholder også en spørsmålsserie om hvordan man stiller seg til å få et svigerbarn tilhørende ulike religioner: «Dersom jeg hadde et barn som ønsket å gifte seg med en person med følgende religion, ville jeg sett på dette som ... positivt, negativt, uten betydning, vet ikke.» Svarene som gis, viser at når spørsmålet gjelder et svigerbarn som tilhører den dominerende religionen i landet man kommer fra, stiller det store flertallet seg enten positive eller nøytrale (dvs. svarer «uten betydning»), og svært få er negative. Når det er snakk om svigerbarn med andre religioner, er det derimot til dels mange som er negative (figur 12a–12e).

I de ikke-muslimske landgruppene blir et potensielt svigerbarn med muslimsk tro møtt med svært stor skepsis. Andelen som svarer at de ville sett på det som negativt dersom ens barn ønsket å gifte seg med en person med muslimsk tro, er høyest i det representative befolkningsutvalget, med 58 prosent, og lavest blant innvandrere fra Sri Lanka, med 38 prosent. En god del færre oppfatter det som negativt å få et svigerbarn med jødisk, buddhistisk eller hinduistisk tro i disse landgruppene, mens nesten ingen ser det som negativt å skulle få et svigerbarn med kristen tro. For siste spørsmål har innvandrere fra Thailand og Sri Lanka like lave andeler som de kristne landgruppene, og dessuten like lave andeler som når det er snakk om «egen» religion (hhv. buddhistisk og hinduistisk tro).

I de muslimske landgruppene er man mest negativ til å få svigerbarn med jødisk, hinduistisk eller buddhistisk tro. Innvandrere fra Pakistan har den høyeste andelen negative for alle tre religioner, innvandrere fra Bosnia den laveste. De fleste gruppene er langt mindre skeptiske når det er snakk om et svigerbarn med kristen tro, med unntak av innvandrere fra Pakistan, som også her har en høy andel negative. Svært få er negative til å få et svigerbarn med muslimsk tro, imidlertid skiller innvandrere fra Irak og norskfødte barn av innvandrere seg ut med noe høyere andeler. For barn av innvandrere er

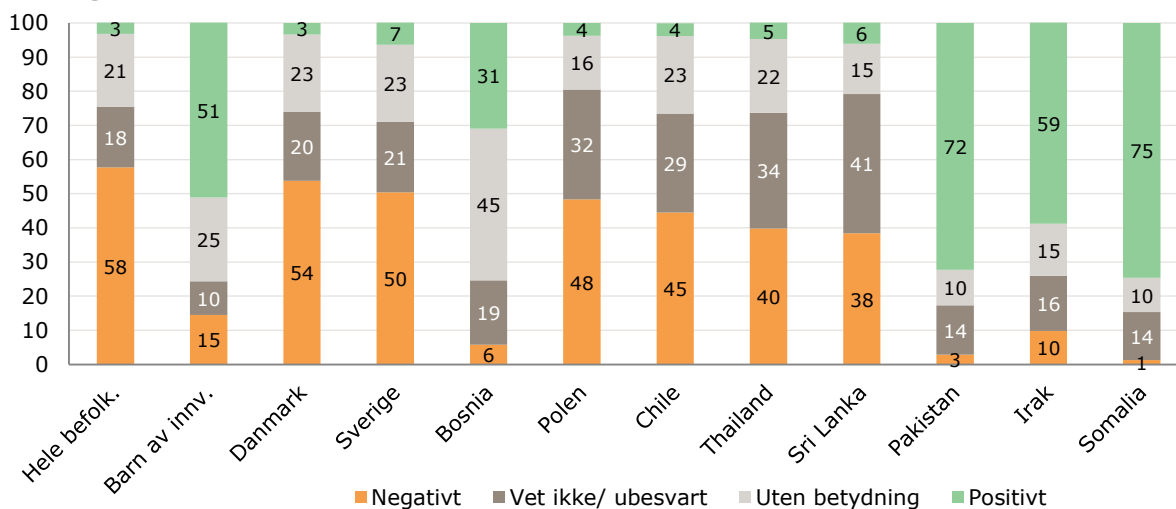
andelen negative omtrent like stor (liten) enten spørsmålet dreier seg om svigerbarn med kristen tro eller muslimsk tro.

For alle landgruppene sett under ett skiller innvandrere fra Bosnia seg klart ut som den gruppen der religion ser ut til å spille minst rolle i vurderingen av svigerbarn: Andelen som er negative, er relativt liten uansett hvilken religion det spørres om.

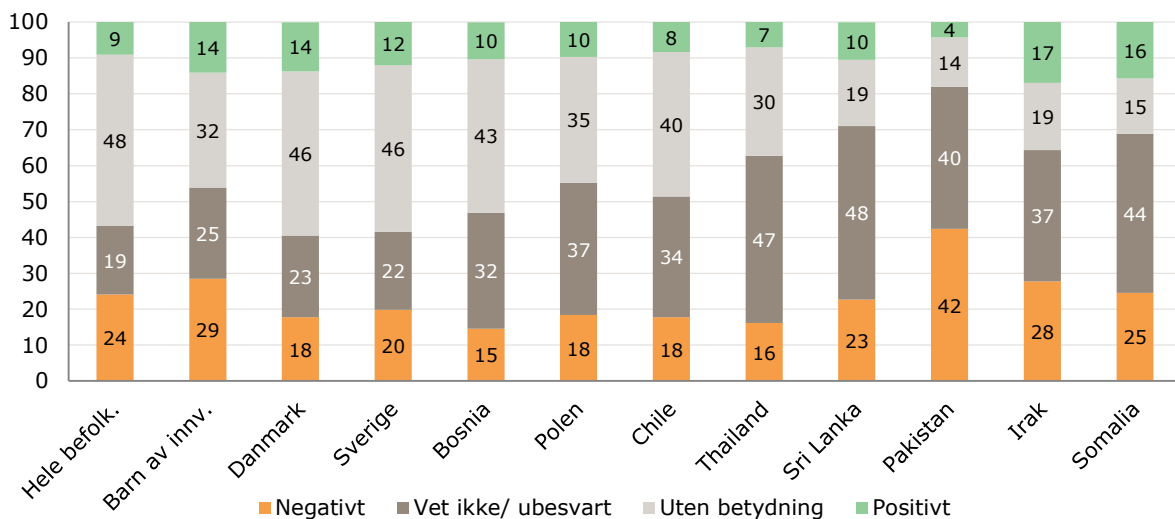
Hvis vi sammenlikner andelene som svarer at de er negative til svigerbarn med muslimsk, jødisk eller kristen tro i de ulike landgruppene i figur 12a-12c, med andelene som sa de var skeptiske til personer med muslimsk, jødisk eller kristen tro i figur 7a-7c, trer det fram et tydelig mønster. For landgruppene med kristen og muslimsk tilknytning er det slik at når det er snakk om personer med «egen» tro (altså hhv. kristen eller muslimsk tro), gis det oftere uttrykk for negative holdninger på det generelle spørsmålet om skepsis enn på spørsmålet om potensielle svigerbarn (ni av ti differanser er signifikante, alle går i denne retningen). For begge gruppene er forholdet motsatt når spørsmålene gjelder personer med den andre gruppens tro – holdningene er da oftere negative for spørsmålet om svigerbarn enn for det generelle spørsmålet om skepsis (syv av ti differanser er signifikante, alle går i denne retningen). Landgruppene med muslimsk tilknytning er også mer negative til svigerbarn med jødisk tro enn de er til personer med jødisk tro generelt, mens landgruppene med kristen tilknytning stort sett har små og ikke signifikante forskjeller mellom de to spørsmålene når det er snakk om personer med jødisk tro.

At vi finner en tendens til at respondentene er mer tilbøyelige til å uttrykke skepsis overfor personer tilhørende andre religioner når det er snakk om å få vedkommende som et familiemedlem, enn som en vurdering av gruppen generelt, virker ikke urimelig. Tendensen til at respondentene oftere er negative til personer som tilhører egen religion på det generelle spørsmålet, enn spørsmålet om potensielle svigerbarn, kan skyldes at man i det første tilfellet gir uttrykk for en generell skepsis til religion og religiøse personer som inkluderer «egen» religion, mens man mer tenker på religion som kultur i det siste spørsmålet, og at det er ønskelig med svigerbarn som tilhører egen kultur.

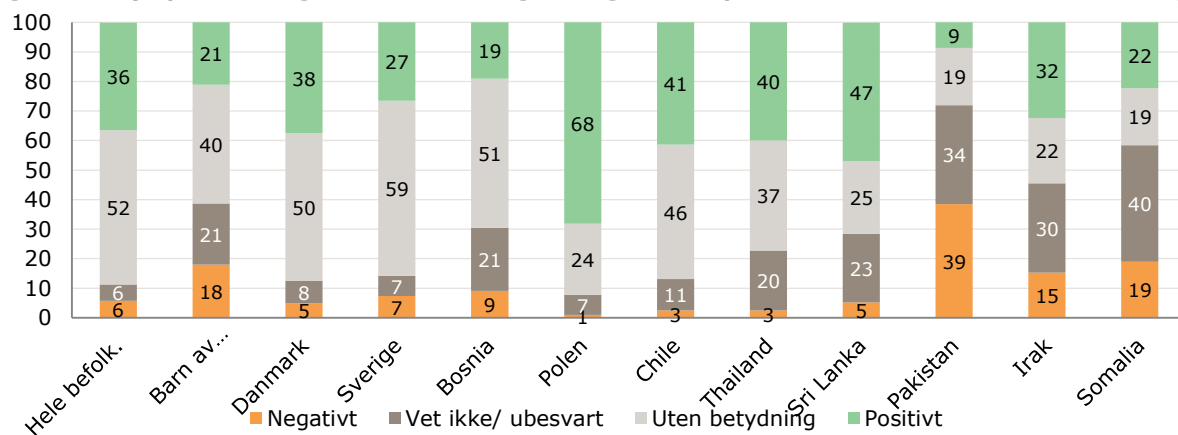
Figur 12a: Syn på at ens eget barn ønsker å gifte seg med en person med muslimsk tro, etter landbakgrunn

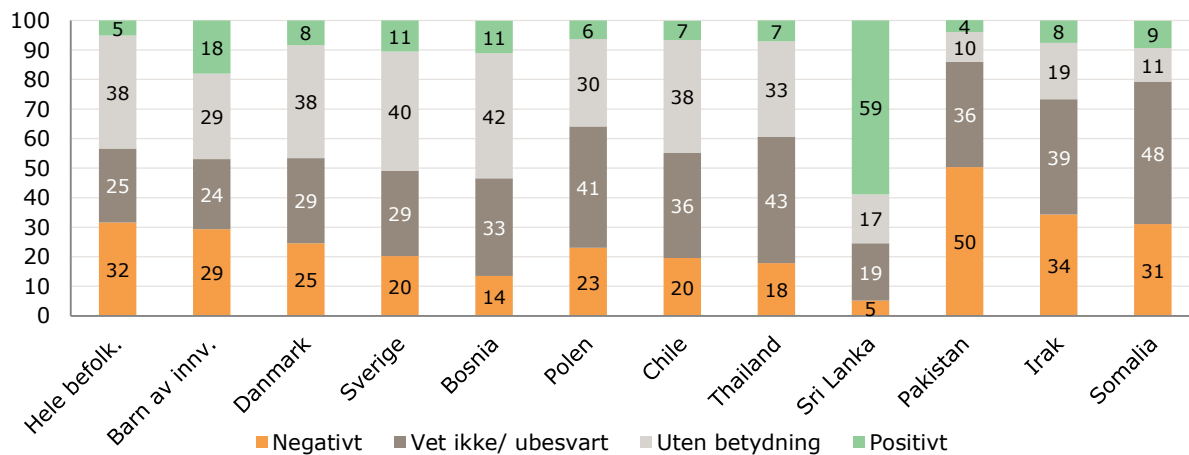
Figur 12b: Syn på at ens eget barn ønsker å gifte seg med en person med jødisk tro, etter landbakgrunn

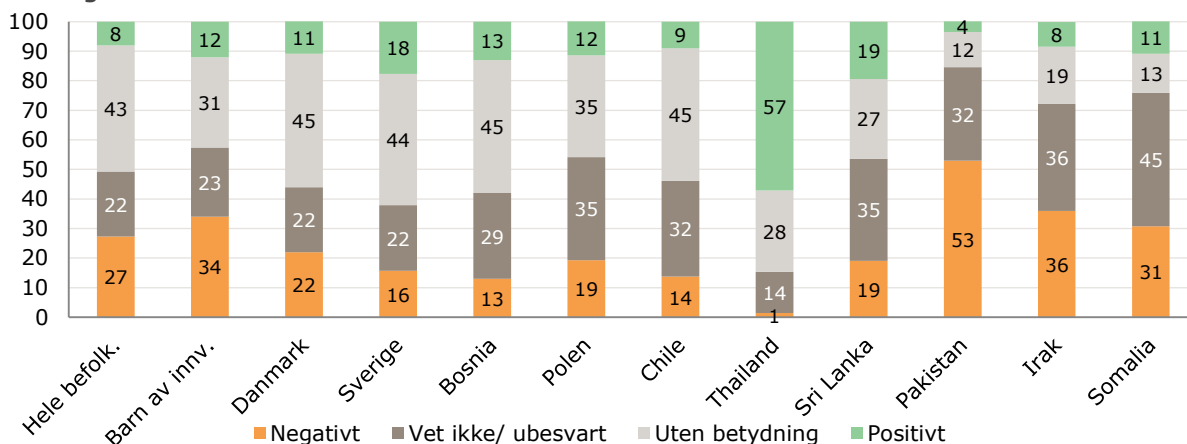
Figur 12c: Syn på at ens eget barn ønsker å gifte seg med en person med kristen tro, etter landbakgrunn

Figur 12d: Syn på at ens eget barn ønsker å gifte seg med en person med hinduistisk tro, etter landbakgrunn

Figur 12e: Syn på at ens eget barn ønsker å gifte seg med en person med buddhistisk tro, etter landbakgrunn

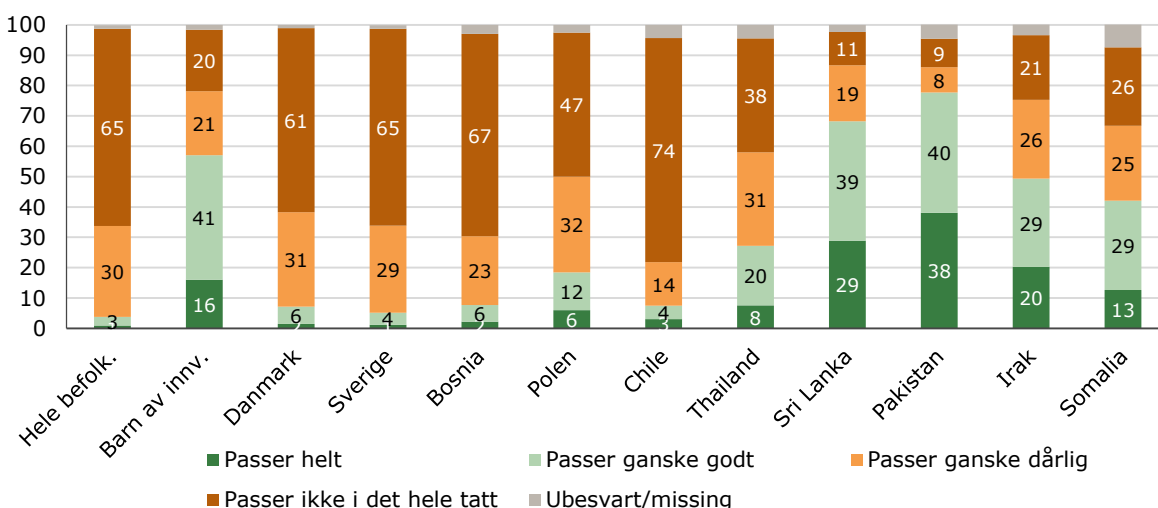

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

SYN PÅ OM FORELDRE BØR ENGASJERE SEG I BARNAS VALG AV EKTEFELLE

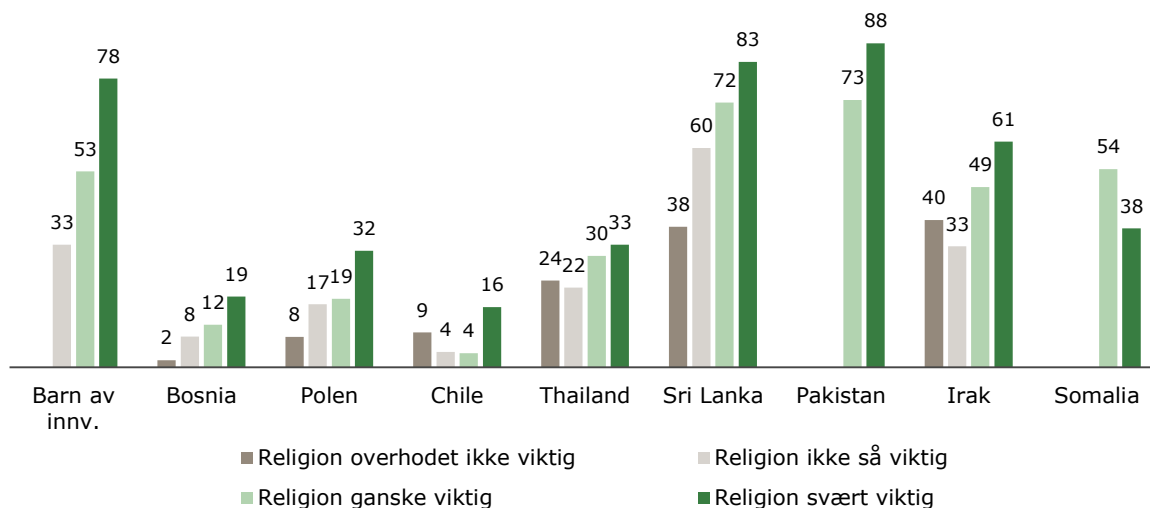
Det er store forskjeller mellom gruppene i synet på om foreldre bør engasjere seg aktivt for å finne en egnet ektefelle for sine barn. I hele befolkningen er det kun fire prosent som mener dette er positivt, mot nær 80 prosent blant innvandrere fra Pakistan (figur 13). Også blant innvandrere fra Sri Lanka og norskfødte barn av innvandrere er det mange som er positive til foreldres engasjement i å finne ektefelle for sine barn, henholdsvis 68 og 57 prosent, mens tilsvarende andeler for innvandrere fra Irak og Somalia er 49 og 42 prosent. Færrest positive finner vi blant innvandrere fra Bosnia, Danmark, Chile og Sverige; mellom 8 og 5 prosent.

Figur 13: Det er positivt at foreldre engasjerer seg aktivt for å finne en egnet ektefelle for sine barn

¹ N = 1290 (hele befolkningen), 256 (barn av innvandrere), 264 (Danmark), 248 (Sverige), 362 (Bosnia), 348 (Polen), 321 (Chile), 357 (Thailand), 211 (Sri Lanka), 278 (Pakistan), 367 (Irak), 228 (Somalia).

Figur 14: Andel som mener det er positivt at foreldre engasjerer seg aktivt for å finne en egnet ektefelle for sine barn (passer helt/ganske godt), etter religiøsitet og landbakgrunn

¹ N = 48, 79, 102 (barn av innvandrere), 108, 133, 78, 26 (Bosnia), 49, 105, 129, 57 (Polen), 85, 97, 80, 49 (Chile), 34, 102, 149, 60 (Thailand), 21, 42, 96, 41 (Sri Lanka), 73, 167 (Pakistan), 35, 61, 92, 163 (Irak), 78, 114 (Somalia). Der landgrupper mangler søyler for en bestemt grad av religiøsitet, er årsaken at basis er på mindre enn 20 personer og det knyttes for høy usikkerhet til resultatet.

I de fleste gruppene er det en sterk sammenheng mellom grad av religiøsitet og synet på om foreldre bør engasjere seg i å finne ektefelle for barna sine: Sterkt religiøse personer er mer tilbøyelige til å støtte påstanden enn mindre religiøse personer (figur 14).

Vedlegg: Regresjonstabeller

KAPITTEL 2: HOLDNINGER TIL INNVANDRING, INTEGRERING OG MANGFOLD

Tabell 1: Støtte til påstander om innvandring, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergupper, unntatt Sverige og Danmark.

	Vi bør ikke slippe inn flere innvandrere i Norge		Innvandring er en trussel mot den norske velferdsstaten	
	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)				
Polen	-,613***	-,776***	-,640***	-,593***
Somalia	-,076	-,150	,379**	,431**
Irak	-,273*	-,363**	-,230*	-,186
Pakistan	-,540***	-,507***	,168	,230
Sri Lanka	-,419**	-,370**	-,705***	-,636***
Thailand	-1,072***	-1,106***	-1,017***	-,951***
Chile	-,302**	-,275*	-,110	-,090
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)				
Ganske viktig		-,157*		-,047
Ikke så viktig		-,196*		-,039
Overhodet ikke viktig		-,144		,013
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)				
10-19 år		-,232*		,009
20-29 år		-,277*		,055
30 år +		-,473**		,047
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)				
Videregående skole		-,010		,080
Høyskole/universitet		,182*		,249**
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		,066		,050
Kjønn (1=mann)		-,090		-,058
Alder (ref. kat. under 30 år)				
30-39 år		-,092		-,111
40-49 år		-,124		-,133
50-59 år		-,154		-,249*
60 år +		-,070		-,269*
Forklart varians (R²)	,063	,080	,108	,120
N	1989	1989	1989	1989

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ De avhengige variablene er begge kodet slik at høyere verdi betyr mindre støtte til påstanden, og hvor personer som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1=passer helt, 2=passer ganske godt, 3=ubesvart/missing, 4=passer ganske dårlig, 5=passer ikke i det hele tatt). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

Tabell 2: Støtte til påstander om flyktninger, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergupper, unntatt Sverige og Danmark.

	Norge bør ta imot flere flyktninger som har behov for beskyttelse		Min kommune bør bosette flere flyktninger	
	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)				
Polen	-1,382***	-1,234***	-,835***	-,796***
Somalia	,307**	,183	,680***	,586***
Irak	,281**	,204	,349**	,245*
Pakistan	-,108	-,376**	-,056	-,305*
Sri Lanka	,157	,113	,068	,055
Thailand	-1,437***	-1,462***	-1,254***	-1,281***
Chile	-,677***	-,713***	-,466***	-,509***
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)				
Ganske viktig		-,321***		-,372***
Ikke så viktig		-,336***		-,276**
Overhodet ikke viktig		-,399***		-,421***
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)				
10-19 år		,120		-,007
20-29 år		,259**		,070
30 år +		,370**		,156
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)				
Videregående skole		-,061		-,131
Høyskole/universitet		-,056		-,033
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)				
		-,088		-,077
Kjønn (1=mann)				
		-,056		-,002
Alder (ref. kat. under 30 år)				
30-39 år		-,034		,160
40-49 år		-,021		,082
50-59 år		-,079		,145
60 år +		-,007		,231
Forklart varians (R²)	,257	,275	,182	,201
N	1989	1989	1989	1989

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ De avhengige variablene er begge kodet slik at høyere verdi betyr mer støtte til påstanden, og hvor personer som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1=passer ikke i det hele tatt, 2=passer ganske dårlig, 3=ubesvart/missing, 4=passer ganske godt, 5=passer helt). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

Tabell 3: Syn på hvordan integreringen av innvandrere i det norske samfunnet fungerer, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergupper, unntatt Sverige og Danmark.

	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)		
Polen	-,098	-,225**
Somalia	,007	-,186*
Irak	-,166*	-,330***
Pakistan	,213**	,081
Sri Lanka	,147	,066
Thailand	-,079	-,194*
Chile	-,544***	-,538***
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)		
Ganske viktig		-,184***
Ikke så viktig		-,262***
Overhodet ikke viktig		-,296***
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)		
10-19 år		-,086
20-29 år		-,156*
30 år +		-,319***
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)		
Videregående skole		-,080
Høyskole/universitet		-,162**
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		,034
Kjønn (1=mann)		-,003
Alder (ref. kat. under 30 år)		
30-39 år		-,031
40-49 år		,059
50-59 år		-,036
60 år +		,229**
Forklart varians (R²)	,058	,092
N	1989	1989

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ Den avhengige variabelen er kodet slik at høyere verdi betyr at man tror integreringen går bedre, og hvor personer som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1=integreringen går meget dårlig, 2=ganske dårlig, 3=verken bra eller dårlig og ubesvart/missing, 4=ganske bra, 5=meget bra). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

Tabell 4: Syn på hva problemer med integrering av innvandrere skyldes, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergupper, unntatt Sverige og Danmark.

	Mangelfull innsats fra innvandrernes side		Mangelfull innsats fra myndighetens side		Mangelfull innsats fra resten av befolkningens side	
	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)						
Polen	-,035	,251*	-,294**	-,086	-,272**	-,075
Somalia	-,715***	-,452***	,053	,101	-,128	-,162
Irak	-,284**	-,056	-,147	-,046	,014	,014
Pakistan	-,422***	-,179	,017	-,025	-,055	-,207
Sri Lanka	-,383***	-,229*	-,129	-,095	-,165	-,143
Thailand	-,173	,067	-,563***	-,433***	-,435***	-,425***
Chile	-,059	,000	-,059	-,069	-,037	-,069
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)						
Ganske viktig		,092		-,034		-,051
Ikke så viktig		,130		-,080		-,153
Overhodet ikke viktig		,262**		-,110		-,173
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)						
10-19 år		,262**		,128		,208*
20-29 år		,322**		,409***		,316**
30 år +		,284*		,508***		,554***
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)						
Videregående skole		,188*		,067		-,046
Høyskole/universitet		,315***		,237**		,139
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		,098		-,013		-,048
Kjønn (1=mann)		,004		,012		-,079
Alder (ref. kat. under 30 år)						
30-39 år		-,127		-,172		-,082
40-49 år		-,148		-,301**		-,253**
50-59 år		-,179*		-,356***		-,188*
60 år +		-,076		-,649***		-,364**
Forklart varians (R²)	,033	,060	,024	,053	,017	,039
N	1989	1989	1989	1989	1989	1989

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ De avhengige variablene er alle kodet slik at høyere verdi betyr mer støtte til at problemer med integrering skyldes mangelfull innsats fra hhv. innvandrere, myndigheter, befolkning ellers, og hvor personer som har svart «vet ikke» eller som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1=overhodet ikke, 2=i liten grad, 3=vet ikke/ubesvart, 4=i noen grad, 5=i stor grad). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

Tabell 5: Støtte til påstander om mangfold, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergupper, unntatt Sverige og Danmark.

	Innvandrere kan passe inn i det norske samfunnet og samtidig beholde sine tradisjoner		Jeg ville ikke valgt en skole for mine barn der et flertall av elevene hadde innvandrerbakgrunn		Det ville være vanskelig for meg å bo i et område der flertallet hadde innvandrerbakgrunn	
	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)						
Polen	-,357***	-,369***	-,088	,119	-,052	,033
Somalia	-,022	-,084	,009	,160	-,192	-,019
Irak	-,072	-,135	,251*	,319*	,102	,231
Pakistan	,074	,043	,146	,258	-,257*	-,190
Sri Lanka	,080	,072	,479***	,608***	,391**	,411**
Thailand	-,226**	-,295**	-,148	-,066	-,023	,001
Chile	-,409***	-,394***	,037	,059	-,102	-,136
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)						
Ganske viktig		-,118*		,182*		,269**
Ikke så viktig		-,130*		,126		,247*
Overhodet ikke viktig		-,122		,292**		,318**
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)						
10-19 år		-,024		,258*		,130
20-29 år		-,046		,199		,112
30 år +		-,157		,288		,390**
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)						
Videregående skole		-,085		-,155		,043
Høyskole/universitet		-,068		,235*		,126
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		,047		,003		,028
Kjønn (1=mann)		-,075		,028		-,028
Alder (ref. kat. under 30 år)						
30-39 år		-,077		,187		,169
40-49 år		,007		-,002		,165
50-59 år		-,056		,003		,180
60 år +		,064		-,073		-,059
Forklart varians (R²)	,033	,042	,016	,044	,014	,030
N	1989	1989	1989	1989	1989	1989

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ De avhengige variablene er alle kodet slik at høyere verdi betyr mer støtte til påstanden, og hvor personer som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1=passer ikke i det hele tatt, 2=passer ganske dårlig, 3=ubesvart/missing, 4=passer ganske godt, 5=passer helt). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

KAPITTEL 3: DISKRIMINERING, TILHØRIGHET OG TILLIT

Tabell 6: Opplevelse av å bli diskriminert/urettferdig behandlet, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergupper, unntatt Sverige og Danmark.

	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)		
Polen	,438***	,159
Somalia	,919***	,762***
Irak	,849***	,704***
Pakistan	,677***	,643***
Sri Lanka	,652***	,556***
Thailand	,286**	,258*
Chile	,444***	,427***
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)		
Ganske viktig		,115
Ikke så viktig		-,040
Overhodet ikke viktig		-,205*
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)		
10-19 år		-,211*
20-29 år		-,246*
30 år +		-,377**
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)		
Videregående skole		,075
Høgskole/universitet		,229**
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		-,042
Kjønn (1=mann)		,161**
Alder (ref. kat. under 30 år)		
30-39 år		,130
40-49 år		,028
50-59 år		-,033
60 år +		-,271*
Forklart varians (R²)	,054	,084
N	1840	1840

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ Avhengig variabel er summen av opplevd diskriminering i ulike situasjoner, kodet slik at høyere verdi betyr høyere grad av opplevd diskriminering (0= ikke opplevd, 1=opplevd 1-2 ganger, 2=opplevd 3-5 ganger, 3=opplevd mer enn 5 ganger). Personer som har ubesvart/missing eller har svart «ikke relevant» på alle spørsmålene om diskriminering er gitt verdien missing på den avhengige variabelen, og holdt utenfor analysen. Det samme gjelder for personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene.

Tabell 7: Opplevelse av tilhørighet til Norge, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergrepper, unntatt Sverige og Danmark.

	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)		
Polen	-,301***	-,056
Somalia	-,292**	-,144
Irak	-,027	,132
Pakistan	,263**	,324***
Sri Lanka	-,172*	-,055
Thailand	,122	,272**
Chile	,003	,019
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)		
Ganske viktig		-,014
Ikke så viktig		,020
Overhodet ikke viktig		,153*
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)		
10-19 år		,173*
20-29 år		,309***
30 år +		,430***
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)		
Videregående skole		,084
Høyskole/universitet		,164**
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		-,023
Kjønn (1=mann)		-,058
Alder (ref. kat. under 30 år)		
30-39 år		-,045
40-49 år		-,162*
50-59 år		-,223**
60 år +		-,156
Forklart varians (R²)	,039	,066
N	1989	1989

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ Avhengig variabel er kodet slik at høyere verdi betyr høyere grad av tilhørighet, og hvor personer som har svart «vet ikke» eller som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1= ingen tilhørighet, 2=ganske svak tilhørighet, 3=vet ikke/ubesvart, 4=ganske sterk tilhørighet, 5=sterk tilhørighet). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

Tabell 8: Opplevelse av å bli sett på som et likeverdig medlem av det norske samfunnet av folk flest, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergupper, unntatt Sverige og Danmark.

	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)		
Polen	-,830***	-,501***
Somalia	-,746***	-,548***
Irak	-,856***	-,646***
Pakistan	-,662***	-,549***
Sri Lanka	-,566***	-,423***
Thailand	-,178*	-,001
Chile	-,212*	-,180*
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)		
Ganske viktig		-,018
Ikke så viktig		,029
Overhodet ikke viktig		,159
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)		
10-19 år		,236**
20-29 år		,438***
30 år +		,556***
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)		
Videregående skole		,053
Høyskole/universitet		,201**
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		
		,134*
Kjønn (1=mann)		
		-,071
Alder (ref. kat. under 30 år)		
30-39 år		-,380***
40-49 år		-,404***
50-59 år		-,548***
60 år +		-,478***
Forklart varians (R²)	,085	,129
N	1989	1989

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ Avhengig variabel er kodet slik at høyere verdi betyr sterkere opplevelse av å bli sett på som et likeverdig samfunnsmedlem, og hvor personer som har svart «vet ikke» eller som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1=overhodet ikke, 2=i liten grad, 3=vet ikke/ubesvart, 4=i noen grad, 5=i stor grad). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

KAPITTEL 4: VERDIER OG RELIGION

Tabell 9: Betydningen av religion i eget liv, etter landbakgrunn, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergrepper unntatt Sverige og Danmark.

	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)		
Polen	,498***	,451***
Somalia	1,374***	1,257***
Irak	1,040***	,948***
Pakistan	1,508***	1,491***
Sri Lanka	,757***	,709***
Thailand	,635***	,464***
Chile	,217**	,238**
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)		
10-19 år		,016
20-29 år		-,118
30 år +		-,253**
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)		
Videregående skole		-,095
Høyskole/universitet		-,302***
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		-,089
Kjønn (1=mann)		-,148**
Alder (ref. kat. under 30 år)		
30-39 år		,155*
40-49 år		,177*
50-59 år		,218**
60 år +		,254**
Forklart varians (R²)	,228	,258
N	1989	1989

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ Avhengig variabel er kodet slik at høyere verdi betyr høyere grad av religiøsitet (1=overhodet ikke viktig, 2=ikke så viktig, 3=ganske viktig, 4=svært viktig). Personer med ubesvart/missing på den avhengige variabelen er holdt utenfor analysen. Det samme gjelder for personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene.

Tabell 10: Syn på om respekt for homofile er en viktig verdi, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandrergupper unntatt Sverige og Danmark.

	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)		
Polen	-,542***	-,267**
Somalia	-,424***	-,063
Irak	-,538***	-,235*
Pakistan	-,356***	,099
Sri Lanka	-,241*	,020
Thailand	,029	,183*
Chile	,338***	,427***
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)		
Ganske viktig		,293***
Ikke så viktig		,521***
Overhodet ikke viktig		,665***
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)		
10-19 år		,141
20-29 år		,190*
30 år +		,130
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)		
Videregående skole		,039
Høyskole/universitet		,221**
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		
		,020
Kjønn (1=mann)		
		-,197***
Alder (ref. kat. under 30 år)		
30-39 år		-,131
40-49 år		-,210**
50-59 år		-,290***
60 år +		-,400***
Forklart varians (R²)	,086	,163
N	1895	1895

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ Avhengig variabel er kodet slik at høyere verdi betyr mer støtte til at respekt for homofile er en viktig verdi (1=overhodet ikke viktig, 2=ikke særlig viktig, 3=ganske viktig, 4=svært viktig). Personer med ubesvart/missing på den avhengige variabelen er holdt utenfor analysen. Det samme gjelder for personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene.

Tabell 11: Syn på om ytringsfrihet, religionsfrihet og likestilling mellom kjønnene er viktige verdier, etter landbakgrunn, religiøsitet, botid, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon). Alle innvandregrupper unntatt Sverige og Danmark.

	Religionsfrihet		Ytringsfrihet		Likestilling	
	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. Bosnia)						
Polen	-,205***	-,309***	,022	,029	-,132**	-,050
Somalia	,073	-,139	-,174***	-,162**	-,331***	-,262***
Irak	,089	-,071	,104**	,111*	-,050	,001
Pakistan	,210**	-,024	-,122**	-,061	-,229***	-,138*
Sri Lanka	-,254***	-,330***	,037	,078	-,086	-,024
Thailand	-,144*	-,245***	-,005	,037	-,049	-,019
Chile	-,275***	-,303***	,063	,086*	,016	,040
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)						
Ganske viktig		-,167***		-,039		,029
Ikke så viktig		-,280***		-,029		,068
Overhodet ikke viktig		-,532***		,022		,124**
Botid (ref. kat. mindre enn 10 år)						
10-19 år		-,077		-,006		,047
20-29 år		-,050		-,035		,041
30 år +		-,023		-,114*		,013
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)						
Videregående skole		-,020		,078*		,023
Høyskole/universitet		,079		,107**		,078*
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		-,020		-,023		-,034
Kjønn (1=mann)		-,045		-,032		-,083**
Alder (ref. kat. under 30 år)						
30-39 år		-,032		-,028		-,044
40-49 år		-,121*		-,033		-,022
50-59 år		-,131*		-,038		-,029
60 år +		-,081		,008		-,042
Forklart varians (R²)	,054	,110	,029	,044	,031	,044
N	1905	1905	1906	1906	1953	1953

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ De avhengige variablene er alle kodet slik at høyere verdi betyr mer støtte til at verdien er viktig (1=overhodet ikke viktig, 2=ikke særlig viktig, 3=ganske viktig, 4=svært viktig). For hver regresjon er personer med ubesvart/missing på den avhengige variabelen holdt utenfor analysen. Det samme gjelder for personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene.

Tabell 12: Syn på personer med muslimsk tro, etter landbakgrunn, religiøsitet, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon)

	Hele utvalget		Landgrupper uten muslimsk tilknytning		Landgrupper med muslimsk tilknytning	
	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. hele befolkningen)						
Sverige	,115	,089	,115	,080		
Danmark	,213*	,180	,213*	,165		
Polen	,019	-,070	,019	-,027		
Chile	,404***	,333***	,404***	,336**		
Sri Lanka	,096	,018	,096	,058		
Thailand	-,186*	-,307**	-,186*	-,310**		
Norskfødte barn av innvandrere	1,387***	1,055***			Her ref. kategori	
Bosnia	1,223***	1,164***			-,164	,166
Somalia	1,168***	,934***			-,219	-,165
Irak	,880***	,682***			-,507***	-,372**
Pakistan	1,331***	1,098***			-,056	,013
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)						
Ganske viktig		-,232**		-,348***		-,120
Ikke så viktig		-,349***		-,417***		-,289**
Overhodet ikke viktig		-,577***		-,566***		-,829***
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)						
Videregående skole		,099		,076		,172
Høyskole/universitet		,355***		,378***		,315**
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		,044		,046		,044
Kjønn (1=mann)		-,162***		-,245***		,011
Alder (ref. kat. under 30 år)						
30-39 år		-,221**		-,274**		-,138
40-49 år		-,219**		-,234*		-,216
50-59 år		-,252**		-,246*		-,260*
60 år +		-,275***		-,275**		-,252
Forklart varians (R²)	,140	,166	,011	,042	,023	,070
N	3964	3964	2717	2717	1247	1247

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ Avhengig variabel er kodet slik at høyere verdi betyr at man er mer positiv (mindre skeptisk) til personer med muslimsk tro, og hvor personer som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1= «Jeg er skeptisk til personer med muslimsk tro» passer helt, 2=passer ganske godt, 3=ubesvart/missing, 4=passer ganske dårlig, 5=passer ikke i det hele tatt). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

Tabell 13: Syn på personer med jødisk tro, etter landbakgrunn, religiøsitet, utdanningsnivå, yrkesaktivitet, kjønn og alder (lineær regresjon)

	Hele utvalget		Landgrupper uten muslimsk tilknytning		Landgrupper med muslimsk tilknytning	
	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2
Landbakgrunn (ref. kat. hele befolkningen)						
Sverige	,020	,029	,020	,028		
Danmark	,224*	,221*	,224*	,221*		
Polen	,021	-,081	,021	-,093		
Chile	,034	-,018	,034	-,025		
Sri Lanka	-,137	-,255*	-,137	-,274**		
Thailand	-,019	-,197*	-,019	-,246**		
Norskfødte barn av innvandrere	,761***	,445***			Her ref. kategori	
Bosnia	,539***	,495***			-,222*	-,063
Somalia	,519***	,286**			-,242*	-,162
Irak	,210**	,045			-,550***	-,434***
Pakistan	,551***	,344***			-,210	-,115
Religiøsitet (ref. kat. svært viktig)						
Ganske viktig		-,030		-,122		,025
Ikke så viktig		-,187**		-,298***		-,059
Overhodet ikke viktig		-,591***		-,715***		-,410**
Utdanning (ref. kat. ingen utdanning/grunnskole)						
Videregående skole		,126*		,122		,147
Høyskole/universitet		,254***		,258**		,224*
Yrkesaktivitet (1=yrkesaktiv)		,012		-,007		,060
Kjønn (1=mann)		-,206***		-,271***		-,082
Alder (ref. kat. under 30 år)						
30-39 år		-,193**		-,196*		-,194
40-49 år		-,155*		-,163		-,188
50-59 år		-,250***		-,310***		-,139
60 år +		-,217**		-,265**		-,142
Forklart varians (R²)	,042	,083	,004	,059	,025	,045
N	3964	3964	2717	2717	1247	1247

*** = signifikant på 0,001 nivå, ** = signifikant på 0,01 nivå, * = signifikant på 0,05 nivå.

¹ Avhengig variabel er kodet slik at høyere verdi betyr at man er mer positiv (mindre skeptisk) til personer med jødisk tro, og hvor personer som er ubesvart/missing er plassert på midten av skalaen (1= «Jeg er skeptisk til personer med jødisk tro» passer helt, 2=passer ganske godt, 3=ubesvart/missing, 4=passer ganske dårlig, 5=passer ikke i det hele tatt). Personer med manglende opplysninger for minst én av de uavhengige variablene er holdt utenfor analysen.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Postadresse: Postboks 8059 Dep, 0031 Oslo | **Besøksadresse:** Tollbugata 20, 0152 Oslo
Telefon sentralbord: 24 16 88 00 | **E-post:** post@imdi.no | **Bestilling av rapporter:** bestilling@imdi.no
www.imdi.no

IMDis regionkontor

IMDi Indre Øst: 24 16 88 00

Besøksadresse:
Storgata 16, 2815 Gjøvik
PB 8059 Dep., 0031 Oslo
Dekker følgende fylker:
Hedmark, Oppland, Buskerud

IMDi Midt-Norge: 24 16 88 00

Besøksadresse:
Peter Egges plass 2, 7011 Trondheim
PB 2438 Sluppen, 7005 Trondheim
Dekker følgende fylker:
Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal

IMDi Nord: 24 16 88 00

Besøksadresse:
Dronningensgate 52/54, 8514 Narvik
PB 8059 Dep., 0031 Oslo
Dekker følgende fylker:
Finnmark, Nordland, Troms

IMDi Sør: 24 16 88 00

Besøksadresse:
Tordenskjoldsgate 65, 4614 Kristiansand
PB 527 Lundsiden, 4605 Kristiansand
Dekker følgende fylker:
Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark

IMDi Vest: 24 16 88 00

Besøksadresse:
Sandbrogaten 5-7, 5003 Bergen
PB 8059 Dep., 0031 Oslo
Dekker følgende fylker:
Sogn og Fjordane, Rogaland, Hordaland

IMDi Øst: 24 16 88 00

Besøksadresse:
Tollbugata 20, 0152 Oslo
PB 8059 Dep., 0031 Oslo
Dekker følgende fylker:
Oslo, Akershus, Vestfold, Østfold